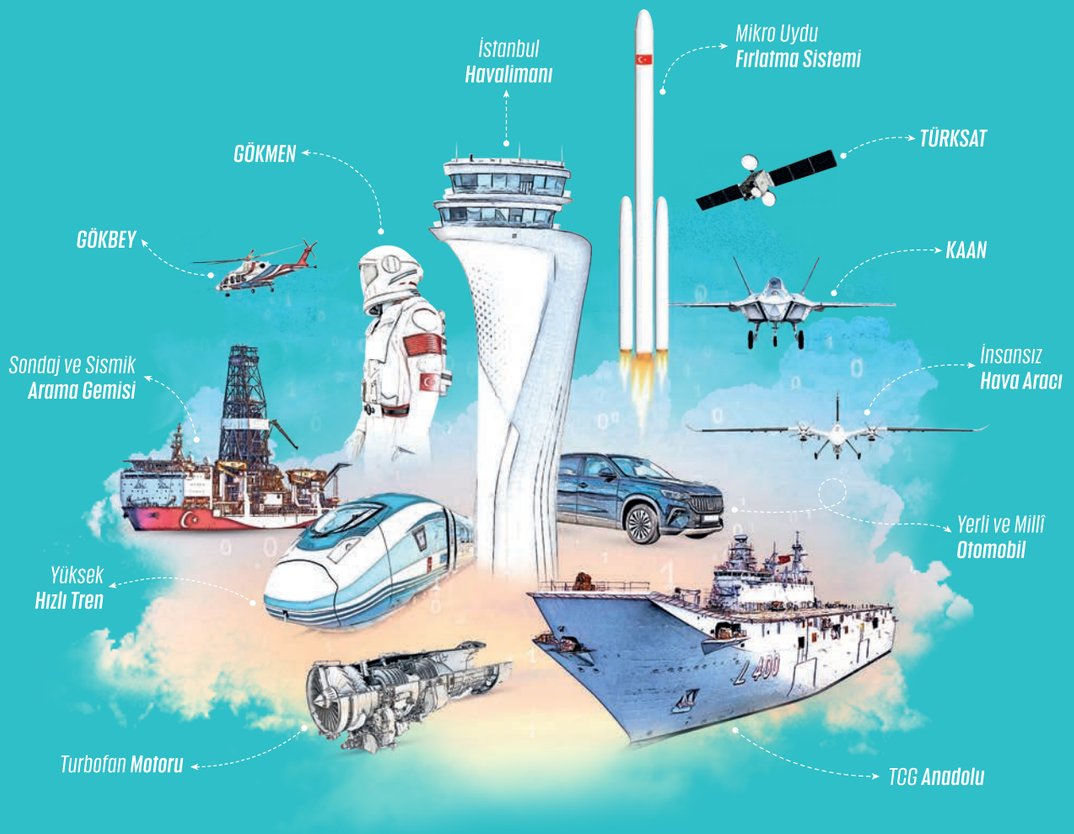
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN: 978-975-11-7856-5

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

ADALET ALANI
DENETİMLİ SERBESTLİK
11-12
DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

Adalet Alanı

DENETİMLİ SERBESTLİK

11-12

Ders Materyali

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

ADALET ALANI

DENETİMLİ SERBESTLİK

11-12

DERS MATERYALİ

YAZARLAR

TUĞBA ÖZKOL

ZÜLEYHA PINAR KÖŞKER

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI ..... : 9265
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ ..... : 2925

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

Dil Uzmanı	Hande ASILİSKENDER
Program Geliştirme Uzmanı	Pelin KILIÇ KOÇAK
Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı	Mustafa NAM
Rehberlik Uzmanı	Muzaffer Gülsüm TÜRKELİ
Görsel Tasarım Uzmanı	Gevhar Sinem KUNDAKÇI

ISBN: 978-975-11-7856-5

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

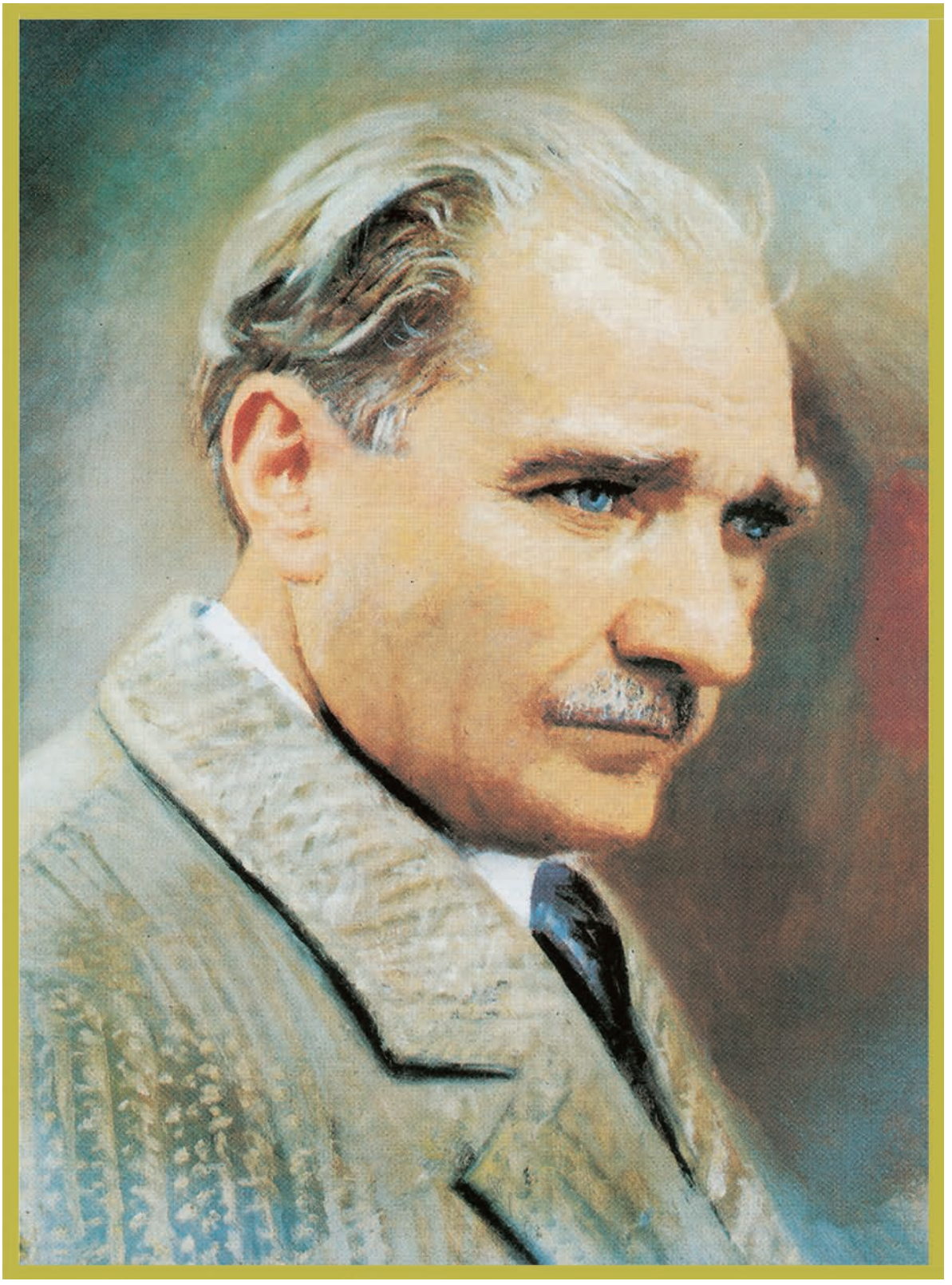
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI 14

1. Öğrenme Birimi

DENETİMLİ SERBESTLİK EVRAK İŞLEMLERİ

1.1. DENETİMLİ SERBESTLİK BİRİMİNİN TARİHÇESİ, İŞLEYİŞİ VE GÖREVLERİ 18

1.1.1. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinin Temel Amacı 20

1.1.2. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinin Temel İlkeleri 21

1.1.3. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinin Temel Görevleri 21

1.1.3.1. Soruşturma Evresindeki Görevler 22

1.1.3.2. Kovuşturma Evresindeki Görevler 22

1.1.3.3. Kovuşturma Sonrası Görevler 22

1.1.3.4. Salıverme Sonrası Görevleri 23

1.2. DENETİMLİ SERBESTLİK TEŞKİLAT YAPISI 24

1.2.1. Denetimli Serbestlik Merkez Teşkilat Yapısı 24

1.2.1.1 Değerlendirme ve Planlama Şube Müdürlüğü 26

1.2.1.2. İnfaz ve İyileştirme Şube Müdürlüğü 26

1.2.1.3. Çocuk Hizmetleri Şube Müdürlüğü 26

1.2.1.4. Elektronik İzleme Şube Müdürlüğü 26

1.2.1.5. Koruma Kurulları Şube Müdürlüğü 27

1.2.2. Denetimli Serbestlik Taşra Teşkilat Yapısı 27

1.2.2.1. Gelen Evrak Bürosu 28

1.2.2.2. Kayıt Kabul Bürosu 29

1.2.2.3. Değerlendirme ve Planlama Bürosu 30

1.2.2.4. İnfaz Bürosu 31

1.2.2.5. Eğitim ve İyileştirme Bürosu 31

1.2.2.6. Denetim Bürosu 32

1.2.2.7. Çocuk Hizmetleri Bürosu 33

1.2.2.8. Koruma Kurulu Bürosu 35

1.2.2.9. İdari ve Mali İşler Bürosu 35

1.3. DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRLERİ 35

1.3.1. Çocuğun Denetim Altına Alınması Kararı (ÇKK;5, 36) 36

1.3.2. Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırım Kararları Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri 37

1.3.2.1. Eğitim Kurumuna Devam Etme Kararı (TCK; 50/1-c) 37

1.3.2.2. Belirli Yerlere Gitmekten veya Belirli Etkinlikleri Yapmaktan Yasaklanma Kararları (TCK; 50/1-d) 38

1.3.2.3. Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırılma Kararı (TCK; 50/1-f) 39

1.3.3. Hapis Cezasının Ertelenmesi Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri 40

1.3.3.1. Eğitim Programına Devam Etme Kararı (TCK; 51/4-a) 40

1.3.3.2. Gözetim Altında Ücret Karşılığında Çalıştırma Kararı (TCK; 51/4b) 41

1.3.3.3. Eğitim Kurumuna Devam Etme Kararı (TCK; 51/4-c) 41

1.3.3.4. Rehber Görevlendirilmesi Kararı (TCK; 51/5) 41

1.3.4. Belirli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma Kararları Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri (TCK 53/5) 41

1.3.5. Tedavi ve Denetimli Serbestlik Kararları (TCK; 191/3) 42

1.3.6. Etkin Pişmanlık Kararı (TCK; 221/5) 43

1.3.7. Adli Para Cezasına Karşılık Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırılma Kararı (CG TİHK 106/3) 43

1.3.8. Koşullu Salıverilme Kararları Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri 45

1.3.8.1. Gözetim Altında Ücret Karşılığı Çalıştırılma Kararı (CGTİHK; 107/7) 45

1.3.8.2. Eğitime Devam Etme Kararı (CGTİHK; 107/8) 46

1.3.8.3. Rehber Görevlendirilmesi Kararı (CGTİHK; 107/9) 46

1.3.9. Mükerrerlere ve Bazı Suç Faillerine Özgü İnfaz Rejimi ve Denetimli Serbestlik Tedbiri (CGTİHK108/4,6,9) 47

1.3.10. Hapis Cezasının Konutta Çektirilmesi Kararı (CGTİHK; 110/2) 48

1.3.11. Adli Kontrol Tedbirleri ve Adli Kontrol Tedbirlerinin Yerine Getirilmesi 51

1.3.11.1. Adli Kontrol Tedbirleri (CMK 109; ÇKK 20) 51

1.3.11.2. Adli Kontrol Tedbirlerinin Yerine Getirilmesi 54

1.3.12. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararları Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri 55

1.3.12.1. Eğitim Programına Devam Etme Kararı (CMK;231/8-a) 55
1.3.12.2. Gözetim Altında Ücret Karşılığında Çalıştırılma Kararı (CMK; 231/8-b) 57
1.3.12.3. Belli Yerlere Gitmekten Yasaklama, Belli Yerlere Devam Etme ya da Takdir Edilecek Başka Yükümlülüğü Yerine Getirme Kararları (CMK; 231/8-C) 58
1.3.13. Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezaların İnfazı Kararı (CGTHİK; 105/A) 59
1.3.13.1. Kamuya Yararlı Bir İşte Ücretsiz Çalıştırılma Yükümlülüğü 60
1.3.13.2. Bir Konutta Denetim ve Gözetim Altında Bulundurulma Yükümlülüğü 62
1.3.13.3. Bir Bölgede Denetim ve Gözetim Altında Bulunma Yükümlülüğü 62
1.3.13.4. Belirlenen Yer veya Bölgelere Gitmeme Yükümlülüğü 63
1.3.13.5. Belirlenen Programlara Katılma Yükümlülüğü 64
1.3.13.6. Kayıt Kapatma Süreci 64
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-1 66

2. Öğrenme Birimi

DENETİMLİ SERBESTLİK GÖZLEM VE DENETİM İŞLEMLERİ

2.1. DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜKLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞ VE İŞLEMLERDE GENEL UYGULAMA ESASLARI 72
2.1.1. Gelen Evrak – Kayıt Kabul Bürosunda Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları 73
2.1.2. Değerlendirme ve Planlama Bürosunda Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları 86
2.1.2.1. Risk ve İhtiyaçların Değerlendirilmesi 86
2.1.2.2. Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF) 87
2.1.2.3. Ardef Formu İle Risklerin ve İhtiyaçların Saptanması 87
2.1.2.4. Denetim Planı 91
2.1.3. İnfaz Bürosunda Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları 94

2.1.3.1. Denetimli Serbestlik Sisteminde Vaka Sorumluları 94
2.1.3.2. Vaka Sorumlusunun Görevleri 95
2.1.4. Denetim Bürosunda Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları 96
2.1.4.1. Denetim ve Takip 96
2.1.4.2. Takip Formu 97
2.1.4.3. Dış Denetim 99
2.1.4.4. İç Denetim 99
2.1.4.5. Büro Personeli 99
2.1.5. Eğitim ve İyileştirme Bürosunca Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları 99
2.1.5.1. İyileştirme Çalışmaları 100
2.2. İNFAZ İŞLEMLERİ DEĞERLENDİRME KOMİSYONU 101
2.2.1. İnfaz işlemleri Değerlendirme Komisyonunun Görevleri 102
2.2.2. Komisyonun Toplanması ve Kararların Alınması 103
2.2.3. Yükümlülerin Uyması Gereken Kurallar 103
2.2.4. Yükümlü İzin ve Nakilleri 104
2.2.5. Yükümlülerin Uyarılması 104
2.2.6. Denetimli Serbestlik Kararlarının Değiştirilmesi, Durdurulması veya Kaldırılması 105
2.2.7. İnfaz Kaydının Kapatılması 106
2.2.8. Yükümlü Şikâyet ve İtiraz Usulleri 106
2.3. ELEKTRONİK CİHAZLARIN KULLANILMASI SURETİYLE TAKİP 107
2.3.1. Elektronik İzleme 107
2.3.2. Elektronik İzleme Merkezi 107
2.3.3. Elektronik İzleme Müdahale Ekibi 107
2.3.4. Elektronik Cihaz ile Takip Edilecek Yükümlülerin Belirlenmesi 108
2.3.5. Elektronik Cihazların Kurulması ve Kelepçe Takılması 108
2.3.6. Elektronik Cihazların Sökülmesi, İzlemenin Sonlandırılması 108
2.3.7. Yükümlüye Ait Elektronik Cihazlar Kullanılmak Suretiyle Elektronik İzleme 109
2.3.8. Radyo Frekansı (RF) Ünitelerin Özellikleri ve Çalışma Şekli 110

2.3.9. Mağdur Koruma Ünitesinin Çalışma Şekli 110
2.3.10. Elektronik İzleme İhlal Türleri 112
2.4. KORUMA KURULLARI 112
2.4.1. Koruma Kurullarının Oluşumu 112
2.4.2. Koruma Kurulu Gündeminin Hazırlanması 113
2.4.3. Koruma Kurullarının Çalışma Usul ve Esasları 114
2.4.4. Koruma Kurulunun Görevleri 114
2.4.5. Koruma Kuruluna Başvuru 114
2.4.6. Talep Formu 119
2.4.7. Taleplerin Değerlendirilmesi 119
2.4.8. Takip Formu 120
2.4.9. Projelerin Hazırlanması 120
2.4.10. Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezanın İnfazında Salıverme Öncesi Değerlendirme Raporu 120
2.4.11. Sosyal Araştırma Raporu 121
2.4.12. Gönüllü Çalışanlar 125
2.4.13. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinde Tutulacak Kartonlar 125
2.4.14. İş Cetvelleri ile Çalışma Raporlarının Hazırlanması 126
2.4.15. Elektronik Ortamda Kayıt 126
2.4.16. Defterlerle Basılı Evrakın Temini 127
DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI 127
KAYIT KABUL BÜROSU GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR 128
İNFAZ BÜROSU GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR 129
DEĞERLENDİRME VE PLANLAMA BÜROSU GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR 130
DENETİM BÜROSU GÖZLENECEK DAVRANIŞLAR 131
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-2 132
CEVAP ANAHTARI 139
KAYNAKÇA 141

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme biriminin giriş kapağını gösterir.

Öğrenme biriminde yer alan konuları gösterir.

Öğrenme biriminin adını gösterir.

Öğrenme biriminde neler öğreneceğinizi gösteren ön bilgileri gösterir.

Öğrenme biriminde yer alan kavramları gösterir.

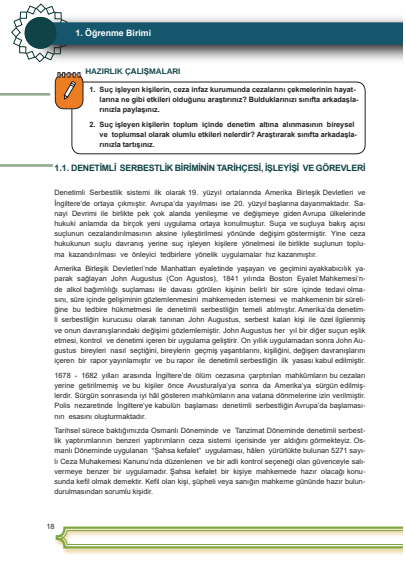
GENEL AĞ KAYNAKÇASI VE GÖRSEL KAYNAKÇASI

Materyalin genel ağ kaynakçası ve görsel kaynakçasına aşağıdaki karekoddan ulaşılır.

Karekod, görsel kaynakçasını gösterir.

Karekoda ulaşılmaması durumunda aşağıdaki linki kullanabilirsiniz.
http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=1773

Öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmek ve konuya ilgilerini çekmek amacıyla öğretmen tarafından ders öncesinde yapılan çalışmaları gösterir.

1. Öğrenme Birimi

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Suç işleyen kişilerin, ceza infaz kurumunda cezalarını çekmelerinin hayatlarına ne gibi etkileri olduğunu araştırınız? Bulduklarınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Suç işleyen kişilerin toplum içinde denetim altına alınmasının bireysel ve toplumsal olarak olumlu etkileri nelerdir? Araştırarak sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

1.1. DENETİMLİ SERBESTLİK BİRİMİNİN TARİHÇESİ, İŞLEYİŞİ VE GÖREVLERİ

Denetimli Serbestlik sistemi ilk olarak 19. yüzyıl ortalarında Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Avrupa'da yayılması ise 20. yüzyıl başlarına dayanmaktadır. Sanayi Devrimi ile birlikte pek çok alanda yenileşme ve değişmeye giden Avrupa ülkelerinde hukuki anlamda da birçok yeni uygulama ortaya konulmuştur. Suça ve suçluya bakış açısı suçlunun cezalandırılmasının aksine iyileştirilmesi yönünde değişim göstermiştir. Yine ceza hukukunun suçlu davranış yerine suç işleyen kişilere yönelmesi ile birlikte suçlunun topluma kazandırılması ve önleyici tedbirlere yönelik uygulamalar hız kazanmıştır.

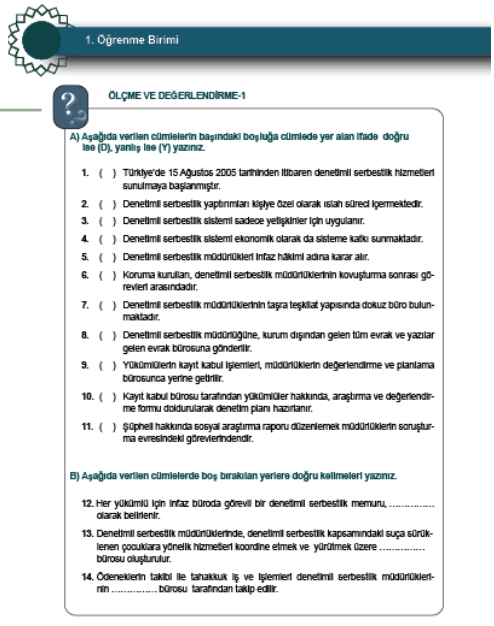
Amerika Birleşik Devletleri'nde Manhattan eyaletinde yaşayan ve geçimini ayakkabıcılık yaparak sağlayan John Augustus (Con Agustos), 1841 yılında Boston Eyalet Mahkemesi'nde alkol bağımlılığı suçlaması ile davası görülen kişinin belirli bir süre içinde tedavi olmasını, süre içinde gelişiminin gözlemlenmesini mahkemeden istemesi ve mahkemenin bir süreliğine bu tedbire hükmetmesi ile denetimli serbestliğin temeli atılmıştır. Amerika'da denetimli serbestliğin kurucusu olarak tanınan John Augustus, serbest kalan kişi ile özel ilgilenmiş ve onun davranışlarındaki değişimi gözlemlemiştir. John Augustus her yıl bir diğer suçun eşlik etmesi, kontrol ve denetimi içeren bir uygulama geliştirir. On yıllık uygulamadan sonra John Augustus bireyleri nasıl seçtiğini, bireylerin geçmiş yaşantılarını, kişiliğini, değişen davranışlarını içeren bir rapor yayınlamıştır ve bu rapor ile denetimli serbestliğin ilk yasası kabul edilmiştir.

1678 - 1682 yılları arasında İngiltere'de ölüm cezasına çarptırılan mahkûmların bu cezaları yerine getirilmemiş ve bu kişiler önce Avusturalya'ya sonra da Amerika'ya sürgün edilmişlerdir. Sürgün sonrasında iyi hâl gösteren mahkûmların ana vatana dönmelerine izin verilmiştir. Polis nezaretinde İngiltere'ye kabulün başlaması denetimli serbestliğin Avrupa'da başlamasının esasını oluşturmaktadır.

Tarihsel sürece baktığımızda Osmanlı Döneminde ve Tanzimat Döneminde denetimli serbestlik yaptırımlarının benzeri yaptırımların ceza sistemi içerisinde yer aldığını görmekteyiz. Osmanlı Döneminde uygulanan "Şahsa kefalet" uygulaması, hâlen yürürlükte bulunan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenen ve bir adli kontrol seçeneği olan güvenceyle sağlanmaya benzer bir uygulamadır. Şahsa kefalet bir kişiye mahkemede hazır olacağı konusunda kefil olmak demektir. Kefil olan kişi, şüpheli veya sanığın mahkeme gününde hazır bulundurulmasından sorumlu kişidir.

18

Öğrenme biriminde yer alan konu başlıklarını gösterir.

1. Öğrenme Birimi

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-1

A) Aşağıda verilen cümlelerin başındaki boşluğa cümlede yer alan ifade doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

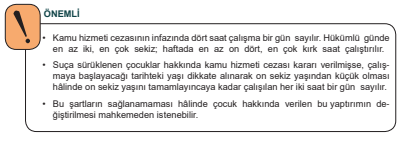
1. ( ) Türkiye'de 15 Ağustos 2005 tarihinden itibaren denetimli serbestlik hizmetleri sunulmaya başlanmıştır.
2. ( ) Denetimli serbestlik yaptırımları kişiye özel olarak ıslah süreci içermektedir.
3. ( ) Denetimli serbestlik sistemi sadece yetişkinler için uygulanır.
4. ( ) Denetimli serbestlik sistemi ekonomik olarak da sisteme katkı sunmaktadır.
5. ( ) Denetimli serbestlik müdürlükleri infaz hâkimi adına karar alır.
6. ( ) Koruma kurulları, denetimli serbestlik müdürlüklerinin kovuşturma sonrası görevleri arasındadır.
7. ( ) Denetimli serbestlik müdürlüklerinin taşra teşkilat yapısında dokuz büro bulunmaktadır.
8. ( ) Denetimli serbestlik müdürlüğüne, kurum dışından gelen tüm evrak ve yazılar gelen evrak bürosuna gönderilir.
9. ( ) Yükümlülerin kayıt kabul işlemleri, müdürlüklerin değerlendirme ve planlama bürosunca yerine getirilir.
10. ( ) Kayıt kabul bürosu tarafından yükümlüler hakkında, araştırma ve değerlendirme formu doldurularak denetim planı hazırlanır.
11. ( ) Şüpheli hakkında sosyal araştırma raporu düzenlemek müdürlüklerin soruşturma evresindeki görevlerindendir.

B) Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru kelimeleri yazınız.

12. Her yükümlü için infaz büroda görevli bir denetimli serbestlik memuru, ... olarak belirlenir.
13. Denetimli serbestlik müdürlüklerinde, denetimli serbestlik kapsamındaki suça sürüklenen çocuklara yönelik hizmetleri koordine etmek ve yürütmek üzere ..... bürosu oluşturulur.
14. Ödeneklerin takibi ile tahakkuk iş ve işlemleri denetimli serbestlik müdürlüklerinin ..... bürosu tarafından takip edilir.

Her öğrenme birimi sonunda, öğrenilen bilgilerin ve becerilerin ölçüldüğü çalışmaları gösterir.

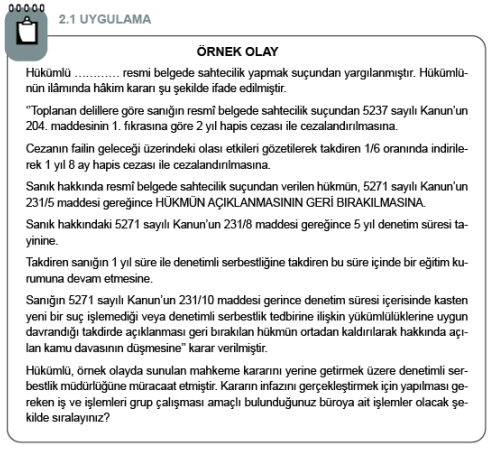
Konuyla ilgili önemli bilgileri gösterir.

ÖNEMLİ

- Kamu hizmeti cezasının infazında dört saat çalışma bir gün sayılır. Hükümlü günde en az iki, en çok sekiz; haftada en az on dört, en çok kırk saat çalıştırılır.
- Suça sürüklenen çocuklar hakkında kamu hizmeti cezası kararı verilmişse, çalışmaya başlayacağı tarihteki yaşı dikkate alınarak on sekiz yaşından küçük olması hâlinde on sekiz yaşını tamamlayıncaya kadar çalışılan her iki saat bir gün sayılır.
- Bu şartların sağlanamaması hâlinde çocuk hakkında verilen bu yaptırımın değiştirilmesi mahkemeden istenebilir.

39

Sayfa numaralarını gösterir.

DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI

2.1 UYGULAMA

ÖRNEK OLAY

Hükümlü ..... resmi belgede sahtecilik yapmak suçundan yargılanmıştır. Hükümlünün ilâmında hâkim kararı şu şekilde ifade edilmiştir.

"Toplanan delillere göre sanığın resmî belgede sahtecilik suçundan 5237 sayılı Kanun'un 204. maddesinin 1. fıkrasına göre 2 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına.

Cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gözetilerek takdiren 1/6 oranında indirilerek 1 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına.

Sanık hakkında resmî belgede sahtecilik suçundan verilen hükmün, 5271 sayılı Kanun'un 231/5 maddesi gereğince HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASINA.

Sanık hakkındaki 5271 sayılı Kanun'un 231/8 maddesi gereğince 5 yıl denetim süresi tayinine.

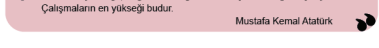
Takdiren sanığın 1 yıl süre ile denetimli serbestliğine takdiren bu süre içinde bir eğitim kurumuna devam etmesine.

Sanığın 5271 sayılı Kanun'un 231/10 maddesi gerince denetim süresi içerisinde kasten yeni bir suç işlemediği veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerine uygun davrandığı takdirde açıklanması geri bırakılan hükmün ortadan kaldırılarak hakkında açılan kamu davasının düşmesine" karar verilmiştir.

Hükümlü, örnek olayda sunulan mahkeme kararını yerine getirmek üzere denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmiştir. Kararın infazını gerçekleştirmek için yapılması gereken iş ve işlemleri grup çalışması amaçlı bulunduğunuz büroya ait işlemler olacak şekilde sıralayınız?

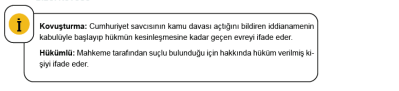
Kazanıma uygun örnek olay uygulamasını gösterir.

İçeriğe uygun özlü sözleri gösterir.

ÖZLÜ SÖZ

Kendiniz için değil, bağlı bulunduğunuz ulus için el birliği ile çalışınız. Çalışmaların en yükseği budur.

Mustafa Kemal Atatürk

BİLGİ KUTUSU

Kovuşturma: Cumhuriyet savcısının kamu davası açtığını bildiren iddianamenin kabulüyle başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi ifade eder.

Hükümlü: Mahkeme tarafından suçlu bulunduğu için hakkında hüküm verilmiş kişiyi ifade eder.

Konuyla ilgili dikkat çekici bilgileri gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

DENETİMLİ SERBESTLİK EVRAK İŞLEMLERİ

KONULAR

1.1. DENETİMLİ SERBESTLİK BİRİMİNİN TARİHÇESİ, İŞLEYİŞİ VE GÖREVLERİ

1.2. DENETİMLİ SERBESTLİK TEŞKİLAT YAPISI

1.3. DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRLERİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Denetimli serbestlik biriminin tarihçesi, işleyişi ve görevleri
- Denetimli serbestlik müdürlüklerinin temel amacı, ilkeleri ve görevleri
- Denetimli serbestlik teşkilat yapısı
- Denetimli serbestlik tedbirleri

TEMEL KAVRAMLAR

- mevzuat
- soruşturma
- kovuşturma
- hükümlü
- gizlilik
- tarafsızlık
- insan onuruna saygı
- salıverme
- teşkilat
- nefty
- tahdit
- çocuk
- ulusal yargı ağı bilişim sistemi (UYAP)
- infaz
- yükümlü
- kolluk
- suça sürüklenen çocuk
- kanuni temsilci
- müddetname
- kalebentlik
- zaptiye

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. **Suç işleyen kişilerin, ceza infaz kurumunda cezalarını çekmelerinin hayatlarına ne gibi etkileri olduğunu araştırınız? Bulduklarınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.**
2. **Suç işleyen kişilerin toplum içinde denetim altına alınmasının bireysel ve toplumsal olarak olumlu etkileri nelerdir? Sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.**

1.1. DENETİMLİ SERBESTLİK BİRİMİNİN TARİHÇESİ, İŞLEYİŞİ VE GÖREVLERİ

Denetimli serbestlik sistemi ilk olarak 19. yüzyıl ortalarında Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Avrupa'da yayılması ise 20. yüzyıl başlarına dayanmaktadır. Sanayi Devrimi ile birlikte pek çok alanda yenileşme ve değişmeye giden Avrupa ülkelerinde hukuki anlamda da birçok yeni uygulama ortaya konulmuştur. Suça ve suçluya bakış açısı suçlunun cezalandırılmasının aksine iyileştirilmesi yönünde değişim göstermiştir. Yine ceza hukukunun suçlu davranış yerine suç işleyen kişilere yönelmesi ile birlikte suçlunun topluma kazandırılması ve önleyici tedbirlere yönelik uygulamalar hız kazanmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Manhattan eyaletinde yaşayan ve geçimini ayakkabıcılık yaparak sağlayan John Augustus (Con Agustos), 1841 yılında Boston Eyalet Mahkemesi'nde alkol bağımlılığı suçlaması ile davası görülen kişinin belirli bir süre içinde tedavi olmasını, süre içinde gelişiminin gözlemlenmesini mahkemeden istemesi ve mahkemenin bir süreliğine bu tedbire hükmetmesi ile denetimli serbestliğin temeli atılmıştır. Amerika'da denetimli serbestliğin kurucusu olarak tanınan John Augustus, serbest kalan kişi ile özel ilgilenmiş ve onun davranışlarındaki değişimi gözlemlemiştir. John Augustus her yıl bir diğer suçun eşlik etmesi, kontrol ve denetimi içeren bir uygulama geliştirir. On yıllık uygulamadan sonra John Augustus bireyleri nasıl seçtiğini, bireylerin geçmiş yaşantılarını, kişiliğini, değişen davranışlarını içeren bir rapor yayınlamıştır ve bu rapor ile denetimli serbestliğin ilk yasası kabul edilmiştir.

1678-1682 yılları arasında İngiltere'de ölüm cezasına çarptırılan mahkûmların bu cezaları yerine getirilmemiş ve bu kişiler önce Avusturalya'ya sonra da Amerika'ya sürgün edilmişlerdir. Sürgün sonrasında iyi hâl gösteren mahkûmların ana vatana dönmelerine izin verilmiştir. Polis nezaretinde İngiltere'ye kabulün başlaması denetimli serbestliğin Avrupa'da başlamasının esasını oluşturmaktadır.

Tarihsel sürece baktığımızda Osmanlı Dönemi'nde ve Tanzimat Dönemi'nde denetimli serbestlik yaptırımlarının benzeri yaptırımların ceza sistemi içerisinde yer aldığını görmekteyiz. Osmanlı Dönemi'nde uygulanan "Şahsa kefalet" uygulaması, hâlen yürürlükte bulunan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenen ve bir adli kontrol seçeneği olan güvenceyle salıvermeye benzer bir uygulamadır. Şahsa kefalet bir kişiye mahkemede hazır olacağı konusunda kefil olmak demektir. Kefil olan kişi, şüpheli veya sanığın mahkeme gününde hazır bulundurulmasından sorumlu kişidir.

Tanzimat Dönemi ceza kanunnamelerine baktığımızda denetimli serbestlik uygulamalarına benzeyen üç yaptırım ile karşılaşmaktayız. Bunlar; **nefy cezası, zaptiye nezareti altında bulundurulmak cezası** ve **kalebentlik cezası**dır.

Nefy; kelime olarak sürgün etme, dışlama, başka bir yerde ikamete mecbur etme anlamına gelmektedir. Nefy cezası mahkûmun devlet tarafından tayin edilen bir yere gönderilmesi ve orada ikamet etmesini öngören bir cezadır. Bu cezaya mahkûm edilen kişiler yaşadıkları yerde özgür bir şekilde dolaşabilir ve çalışabilir ancak bulundukları yer sınırları dışına çıkarlarsa hapis cezası ile karşılaşırlardı.

Zaptiye nezareti altında bulundurulmak cezasında ise bu cezaya çarptırılan şahsın devletçe ikametten men olduğu yerler belirlenir ve bu yerlerde kalmasına izin verilmezdi. Sadece yasaklanmayan yerlere gidip yerleşebilmek ve bu işlemi yaparken de kendilerine sunulan güzergâhı takip etmek, gittiği yerde de zabıtaya bilgi vermek ve belli yükümlülüklere tabi tutulmak şeklinde cezalandırmadır. Mahkûm, yaptırıma uymazsa bir yıla kadar hapis cezasına çarptırılırdı.

Kalebentlik cezası ise mahkûmun devlet tarafından tayin ettiği kalelerinden birinde hapis olması demektir. Kişiler kaleden dışarı çıkmadıkları sürece kale içinde özgürce dolaşabilmekte ve özgür bir kişinin tüm haklarına sahip olabilmektedir. Ancak firarın önlenmesi ya da güvenliğin sağlanması noktasında kale içinde ve çevresinde görevli memurlar mahkûmun bazı kimseler ile görüşmesini engelleyebilmekteydi.

Her üç ceza türü de modern denetimli serbestlik uygulamaları gibi hapsetmek yerine yükümlülük yüklemek suretiyle toplum içinde cezanın infazının yerine getirilmesini, yine bu tedbire uymadığı takdirde hapis cezasının öngörülebilmesini içermektedir.

Cumhuriyet Dönemi'ne baktığımızda özellikle 1926-2005 yılları arasında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun kabulüne kadar, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun, 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun uygulamaları temel alınmıştır. Mevzuatların incelenmesi neticesinde denetimli serbestlik uygulamalarına benzer uygulamalarla karşılaşılmaktadır. Bu uygulamalar sürgün cezası, emniyeti umumiye idaresinin nezareti altında bulundurma cezası ve tedbiri, uyuşturucu madde bağımlıları hakkındaki güvenlik tedbirleri, alkol bağımlıları hakkındaki güvenlik tedbirleri, dilenciler için "boğaz tokluğuna çalışma" tedbiri olarak sıralanabilir. Bu uygulamalar modern denetimli serbestlik uygulamaları ile birebir aynı olmamakla birlikte benzer uygulamalara sahiptir.

Değişen dünya ile birlikte ülkemizde de hükümlüyü suça iten etkenlerin ortadan kaldırılması, sanık veya hükümlünün toplumla bütünleşmesini desteklemek, hükümlü veya sanığın ihtiyaçlarına uygun iyileştirme çalışmalarını belirlemek ve uygulamak amacıyla Denetimli Serbestlik Yasası çıkarılmıştır. Türkiye'de denetimli serbestlik sistemi, 20 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5402 sayılı "Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu" ile çağdaş ceza infaz sistemindeki yerini almıştır. Kanun'da belirtilen görevleri yerine getirmek amacıyla;

- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanlığı (Merkez teşkilatı),
- Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerine ilişkin danışma organı olarak Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Danışma Kurulu,
- 131 Ağır Ceza Merkezi'nde denetimli serbestlik müdürlükleri ile koruma kurullarının (Taşra teşkilatı) teşkilatlanması sağlanarak 15 Ağustos 2005 tarihinden itibaren denetimli serbestlik hizmetleri sunulmaya başlanmıştır.

Modern anlamda Denetimli Serbestlik, Ceza İnfaz ve Ceza Adalet sistemlerine birçok katkı sunmaktadır. Bu katkıları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Yaptırımları kişiye özel olarak ıslah süreci içermektedir. Süreç içerisinde kişinin işlediği suç, içinde bulunduğu ortam, ihtiyaç duyduğu programlar ve riskleri değerlendirilmekte, ihtiyacına yönelik iyileştirme yani bireyselleştirilmiş bir infaz sistemi öngörülmektedir.
- İşlemiş olduğu suç sebebiyle kişinin özgürlüğünün tamamen kısıtlanmadığı, aynı zamanda kişilere bazı yükümlülükler yüklenerek denetiminin öngörüldüğü bir sistemdir. Bu anlamda kişilerin topluma uyumunu kolaylaştırmaktadır.
- Kişilerin ilk defa suç işlemesi ya da tesadüfen suç işlemeleri sonucunda ceza infaz kurumlarının olumsuz şartları ile yüz yüze gelmelerini, damgalanmalarını engelleyen bir sistemdir.
- Suç işlemenin azaltılmasına katkıda bulunur.
- Kişinin ailesinden, sosyal ortamından, işinden uzaklaştırmadan infaz sürecini öngördüğü için kişide suçun neden olduğu yıkıcı etkinin önüne geçilmesine katkı sağlar.
- Ceza infaz kurumlarındaki yoğunluğun çözümüne katkı sunduğu gibi bir suçluyu hapsetmenin devlete olan maliyetinin azaltılması ile ekonomik olarak da sisteme katkı sunmaktadır.
- Tutuklama yerine alternatif tedbirleri ceza adalet sistemi içerisine katmıştır.

BİLGİ KUTUSU

Çocuk: Daha erken yaşta ergin olsa bile on sekiz yaşını doldurmamış kişiyi ifade eder.

Mevzuat: Yürürlükte bulunan hukuk kurallarının (Anayasa, Yasa, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, yönetmelik vb.) bütününü ifade eder.

1.1.1. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinin Temel Amacı

Denetimli serbestliğin amacı, belirli bir suçu işlemiş olmakla birlikte, ıslahı mümkün görülen suçluların cezaevinin olumsuz etkilerinden uzaklaştırılarak, belirlenen yükümlülükler altında bir görevli tarafından etkin bir şekilde denetlenmesi, bu süreçte yapılacak maddi, manevi yardım ve destek faaliyetleriyle topluma yeniden kazandırılmasının sağlanmasıdır. Yine 5402 sayılı Kanun'da denetimli serbestliğin amacı şu şekilde tanımlanmaktadır.

- Adli makamların talepleri doğrultusunda toplumdaki suçluların denetimini sürdürmek.
- Etkin bir gözetim sağlayarak suçluları iyileştirmek.
- Gerekli sosyal ve psikolojik desteklerin sunulmasıyla topluma yeniden uyum sürecini kolaylaştırmak.
- Ceza infaz kurumundan salıverilen kişilerin karşılaştığı sorunların çözümüne yardımcı olmak.
- Yeniden suç işleme riskini azaltarak toplumu korumak.

1.1.2. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinin Temel İlkeleri

Denetimli serbestlik görevlileri, yetişkin ve çocuklar hakkında yürütülecek işlemleri ayrı ayrı yapar ve çocukların yüksek yararının korunmasına özen gösterir. Denetimli serbestlik müdürlüklerinde görev yapanların uyması gereken "temel ilkeler" kanunla aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

a) İnsan Onuruna Saygı ve Dürüstlük: Denetimli serbestlik görevlileri; insan haklarına saygı, dürüstlük ve kararlılık çerçevesinde hareket eder; görevlerini yerine getirirken aşağılayıcı, onur kırıcı veya küçük düşürücü davranışlarda bulunamaz.

b) Gizlilik: Denetimli serbestlik görevlileri; mağdur, şüpheli, sanık, hükümlü ya da bunların ailesi hakkında öğrenmiş olduğu bilgilerin veya düzenlediği raporların gizliliğini korumak zorundadır. Bu bilgiler kanunun zorunlu kıldığı hâller dışında hiçbir kurum ve kişiye verilemez.

c) Tarafsızlık: Denetimli serbestlik görevlileri; görevleri ile ilgili belgeleri inceleyebilir; ancak buradan elde ettiği bilgilerle ilgili olarak soruşturmanın gizliliği ilkesine uymak, tarafsızlığına gölge düşürecek davranış ve ilişkilerden kaçınmak ve davanın taraflarına eşit uzaklıkta olmak zorundadır.

BİLGİ KUTUSU

Kovuşturma: Cumhuriyet savcısının kamu davası açtığını bildiren iddianamenin kabulüyle başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi ifade eder.

Hükümlü: Mahkeme tarafından suçlu bulunduğu için hakkında hüküm verilmiş kişiyi ifade eder.

1.1.3. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinin Temel Görevleri

Denetimli serbestlik müdürlüklerinin görevlerini aşağıdaki gibi dört ana başlık içerisinde inceleyebiliriz.

- Soruşturma evresi görevleri
- Kovuşturma evresi görevleri
- Kovuşturma sonrası görevleri
- Salıverme sonrası görevleri

1.1.3.1. Soruşturma Evresindeki Görevler

Müdürlüğün soruşturma evresindeki görevleri şunlardır:

- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 109. maddesine göre adli kontrol altına alınan şüphelilerle ilgili mahkeme kararlarında belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesine ilişkin çalışmaları yürütmek.
- Cumhuriyet Başsavcılığınca gerekli görüldüğünde, şüpheli hakkında sosyal araştırma raporu düzenleyip sunmak.
- Suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları psiko-sosyal ve ekonomik sorunların çözümünde danışmanlık yapmak ve bu kişilere yardımcı olmak.
- İstek hâlinde şüpheliye psiko-sosyal danışmanlık yapmak.

1.1.3.2. Kovuşturma Evresindeki Görevler

Müdürlüğün kovuşturma evresindeki görevleri şunlardır:

- Karar öncesinde, mahkeme veya hâkimin isteği üzerine sanığın geçmişi, aile çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal ve ekonomik durumu ile ruhsal ve psikolojik durumunun yanında toplum ve mağdura karşı taşıdığı riskler hakkında ayrıntılı sosyal araştırma raporu hazırlayıp sunmak.
- İstek hâlinde sanığa psiko-sosyal danışmanlık yapmak.

1.1.3.3. Kovuşturma Sonrası Görevler

Müdürlüğün kovuşturma evresinden sonraki görevleri şunlardır:

- Haklarında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 50. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar hükmüne bağlı olarak;
  - En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etme,
  - Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanma,
  - Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılma kararlarının infazını yerine getirme,
- Haklarında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 51. maddesinin 4. fıkrasında kısa süreli hapis cezasının ertelenmesi hükmüne bağlı olarak;
  - Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etme,
  - Bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılma,

- On sekiz yaşından küçük olan hükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etme kararlarının infazını yerine getirme,

- Haklarında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 51. maddesinin 5. fıkrası gereğince rehberlik çalışmalarına katılma kararının infazını yerine getirmek.
- Haklarında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 191. maddesinin 3. fıkrası gereğince tedavi ve denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulmasına ve rehberlikle ilgili görevleri yerine getirmek**.**
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 96. maddesi gereğince salıverilmesine bir ay kalmış olan hükümlülere, verilen iş arama izni süresince yardımcı olmak.
- Hükümlülerin topluma kazandırılmasında ve salıverilmeye hazırlanmasında ceza infaz kurumlarının psiko-sosyal servisleriyle iş birliği yapmak, gerektiğinde hükümlü ile görüşerek salıverilme öncesi değerlendirme raporunun hazırlanmasına katılmak.
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 110. maddesinin 2. 3. ve 4. fıkralarında düzenlenen hapis cezasının konutta infaz edilmesi sağlamak.
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanıp da haklarında güvenlik tedbirine hükmolunanlarla ilgili bu tedbirlerin uygulanmasını sağlamak.
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105/A maddesinde belirtilen ceza infaz kurumlarından denetimli serbestliğe ayrılan hükümlülere tedbirleri uygulamak.
- 5237 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 106. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen adli para cezasını ödemeyen hükümlülerin karşılığında kamu hizmeti tedbirlerini uygulamak.

1.1.3.4. Salıverme Sonrası Görevleri

Denetimli serbestlik müdürlüğünün salıverme sonrası görevleri şunlardır:

- Denetim süresinde hükümlünün kamu kuruluşunda veya bir başkasının gözetiminde ücretle çalıştırılmasını sağlamak.
- Çocuk hükümlülerin, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna yerleştirilmesini sağlamak.
- Uzman bir kişinin görevlendirilmesi ve hükümlünün davranışlarının izlenerek infaz hâkimine rapor vermek.
- Denetim süresinde hükümlünün yükümlülüklere uyması veya hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlememesi, denetim süresini iyi hâlle geçirmesi amacıyla verilen ve denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenecek diğer yükümlülüklerin, gerektiğinde kolluk ve ilgili diğer makamlarla iş birliği yaparak yerine getirilmesini sağlamak.
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 108. maddesinin 4 ve 6. fıkraları gereğince kendisine verilen görevleri, gerektiğinde kolluk makamlarıyla iş birliği yaparak yerine getirmek.

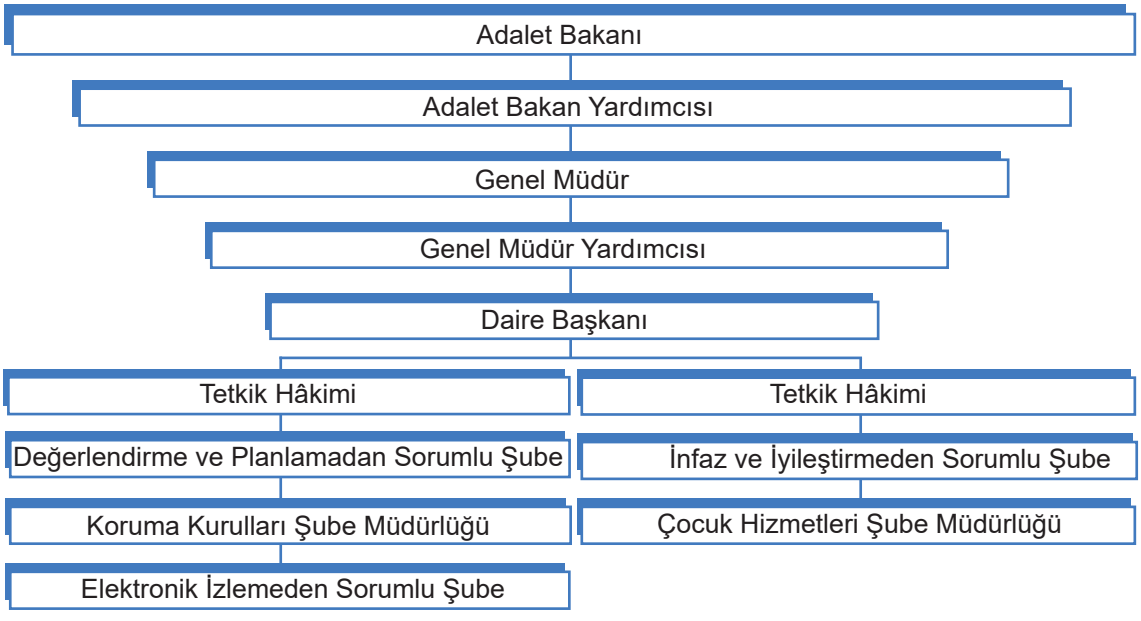
- Koruma kurulları; kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler ile uygun görülen gönüllü gerçek ve tüzel kişilerle iş birliği yapmak.
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 90 ve 91. maddelerinde düzenlenen, salıverilen kişilerin iş bulmalarına veya meslek ve sanatlarıyla ilgili bir iş kurmalarına, çevre ve aileleriyle olabilecek psiko-sosyal sorunların çözümüne yardımcı olmak.
- Hükümlülerin yeniden suç işlemesinin önlenmesi ve topluma kazandırılmasını sağlayıcı etkenleri güçlendirme amacına yönelik çalışmalar yapmak.

1.2. DENETİMLİ SERBESTLİK TEŞKİLAT YAPISI

Denetimli serbestlik merkez ve taşra teşkilatından oluşur. Denetimli serbestlik hizmetleri, bakanlık merkez teşkilatında daire başkanlığı, taşra teşkilatında ise denetimli serbestlik müdürlükleri ve koruma kurulları tarafından yürütülür. Taşra teşkilatı olarak ağır ceza merkezlerinin bulunduğu yerlerde denetimli serbestlik müdürlüğü ve koruma kurulları bulunmaktadır.

1.2.1. Denetimli Serbestlik Merkez Teşkilat Yapısı

Denetim serbestlik hizmetleri merkez teşkilat yapısı şema 1.1 de gösterildiği şekildedir.

Şema 1.1: Denetimli serbestlik merkez teşkilat yapısı

ÖZLÜ SÖZ

> İyi olmak kolaydır zor olan adil olmaktır.
> Victor Hugo (Viktır Hügo)

5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu gereğince, Denetimli Serbestlik ve Yardım ile Koruma Hizmetleri'nin merkez teşkilatı olan Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı'nın görevleri şunlardır:

- Müdürlüklerin genel amaç ve politikalar çerçevesinde düzenli ve verimli çalışmalarını sağlamak.
- Denetimli serbestlik hizmetlerini geliştirmek, hükümlülerin yeniden suç işlemesinin önlenmesi ve topluma kazandırılmasını sağlayıcı etkenleri güçlendirmeye dair çalışmalar yapmak.
- Müdürlüklerce hazırlanan yıllık iş programları ve projeleri ile çalışma raporlarını Genel Müdürlüğe sunmak; Genel Müdürlükçe yayınlanacak yıllık faaliyet raporunu hazırlamak.
- Müdürlük bulunmayan ilçelerde büroların kurulmasını veya bulunanlarda ise gerektiğinde kaldırılmasını Genel Müdürlüğe önermek.
- Müdürlükler ve koruma kurullarının yönetim, denetim ve gözetim görevlerini yürütmek.
- Görev alanına giren kanun ve düzenleyici işlemlerdeki ihtiyaçlara ilişkin inceleme ve araştırma yaparak Genel Müdürlüğe öneride bulunmak, bu konuda gerekli tasarıları hazırlamak.
- Toplum için tehlike hâli taşıyanlara özel dikkat gösterilmesini sağlamak ve bunlara özgü iyileştirme tedbirlerini geliştirmek.
- Müdürlükler ve koruma kurullarının çalışmaları ile ilgili her türlü karar ve işlemi yürütmek ve görevleri ile ilgili bakanlık, diğer kamu kurum ve kuruluşları kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler ile uygun görülen gönüllü gerçek ve tüzel kişilerle iş birliği yapmak.
- Görev alanına giren konularda çocuk ve gençlere özel dikkat gösterilmesini, özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya bu etkiyi doğuran her türlü madde kullanma ve aile içi şiddet söz konusu olduğunda, koruyucu ve tedavi edici yöntemlerin özenle uygulanmasını sağlamak.
- Danışma Kurulunun yazı işleri hizmetlerini yürütmek.
- Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Daire başkanlığında; bir daire başkanı, tetkik hâkimi, şube müdürü, şef, denetimli serbestlik uzmanı, denetimli serbestlik memuru görev yapar. Denetimli Serbestlik Hizmetleri Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı;

- Değerlendirme ve planlamadan sorumlu şube müdürlüğü,
- İnfaz ve iyileştirmeden sorumlu şube müdürlüğü,
- Çocuk hizmetlerinden sorumlu şube müdürlüğü,
- Elektronik izlemeden sorumlu şube müdürlüğü,
- Koruma kurulundan sorumlu şube müdürlüğü olmak üzere beş şube müdürlüğünden oluşmaktadır.

1.2.1.1. Değerlendirme ve Planlama Şube Müdürlüğü

Bu şube müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- Denetimli serbestlik müdürlüklerinde yapılan değerlendirme ve planlama süreçlerini inceler.
- Aylık düzenli olarak veri toplama, veri analizi ve raporlama işlemlerini gerçekleştirir.
- Değerlendirme ve planlama süreçlerinde karşılaşılan sorunlar için çözüm üretir.
- Uygulama birliğini sağlamak üzere gerekli çalışmaları yürütür ve sistemi geliştirici politikalar geliştirir.

1.2.1.2. İnfaz ve İyileştirme Şube Müdürlüğü

Bu şube müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- Denetimli serbestlik kapsamındaki yükümlülerin infaz ve iyileştirme çalışmalarına yönelik politikalar geliştirir ve işleyişi takip eder.
- Müdürlüklerdeki infaz ve iyileştirme işlemlerinin takibini yapar.
- İnfaz ve iyileştirme çalışmalarının değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi çalışmalarını yürütür.
- Var olan materyallerin geliştirilmesi, yeni materyallerin oluşturulması ve müdürlüklerden gelen soru, görüş ve önerilere yönelik çalışmalar yürütür.

1.2.1.3. Çocuk Hizmetleri Şube Müdürlüğü

Bu şube müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- Çocuklarla ilgili temel ilkeler gözetilerek çocuğun suç ortamlarından uzaklaştırmak ve korumak.
- Çocuğun toplum içinde rehabilitasyonunu sağlayarak yeniden suç işlemesinin önlemek.
- Çocuğun topluma kazandırılmasını sağlayıcı etkenleri güçlendirilmesine, yönelik çalışmalar ve politikalar belirleyerek müdürlüklerdeki çalışmaların takibini gerçekleştirir.

Bu kapsamda; ilgili bakanlık, diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler ile uygun görülen gönüllü gerçek ve tüzel kişilerle iş birliği hâlinde çocuklara yönelik ortak projeler geliştirerek çalışmalar yürütülmektedir.

1.2.1.4. Elektronik İzleme Şube Müdürlüğü

Bu şube müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- Elektronik yöntemlerle izlenmesine karar verilen yükümlülerin elektronik yöntem ve araçlar ile toplum içinde izlenerek gözetim ve denetim altında tutulmasının sağlanmak.
- Taşra müdürlüklerinde elektronik kelepçe kullanımı ile ilgili planlama yapmak.
- Takip edilen yükümlülerin ihlal durumlarının ilgili taşra müdürlüğüne bildirilmek.

- Mağdur koruma ünitesinden yararlanan mağdurların korunmasına yönelik gerekli takibin sağlanmasına yönelik modern ve çağdaş elektronik takip yöntemlerini araştırarak uygulamaya yönelik politikalar belirleme ve projeler geliştirme çalışmalarını yürütür (Görsel 1.1).

Görsel 1.1: Elektronik izleme şube müdürlüğü

1.2.1.5 Koruma Kurulları Şube Müdürlüğü

Bu şube müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- Adli yargı adalet teşkilatının bulunduğu yerde faaliyet gösteren koruma kurullarının, genel amaç ve politikalar çerçevesinde düzenli ve verimli çalışmalarını sağlamak.
- Hükümlülerin yeniden suç işlemesinin önlenmesi ve topluma kazandırılmasını sağlayıcı çalışmalar yapmak.
- Koruma kurullarının çalışmaları ile ilgili her türlü karar ve işlemi takip etmek.
- Koruma kurullarının görevleri ile ilgili bakanlık, diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler ile uygun görülen gönüllü gerçek ve tüzel kişilerle iş birliği yapmak.

1.2.2. Denetimli Serbestlik Taşra Teşkilat Yapısı

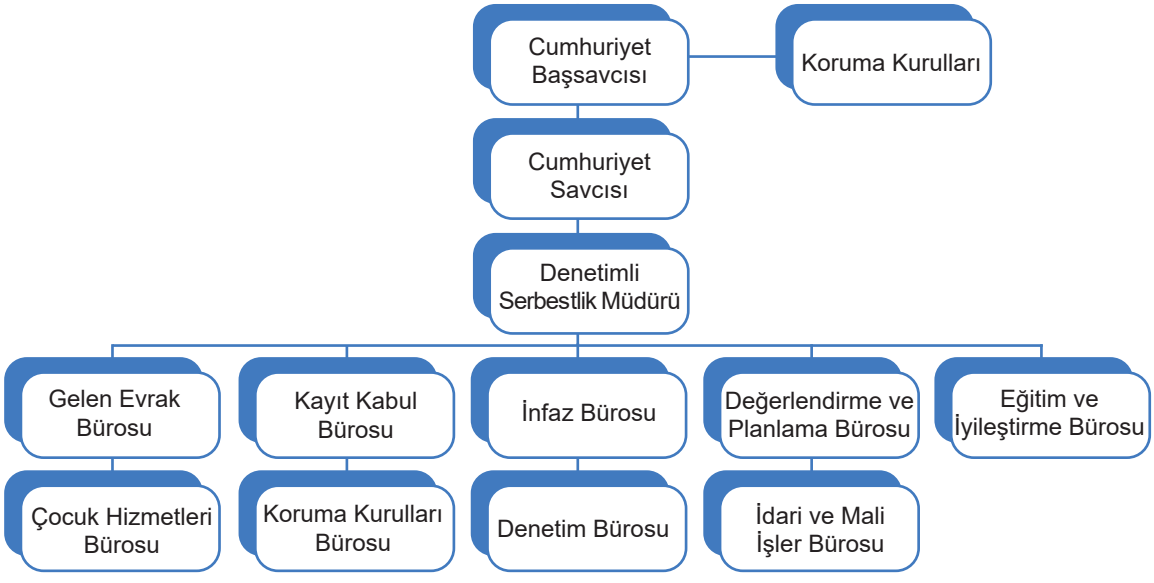
Denetimli serbestlik kararlarının infazı, adli yargı adalet teşkilatının bulunduğu yerde kurulan denetimli serbestlik müdürlüklerince yerine getirilmektedir. Müdürlüklerin yetki alanı, adalet komisyonunun; müdürlük bulunmayan ilçelerde kurulan büroların yetki alanı, bulundukları ilçenin yargı çevresi ile sınırlıdır.

Müdürlüklerde; bir müdür, yeterli sayıda müdür yardımcısı, bürolarda birer şef, yeterli sayıda denetimli serbestlik uzmanı ve memuru bulunur. Müdürlüklerde kurulan bürolar şunlardır:

- Gelen evrak bürosu
- Kayıt kabul bürosu
- Değerlendirme ve planlama bürosu
- İnfaz bürosu
- Eğitim ve iyileştirme bürosu

- Denetim bürosu
- Çocuk hizmetleri bürosu
- Koruma kurulları bürosu
- İdari ve mali işler bürosu

Müdürlükler, denetimli serbestlik kararlarının infazı ile diğer işlerini etkin verimli ve iş birliği içinde yürütülmesini bürolar aracılığı ile yerine getirirler. Aşağıda denetimli serbestlik bürolarının görevleri sıralanmıştır (Şema 1.2).

Şema 1.2: Denetimli serbestlik taşra teşkilat yapısı

1.2.2.1. Gelen Evrak Bürosu

Denetimli serbestlik müdürlüğüne, mahkemelerden, Cumhuriyet Başsavcılıklarından ve diğer kurumlardan gelen evrak ve tüm yazılar gelen evrak bürosuna gönderilir. Gelen evrak bürosu, ilgisine göre bu yazı ve evrakı ilgili diğer bürolara dağıtır. Gelen evrak bürosunun görevleri şunlardır:

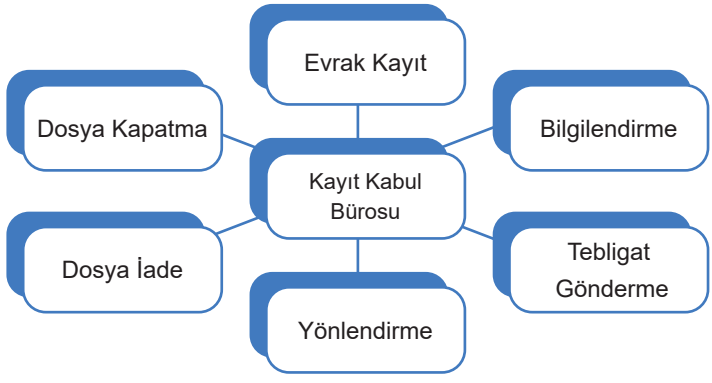
- Evrak, yazı, dilekçe veya zarfı; kabul ve kontrol etmek, açmak, ayırmak, kaydetmek, havale etmek, dağıtmak, dosyalamak ve göndermek.
- Fiziki olarak gelen evrakı, elektronik ortamda taramak ve UYAP bilişim sistemine aktarmak.
- Yanlış gelen evrak ile ilgili gerekli işlemi yapmak.
- Gizli veya özel evrakın niteliğini korumak.
- Denetimli serbestlik müdürüne, müdür yardımcısına veya kişiye özel gelen evrakı açmadan ilgilisine ulaştırmak. Gizli kaşeli gelen evrakı doğrudan müdüre veya görevli müdür yardımcısına iletmek.
- Denetimli serbestlik kararlarına ilişkin ilâmlar, mahkeme kararları ya da Cumhuriyet Başsavcılığından gelen yazıları aynı gün kayıt kabul bürosuna göndermek.

BİLGİ KUTUSU

Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP): Adalet hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla oluşturulan bilişim sistemini ifade eder.

1.2.2.2. Kayıt Kabul Bürosu

Haklarında denetimli serbestlik kararı verilen yükümlülerin kayıt ve kabul işlemleri, kayıt kabul bürosunca yapılır. Kayıt kabul bürosunun görevleri şunlardır (Şema 1.3):

Şema 1.3: Kayıt kabul bürosunun görevleri

- Müdürlüğe infaz için gönderilen kararların kayıt işlemlerini yapmak.
- Yükümlülerin adreslerini ve iletişim bilgilerini teyit etmek veya araştırmak.
- Yükümlülerin ilk müracaatı için yazılı veya elektronik tebligat göndermek ya da yükümlüleri uygun araç ve yöntemlerle müdürlüğe davet etmek.
- Süresinde müracaat etmeyen yükümlülerin varsa mazeretini tutanakla kayıt altına alarak komisyona bildirmek.
- Süresinde müracaat etmeyenlerin dosyalarını komisyonun onayından sonra kapatmak.
- Denetimli serbestlik müdürlüğünün görev alanına girmeyen kararları iade etmek.
- Müracaat eden yükümlüleri; denetimli serbestlik uygulamaları, hak ve yükümlülükler, ihlal durumları ve bunun sonuçları hakkında bilgilendirmek.
- Kayıt ve kabul işlemleri tamamlanan yükümlülerden; adli kontrol, belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma ve cezanın konutta çektirilmesi kararları verilen yükümlüleri ise vaka sorumlusuna yönlendirmek.
- Risk ve ihtiyaç belirleme işlemi yapılması veya denetim planı hazırlanması gereken yetişkinleri değerlendirme ve planlama bürosuna, suça sürüklenen çocukları ise çocuk hizmetleri bürosuna yönlendirmek.
- Tedavi verilmeksizin denetimli serbestlik tedbiri verilen yetişkinleri değerlendirme ve planlama bürosuna, suça sürüklenen çocukları ise çocuk hizmetleri bürosuna yönlendirmek.
- Tedavi ile birlikte denetimli serbestlik tedbiri verilen tüm yükümlüleri ise vaka sorumlusuna yönlendirmek.

BİLGİ KUTUSU

İnfaz: Bir kararı, bir yargıyı yerine getirme, uygulama anlamlarını içerir.

Yükümlü: Denetimli serbestlik müdürlüklerince toplum içinde denetim, takip ve iyileştirilmesi yapılan şüpheli, sanık veya hükümlüyü ifade eder.

1.2.2.3. Değerlendirme ve Planlama Bürosu

Yükümlülerin risk ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, risk ve ihtiyaçlarına uygun olarak toplum içinde denetim ve takibi ile iyileştirilmesine yönelik yapılacak çalışmaların planlanması, değerlendirme ve planlama bürosunca yapılır.

Denetimli serbestlik müdürü, işin gerektirdiği bilgi ve yeterli beceriye sahip, değerlendirme ve planlama konusunda eğitim almış, yeteri kadar denetimli serbestlik memurunu değerlendirme ve planlama bürosunda görevlendirir. Büroda danışmanlık yapmak, değerlendirme ve planlamanın uygunluğunu kontrol etmek ve gerektiğinde değerlendirme ve planlama yapmak üzere denetimli serbestlik uzmanı da görevlendirilebilir.

Büroya gelen yükümlüler hakkında önce risk ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılır, daha sonra belirlenen risk ve ihtiyaçlara uygun olarak denetim planı hazırlanır. Büroda görevli denetimli serbestlik personeli, yükümlü hakkında denetim planı hazırlarken şunları dikkate alır:

- Toplumun ve mağdurun korunmasını
- Kararın infaz kabiliyetini
- Yükümlünün ihtiyaçlarını, uygunluğunu ve becerilerini
- Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu yararına çalışan sivil toplum kuruluşlarının katkı ve desteğini

Değerlendirme ve planlama bürosunun görevleri şunlardır:

- Kayıt kabul bürosundan gönderilen yükümlülerin risk ve ihtiyaçlarını değerlendirmek.
- Yükümlüler hakkında verilen denetimli serbestlik kararlarının infazını planlamak.
- 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi gereğince haklarında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı kararı verilen hükümlüler ile aynı Kanun'un 107. maddesinin 9. fıkrası gereğince denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenecek yükümlülüklere tabi tutulmasına karar verilen hükümlüler hakkında uygulanacak tedbirleri belirlemek ve bu tedbirlerin infazını planlamak.
- Yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibi ile topluma kazandırılmasına ve iyileştirilmesine yönelik programları belirlemek ve planlamak.
- Kararların infazı sırasında yükümlülerin uyması gereken kuralları belirlemek.
- Komisyon tarafından yükümlü hakkında tekrar risk ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılması ya da denetim planının yenilenmesine karar verilmesi hâlinde gerekli işlemleri yapmak.

- Hazırlanan denetim planlarını, büroda görevli uzman ya da memur tarafından infaz işlemleri değerlendirme komisyonunun onayına sunmak.
- Hakkında denetim planı hazırlanan yükümlünün infaz dosyası ve ilgili tüm belgelerini denetim planının komisyon tarafından onaylanmasını beklemeksizin aynı gün infaz bürosuna göndermek.

1.2.2.4. İnfaz Bürosu

Değerlendirme ve planlama bürosunca hazırlanan denetim planı doğrultusunda, yükümlüler hakkında belirlenen denetimli serbestlik kararlarının infazı ile yükümlülerin toplum içinde denetimine, takibine ve iyileştirilmesine yönelik çalışmaların koordinasyonu infaz bürosunca yapılır.

Vaka sorumlusu, denetim planının uygulanmasında, yükümlünün özel hayatının gizliliğini ve ihtiyaçlarını dikkate alır ve yükümlü ile iyi niyet çerçevesinde iş birliği yapar.

Yükümlünün denetimli serbestlik süreci içinde, risk ve ihtiyaç değerlendirmesinin yenilenmesini ya da denetim planında değişiklik yapılmasını gerektiren bir durum olduğu tespit edilirse komisyondan talepte bulunulur. Komisyonun uygun görmesi hâlinde, yetişkinler için değerlendirme ve planlama bürosundan, çocuklar için çocuk hizmetleri bürosundan, tekrar risk ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılması ya da denetim planının yeniden hazırlanması talep edilir.

1.2.2.5. Eğitim ve İyileştirme Bürosu

Eğitim ve iyileştirme bürosu, vaka sorumlusu tarafından gönderilen yükümlülerin topluma kazandırılmasına, eğitim ve iyileştirilmesine yönelik denetim planında belirlenen çalışmaları yürütür.

Büroda eğitim ve iyileştirme çalışmalarını yürütmek üzere yeteri kadar uzman personel görev yapar. Uzman personel öğretmen, sosyolog, psikolog ve sosyal çalışmacı ünvanlarında görev yapmaktadır. Bu büroda görev yapan uzmanların görev alanları görsel 1.2'de gösterilmiştir.

Görsel 1.2: Eğitim ve iyileştirme bürosu uzmanlarının görev alanı

Eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanlarının görevleri şunlardır:

- Yükümlülerle rehberlik ve iyileştirme faaliyetlerini yürütmek.
- Müdahale programlarını uygulamak.
- İyileştirme çalışmaları kapsamında özel hayatın gizliliğine dikkat ederek yükümlülerin aile, okul ve iş yerleriyle iş birliği yaparak çalışmalar yürütmek.
- Diğer kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının iş birliğinde eğitim ve iyileştirmeye yönelik programlar hazırlamak ve yürütmek.
- Kurumlar ile sivil toplum kuruluşlarının eğitim ve iyileştirmeye yönelik yürüttükleri sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler ile eğitim programlarını tespit etmek; iyileştirme çalışmaları kapsamında yükümlüleri bu tür programlara yönlendirmek.
- Haklarında çalışma yükümlülüğü veya eğitim kurumuna ya da programına devam etme tedbiri verilen yükümlülerin kuruma yerleştirilmesinde, gerektiğinde yükümlülere refakat etmek.
- Adli mercilere sunulmak üzere denetim raporu hazırlayarak infaz bürosuna iletmek.
- Doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçen ve toplam üç yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan ya da adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlü kadınların adresine gitmek, konutu inceleyerek ihtiyaçlarını tespit etmek ve tespit edilen ihtiyaçları raporlayarak vaka sorumlusuna iletmek.
- Müdür tarafından iyileştirme kapsamında verilen diğer görevleri planlamak ve yapmak.

BİLGİ KUTUSU

Kolluk: Yurt içinde genel düzen, emniyet ve asayişi korumakla görevli polis veya jandarmayı ifade eder.

1.2.2.6. Denetim Bürosu

Yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibi, gerektiğinde kollukla iş birliği içerisinde denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları tarafından yerine getirilir.

Denetim bürosunda görevli personel içerisinden, izleme merkezi ile birebir çalışmak ve iletişimi sağlamak üzere elektronik izleme müdahale ekibi oluşturulur. Denetimli serbestlik personeli denetim ve kontrollerde, yükümlülerin özel hayatlarının gizliliğine dikkat eder, yükümlülere onur kırıcı ve aşağılayıcı muamelede bulunamazlar.

Denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurlarının görevleri şunlardır:

- Yükümlülerin denetim ve takiplerini yapmak.
- Denetim sonuçları hakkında vaka sorumlusuna bilgi vermek.
- Yükümlülere elektronik kelepçe takmak ve elektronik izleme cihazlarını kurmak.
- Elektronik izleme merkezinden yükümlülerin denetim ve kontrolüne ilişkin iletilen talepleri yerine getirmek.

- Yükümlüyü çalışacağı kuruma yerleştirmek, eğitim kurumuna ya da programına kaydettirmek.
- Hakkında hapis cezasının konutta çektirilmesine karar verilen hükümlünün, ikametgâh adresine gidilerek infaza ilişkin işlemleri başlatmak.
- Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezalarının infazına karar verilen hükümlülerden kendi işini kuran ve işletenler ile bir iş sözleşmesine dayalı olarak çalışanları, koşullu salıverilme tarihine kadar çalıştıkları yerlerde düzenli olarak denetlemek.
- Görevlendirilmeleri hâlinde denetimli serbestlik müdürlüğünün ve denetimli serbestlik çalışanlarının güvenliğini sağlamak.

BİLGİ KUTUSU

Suça Sürüklenen Çocuk: Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuğu ifade eder.

Kanuni Temsilci: Reşit olmayan (henüz 18 yaşını doldurmamış olan) bireylerin anne ve babasını, hukuki işlemlerinde izin veren veya onların adına bizzat yapan kişiyi ifade eder.

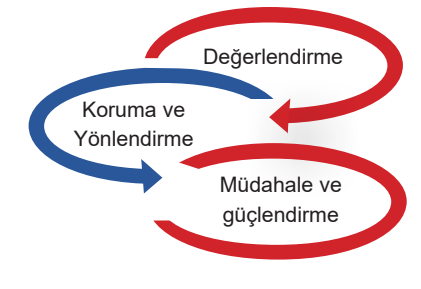
1.2.2.7. Çocuk Hizmetleri Bürosu

Denetimli serbestlik müdürlüklerinde, denetimli serbestlik kapsamındaki suça sürüklenen çocuklara yönelik hizmetleri koordine etmek ve yürütmek üzere çocuk hizmetleri bürosu oluşturulur.

Mümkün olması durumunda büro, müdürlüğün diğer birimlerinden ve yetişkin yükümlülere yönelik çalışmaların yürütüldüğü kısımlardan ayrı bir yerde kurulur.

Suça sürüklenen çocuklara yönelik hizmetleri yürütmek üzere, çocuk hizmetleri bürosunda çocuk hizmetleri konusunda özel eğitim almış yeteri kadar denetimli serbestlik uzmanı görevlendirilir.

Suça sürüklenen çocukların risk ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, risk ve ihtiyaçlarına uygun olarak toplum içinde denetim ve takibi ile iyileştirilmesine yönelik yapılacak çalışmaların planlanması, tespit edilen risk ve ihtiyaçlara uygun eğitim ve iyileştirme çalışmalarının uygulanması ve denetimli serbestlik sürecinin tamamında suça sürüklenen çocuğun izlenmesine yönelik iş ve işlemler çocuk hizmetleri bürosu tarafından yerine getirilir (Görsel 1.3).

Görsel 1.3: Suça sürüklenen çocuğa yönelik hizmetler

Çocuk hizmetleri bürosunun görevleri şunlardır:

- Müdürlüğe ilk başvuru sırasında suça sürüklenen çocuk ve yasal temsilcisini denetimli serbestlik süreci, yükümlülükler, hak ve sorumluluklar ile müdürlüğün çalışmaları konusunda bilgilendirmek.
- Suça sürüklenen çocukların risk ve ihtiyaçlarını belirlemek.
- Belirlenen risk ve ihtiyaçlar ile denetimli serbestlik kararının içeriğine uygun olarak denetim planı hazırlamak; hazırlanan denetim planında toplumun ve mağdurun korunmasını, kararın infaz kabiliyetini, suça sürüklenen çocuğa uygunluğunu, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu yararına çalışan sivil toplum kuruluşlarının katkı ve desteğini dikkate almak.
- Belirlenen risk ve ihtiyaçlara yönelik destek alabileceği kişi ve kuruluşlar hakkında çocuğa bilgi vermek, gerekli yönlendirmeleri yapmak ve yapılan yönlendirmelerin çocuk üzerindeki etkisini takip etmek.
- Hazırlanan denetim planlarını, komisyonun onayına sunmak.
- Komisyon tarafından, suça sürüklenen çocuklar hakkında tekrar risk ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılması ya da denetim planının yenilenmesine karar verilmesi hâlinde gerekli işlemleri yapmak.
- Hakkında denetim planı hazırlanan suça sürüklenen çocuğun infaz dosyası ve ilgili tüm belgeleri denetim planının komisyon tarafından onaylanmasını beklemeksizin aynı gün infaz bürosuna göndermek.
- Suça sürüklenen çocuklara yönelik bireysel görüşme, grup çalışması, seminer ve diğer eğitim ve iyileştirme çalışmalarını yürütmek.
- Aile görüşmeleri yapmak.
- Suça sürüklenen çocuğun risk ve ihtiyaçlarının değerlendirilmesi, uygun müdahalenin planr lanabilmesi, çocuğun tekrar suça sürüklenmesini önlemeye yönelik yürütülen çalışmalarda gerekli iş birliğinin sağlanabilmesi amacıyla ev, okul, iş yeri vb. ziyaretleri yapmak.
- Suça sürüklenen çocuk hakkında verilen denetimli serbestlik kararının gerekleri dışında, suça sürüklenen çocuğun istekli katılımı ile çocuğun tekrar suça sürüklenmesini önlemeye hizmet edecek ve hayatına olumlu yönde katkı sunacak diğer çalışmaları planlamak, koordine etmek, çocuğu bu çalışmalar için teşvik etmek ve bu çalışmaların çocuk üzerindeki etkilerini takip etmek.
- Komisyona, suça sürüklenen çocuklar hakkında yapılan değerlendirmelerde dikkate alınmak üzere çocuk ile yürütülen çalışmalar ve değerlendirme konusuna ilişkin görüşü içeren rapor sunmak.
- Haklarında çalışma yükümlülüğü veya eğitim kurumuna ya da programına devam etme tedbiri verilen suça sürüklenen çocukların kuruma yerleştirilmesinde, gerektiğinde çocuklara refakat etmek.
- Belirlenen sürelerle adli mercilere sunulmak üzere denetim ve değerlendirme raporu hazırlayıp infaz bürosuna iletmek.
- Hapis cezasının konutta infazına karar verilen çocukların adresine gitmek, konutu inceleyerek ihtiyaçlarını tespit etmek ve tespit edilen ihtiyaçları raporlayarak vaka sorumlusuna iletmek.
- Müdür tarafından çocuk hizmetleri kapsamında verilen diğer görevleri planlamak ve yapmak.

- Denetimli serbestlik süreci başladıktan sonra on sekiz yaşını dolduran kişilerle, gerek görülmesi hâlinde, eğitim ve iyileştirme çalışmalarına devam etmek.

Çocuk hizmetleri bürosu, müdürlüğün yetki sınırları içerisinde çocuklara yönelik çalışma yürüten tüm kurum kuruluş ve kişilerle tam bir koordinasyon içinde çalışır.

1.2.2.8. Koruma Kurulu Bürosu

Koruma kurulu bürosu, koruma kurulunun sekretarya işlerini yürütür, koruma kuruluna başvuran hükümlülerin taleplerini değerlendirir. Büroda yeteri kadar denetimli serbestlik personeli görevlendirilir.

Koruma kurulu bürosunca, ceza infaz kurumlarından iş arama izni alarak çıkan hükümlülerin talep etmeleri hâlinde çalışabileceği işler ya da çalışacağı yerler hakkında hükümlü bilgilendirilir, koşullu salıverme sonrasında da koruma kurullarına müracaat edebileceği hükümlüye bildirilir.

1.2.2.9. İdari ve Mali İşler Bürosu

İdari ve mali işler bürosu, müdürlüğün görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yürütebilmesi için ihtiyaç duyduğu idari işleri planlar ve yürütür; mal ve hizmet alımlarını gerçekleştirir.

İdari ve mali işler bürosunun görevleri şunlardır:

- Ödeneklerin takibi ile tahakkuk iş ve işlemlerini yapmak.
- Gerekli araç gereç ve malzeme ile hizmet teminini yapmak.
- Temizlik, aydınlatma, ısıtma ve güvenlik hizmetlerini yürütmek.
- Bakım ve onarım işlerini yapmak.
- Mutemetlik işlemlerini yapmak.
- Personel işlemleri ile idari ve mali işlerle ilgili diğer iş ve işlemleri, yürütmekle görevlidir.

BİLGİ KUTUSU

Korunma İhtiyacı Olan Çocuk: Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuğu ifade eder.

1.3. DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRLERİ

Ülkemizde denetimli serbestlik hizmetleri, 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 5393 sayılı Çocuk Koruma Kanunlarının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen yönetmelik ve genelgeler çerçevesinde denetimli serbestlik müdürlükleri tarafından yerine getirilmektedir. Bu kapsamda aşağıda belirtilen kararların infazı denetimli serbestlik müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

1. Çocuğun Denetim Altına Alınması (ÇKK 5, 36)
2. Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar (TCK 50/1-c, d, f)

3. Hapis Cezasının Ertelenmesi (TCK 51/4-a, b, c; TCK 51/5)
4. Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma (TCK 53/5)
5. Tedavi ve Denetimli Serbestlik (TCK 191/3)
6. Etkin Pişmanlık (TCK 221/5)
7. Adli Para Cezasına Karşılık Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırılma (CGTİHK 106/3)
8. Koşullu Salıverilme (CGTİHK 107/7, 8, 9)
9. Mükerrerlere ve Bazı Suç Faillerine Özgü İnfaz Rejimi ve Denetimli Serbestlik (CGTİHK 108/4, 6, 9)
10. Hapis Cezasının Konutta Çektirilmesi (CGTİHK 110/2, 3, 4)
11. Adli Kontrol (CMK 109; ÇKK20)
12. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (CMK 231/8-a, b, c)
13. Denetimli Serbestlik Uygulanarak Cezaların İnfazı (CGTİHK 105/A)

1.3.1. Çocuğun Denetim Altına Alınması Kararı (ÇKK;5, 36)

Çocukların bedensel, zihinsel, psikolojik gelişimleri yetişkinlerden farklıdır. Çocukların suça sürüklenme nedenleri değerlendirilirken ve müdahale yöntemleri seçilirken, yetişkinlerden farklı yaklaşımlara ve müdahalelere ihtiyaç duyulmaktadır. Nitekim tarihte bunun örneklerini görebiliriz. Önceki krallarca verilmiş kararları ve uygulanan yasaları kendi oluşturduğu yasalarla birleştirip tek bir metin hâline getiren Babil İmparatoru Hammurabi çıkardığı yasa ile çocukların uygun olmayan davranışlarını değerlendirirken, yetişkin suçlulardan ayrı bir problem olarak ele alınmasını sağlamıştır. Suça karışan çocuk kavramı da çocuk kavramı gibi 19.yy. da Sanayi Devrimi'nin gelişmesiyle birlikte çehresini yenilemiştir. Türkiye'de de Sanayi Devrimi ile birlikte 1930'lu yıllarda suça karışan çocuk kavramı üzerine araştırmalar başlamıştır.

Denetimli Serbestlik müdürlüklerinde suça karışan çocuklar ile yapılan çalışmalar hassasiyetle yürütülmektedir. Haklarında;

a) Çocuklara özgü güvenlik tedbirleri kapsamında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı,

b) Kamu davasının ertelenmesi kararı,

c) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı,

verilen ve 5395 sayılı Kanun'un 36. maddesi gereğince denetim altına alınan suça sürüklenen çocukların, toplum içinde denetimi, takibi ve iyileştirilmesine yönelik rehberlik çalışmaları, denetimli serbestlik uzmanı tarafından ilgili kurumlarla iş birliği içinde yapılır.

Suça sürüklenen çocuk, müdürlüğe geldiğinde; risk ve ihtiyaçlarının belirlenmesi için değerlendirilir. Değerlendirme neticesinde suça sürüklenen çocuk ile iş birliği içerisinde, çocuğun ihtiyaçlarına uygun bir denetim planı hazırlanır. Hazırlanan denetim planı içeriğinde iyileştirme çalışmalarına yer verilir. Hazırlanan denetim planı üç gün içerisinde hâkimin onayına sunulur. Bu madde kapsamındaki iş ve işlemler, çocuk hizmetleri bürosu ve infaz bürosu tarafından yerine getirilir.

1.3.2. Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırım Kararları Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri

Seçenek yaptırımlar; suçlunun kişiliği, sosyal ve ekonomik durumu, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlık ve suçun işlenmesindeki özellikler dikkate alınarak, hükümlülerin toplum içinde belli koşullar altında denetime tabi tutularak bazı yükümlülükler konulmak suretiyle hürriyetlerinin belli şekilde kısıtlanmasını öngören kısa süreli hapis cezası yerine verilen kamusal yaptırımlardır.

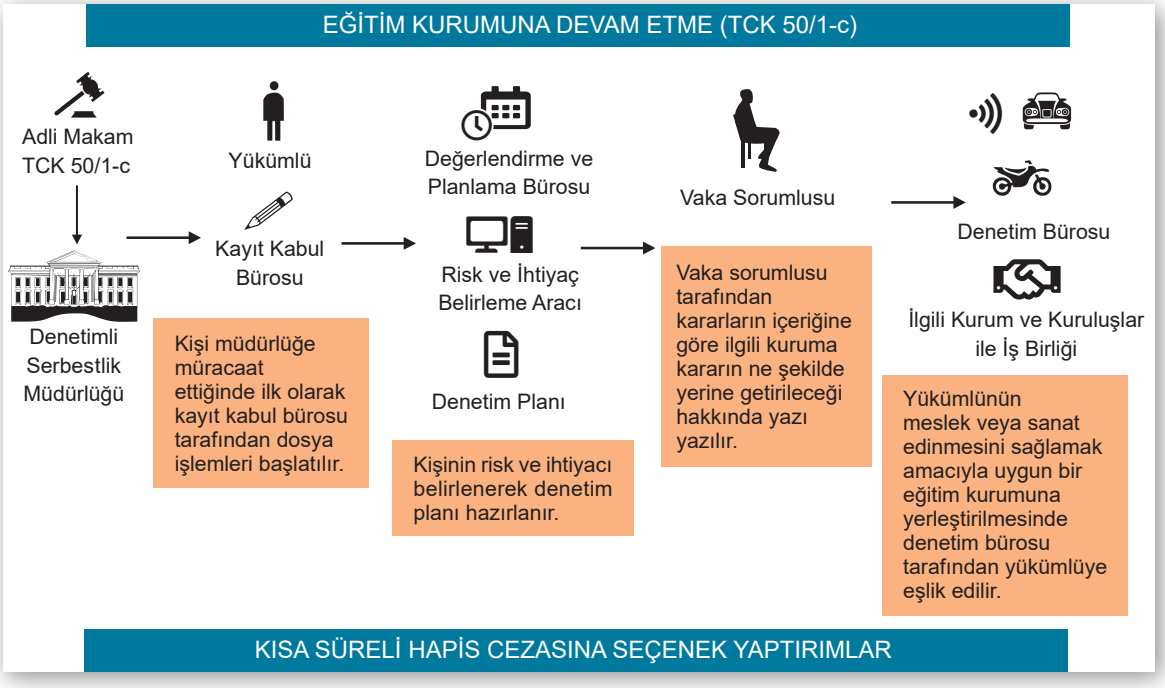
5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 50. maddesinin 1. fıkrasının (c), (d), ve (f) bentlerindeki seçenek yaptırımların infazı müdürlükçe yerine getirilir.

1.3.2.1. Eğitim Kurumuna Devam Etme Kararı (TCK; 50/1-c)

Yükümlünün en az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmesini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesini zorunlu kılan seçenek yaptırımdır.

Eğitim kurumuna devam etme yaptırımının infazında; hükümlünün yaşı, eğitim ve sağlık durumu, yaşadığı yerde bulunan eğitim kurumlarının kapasitesi ve kuruma kabul şartları dikkate alınır.

Eğitim kurumuna devam etme yaptırımının yerine getirilmesi kapsamında yükümlünün eğitim kurumuna kayıt işlemleri; gerektiğinde eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı refakatiyle, denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memuru tarafından yapılır (Şema 1.4).

Şema 1.4: Eğitim kurumuna devam etme kararı

Bu yaptırımın infazı için okul yönetimi veya rehberlik servisi ile iş birliği yapılır. Eğitim kurumundan iş birliği yapılacak rehber ya da sorumlu öğretmenin belirlenmesi istenir. İş birliği yapılacak öğretmene; yaptırımın amacı, süresi ve yapılacak çalışmalar konusunda eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı tarafından bilgi verilir. İş birliği yapılacak öğretmenden; hükümlünün okuldaki durumu, davranışları, sosyal uyumu, sorumluluk bilincindeki gelişmeleri ile ailesi hakkında bilgi alınır ve yürütülecek rehberlik çalışmalarına destek vermesi istenir.

Bu yaptırımın uygulanmasında hükümlünün durumu okul idaresi ve iş birliği yapılan öğretmenler haricinde kimseyle paylaşılamaz. Okul idaresi ve iş birliği yapılan öğretmenler ifşa olmaması ve dışlanmaması için hükümlünün durumunu okul çalışanları ve diğer kişiler ile paylaşamaz. Bu konuda okul idaresi ve iş birliği yapılan öğretmenler bilgilendirilir.

Eğitim kurumuna devam etme yaptırımının infazı; hükümlünün denetim planında belirlenen kurumdaki programa başlaması ile başlar ve mahkeme kararında belirtilen sürenin tamamlanmasıyla sona erer.

1.3.2.2. Belirli Yerlere Gitmekten veya Belirli Etkinlikleri Yapmaktan Yasaklanma Kararları (TCK; 50/1-d)

Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklayan seçenek yaptırımdır.

Belirli yerler veya etkinlikler; hükümlünün suç işlemesinde, suça yönelmesinde ya da zararlı alışkanlıklar edinmesinde veya bağımlılık yapan maddeler kullanmasında; çevresel, psikolojik, sosyal veya ekonomik etkisi bulunan ya da hükümlünün yeniden suç işlemesine yol açan etkenleri tetikleyecek yerler veya etkinliklerdir.

Yaptırımın infazı, hazırlanan denetim planının sanığa tebliği ile başlar, mahkemece belirtilen sürenin tamamlanmasıyla sona erer (Şema 1.5).

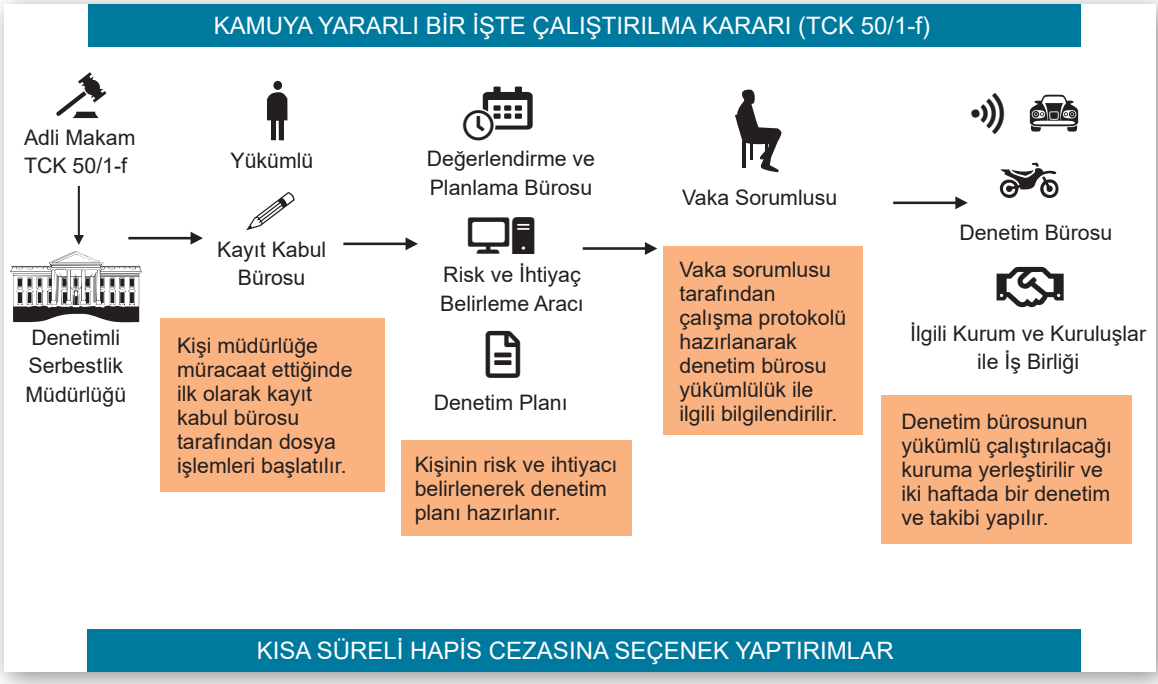
Şema 1.5: Belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanma

1.3.2.3. Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırılma Kararı (TCK; 50/1-f)

Kamuya yararlı bir işte çalıştırma; toplumsal katılım ile hükümlünün iyileştirilmesini ve topluma kazandırılmasını amaçlayan, hükümlünün topluma verdiği zararı kamu hizmetinde ücretsiz çalışarak geri ödemesini ve bu şekilde kamu düzeninin sağlanmasını esas alan bir seçenek yaptırımdır.

Kamuya yararlı bir işte çalıştırma, kamu kurumu veya kamu yararına hizmet veren bir özel kuruluşta yerine getirilir. Çalıştırılacak iş belirlenirken; hükümlünün iyileştirilmesi, kamuya verilen zararın ödetilmesi, hükümlünün becerileri, mağdurun ve toplumun güvenliği ve çalışmanın ceza niteliğinde olduğu dikkate alınır. Çalıştırılacak gün ve saatler, hükümlünün işi, aile yaşamı veya eğitimi dikkate alınarak belirlenir (Şema 1.6).

Kamu hizmeti cezasının yerine getirilmesinde; hükümlünün durumu, çalıştırılacağı kurum ya da kuruluş haricinde kimseyle paylaşılamaz. Kurum ya da kuruluş yetkilileri, hükümlünün ifşa olmaması ve dışlanmaması için hükümlünün durumunu diğer çalışan ve kişiler ile paylaşamaz. Bu konuda kurum ya da kuruluş yetkilileri bilgilendirilir.

Şema 1.6: Kamuya yararlı bir işte çalıştırılma kararı

ÖNEMLİ

- Kamu hizmeti cezasının infazında dört saat çalışma bir gün sayılır. Hükümlü günde en az iki, en çok sekiz; haftada en az on dört, en çok kırk saat çalıştırılır.
- Suça sürüklenen çocuklar hakkında kamu hizmeti cezası kararı verilmişse çalışmaya başlayacağı tarihteki yaşı dikkate alınarak on sekiz yaşından küçük olması hâlinde on sekiz yaşını tamamlayıncaya kadar çalışılan her iki saat bir gün sayılır.
- Bu şartların sağlanamaması hâlinde çocuk hakkında verilen bu yaptırımın değiştirilmesi mahkemeden istenebilir.

1.3.3. Hapis Cezasının Ertelenmesi Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 51. maddesi gereğince, işlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere bir denetim süresi belirlenir. 51. maddenin 4. fıkrasına göre denetim süresi içinde;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) On sekiz yaşından küçük olan hükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesine mahkemece karar verilebilir.

1.3.3.1. Eğitim Programına Devam Etme Kararı (TCK; 51/4-a)

Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etmesini zorunlu kılan yükümlülüktür. Yükümlü müracaat ettiğinde; yükümlülükleri, hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirilerek belirtilen eğitim kurumuna bir üst yazı ile birlikte yönlendirilir.

Eğitim kurumuna yazılan üst yazıda;

- Yükümlünün eğitim programına başladığı tarihin bildirilmesi,
- Yükümlülüğün ihlal edilmesi durumunda bildirilmesi istenir.

Eğitim kurumuna devam etme yaptırımının yerine getirilmesi kapsamında hükümlünün eğitim kurumuna kayıt işlemleri gerektiğinde eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı refakatiyle yapılır.

Bu yaptırımın uygulanmasında; hükümlünün durumu okul idaresi ve iş birliği yapılan öğretmenler haricinde kimseyle paylaşılamaz. Okul idaresi ve iş birliği yapılan öğretmenler ifşa olmaması ve dışlanmaması için hükümlünün durumunu okul çalışanları ve diğer kişiler ile paylaşamaz. Bu konuda okul idaresi ve iş birliği yapılan öğretmenler bilgilendirilir.

Eğitim kurumuna devam etme yaptırımının infazı; hükümlünün denetim planında belirlenen kurumdaki programa başlaması ile başlar ve mahkeme kararında belirtilen sürenin tamamlanmasıyla sona erer.

BİLGİ KUTUSU

Tahdit: Çevresini daraltma, sınır koyma, sınırlama, kısıtlama, çevreleme.

1.3.3.2. Gözetim Altında Ücret Karşılığında Çalıştırma Kararı (TCK; 51/4b)

Bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasıdır.

Yükümlünün çalıştırılmasıyla ilgili üçlü çalışma (yükümlü+ denetimli serbestlik müdürlüğü+ yükümlünün çalışacağı kurum) protokolü ve denetim planı doğrultusunda takip çizelgesi hazırlanır. Ayrıca çalışma protokolünde;

- İş güvenliği ve sağlığı için gerekli önlemlerin işveren tarafından alınacağı,
- İş, vergi ve sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin yükümlülüklerin işverenler tarafından yerine getirileceği,
- Yükümlüye ücret ödeneceği bilgisine yer verilir.

1.3.3.3. Eğitim Kurumuna Devam Etme Kararı (TCK; 51/4-c)

On sekiz yaşından küçük olan yükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesini zorunlu kılan yükümlülüktür.

1.3.3.4. Rehber Görevlendirilmesi Kararı (TCK; 51/5)

Rehberlik çalışmaları; hükümlünün suç işlemesine neden olan etkenlerin ele alınarak belirlenen risk ve ihtiyaçlar doğrultusunda hükümlünün zararlı alışkanlıklar edinebileceği çevrelerden uzak kalmasına, sorumlu ve uyumlu bir birey olmasına, kendisine ve topluma yararlı bir birey olabilmesine yönelik çalışmalardır.

Bu çalışmalar, eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı tarafından yürütülür. Bu kapsamda; bireysel görüşme, grup çalışmaları, müdahale programları, hükümlünün ailesi ve sosyal çevresiyle iş birliği yapılması ile diğer kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülen iyileştirme niteliğindeki kurs, program, eğitim gibi çalışmalar yürütülür.

Denetimli serbestlik uzmanı, kötü alışkanlıklardan kurtulmasını ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya nezdinde çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir.

1.3.4. Belirli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma Kararları Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri (TCK 53/5)

Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma; hükümlünün işlediği bir suç nedeniyle mahkûmiyetin sonucu olarak, mahkeme tarafından belirlenen süreler içerisinde, 5237 sayılı Kanun'un 53. maddesinin 1. fıkrasında sayılan hak ve yetkilerin bir kısmının veya tamamının kullanılmasının yasaklanmasını öngören güvenlik tedbirleridir.

Kuruma yazılan yazıda;

- Yasaklamanın yürürlüğe girdiği tarih açıkça belirtilir.
- Yükümlü hakkında ilgili kayıtlara yasaklama konulmamış ise kararda belirtilen süre kadar tahdidin konulması istenir.
- Daha önce tahdit konulmuş ise cezanın tamamen infaz edildiği tarihten geçerli olmak üzere kararda belirtilen sürenin sonuna kadar infazına devam olunması, ihlal hâlinde müdürlüğe bildirilmesi, süre sonunda konulan tahdidin kaldırılması ve yapılan işlemler hakkında müdürlüğe bilgi verilmesi istenir.

1.3.5. Tedavi ve Denetimli Serbestlik Kararları (TCK; 191/3)

Tedavi ve denetimli serbestlik; 5237 sayılı Kanun'un 191. maddesi gereğince, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi süresi zarfında bir ila beş yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasını ve gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içinde tedaviye tabi tutulmasını öngören bir tedbirdir.

Tedavi; uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri kullanan kişinin bağımlılık yapan maddeden vücudunun arındırılmasına, bu maddelerin kesilmesi sonucunda ortaya çıkan yoksunluk belirtilerinin giderilmesine, iyilik hâlinin sürdürülmesine yönelik yürütülen ilaçla tedavi etmek ve psiko-sosyal müdahaleleri ifade eder. Bu tedavi işlemleri, uyuşturucu veya uyarıcı madde tedavisine ilişkin mevzuat hükümleri uyarınca ilgili sağlık kurumu tarafından ayakta veya yatarak tedavi programına göre yerine getirilir.

Denetimli serbestlik tedbirine ilişkin çalışmalar; uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan ya da kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişinin, uyuşturucu kullanmasına neden olan veya kullanma isteğine yol açan etkenlerin değerlendirilerek, kişinin maddeye olan ihtiyacını kontrol etmesi, yaşam standardını artırması, belirlenen ihtiyaçları doğrultusunda kendisine ve topluma yararlı bir birey olabilmesi amacıyla yürütülen rehberlik çalışmalarını ifade eder.

Tedavi ve denetimli serbestlik kararının kayıt işlemleri tamamlandıktan sonra yükümlünün müdürlüğe müracaat etmesi için tebligat çıkarılır. Müdürlüğe müracaat ettiğinde kayıt kabul bürosunda işlemleri tamamlanan yükümlülerden;

a) Hakkında tedavi tedbiri verilmeksizin denetimli serbestlik tedbiri verilen yetişkinler değerlendirme ve planlama bürosuna,

b) Suça sürüklenen çocuklar çocuk hizmetleri bürosuna,

c) Tedavi ile birlikte denetimli serbestlik tedbiri verilen tüm yükümlüler vaka sorumlusuna yönlendirilir.

Tedavi tedbirinin infaz işlemleri vaka sorumlusu tarafından takip edilir. Vaka sorumlusu, tedavi tedbirinin yerine getirilmesi için aynı gün yükümlünün ilgili sağlık kurumuna sevk işlemlerini başlatır ve beş iş günü içerisinde tedavi için ilgili sağlık kurumuna başvurması gerektiğini yükümlüye tebliğ eder.

Sevk yazısında, yükümlünün kuruma başvurduğu tarihin, başvurmamış ise bu durumun, tedavi ve takip programı ile nihai tedavi raporunun müdürlüğe gönderilmesi sağlık kurumundan istenir.

Yükümlü hakkındaki nihai tedavi raporu müdürlüğe ulaştığında yükümlünün on gün içerisinde müdürlüğe müracaatı için tebligat çıkarılır. Müdürlüğe süresinde müracaat eden yetişkin yükümlü, değerlendirme ve planlama bürosuna; suça sürüklenen çocuk, çocuk hizmetleri bürosuna yönlendirilir.

1.3.6. Etkin Pişmanlık Kararı (TCK; 221/5)

Örgütü dağıtan veya verdiği bilgilerle örgütün dağılmasını sağlayan kişilerin mahkemelerce verilen kararlar çerçevesinde toplum içinde denetim, takip ve iyileştirmesini öngören tedbirlerdir. Etkin pişmanlıktan yararlanan kişiler hakkında bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbirine hükmolunur.

Etkin pişmanlıktan yararlanan kişiler hakkında verilen denetimli serbestlik tedbiri; örgütü dağıtan veya verdiği bilgilerle örgütün dağılmasını sağlayan, gönüllü olarak örgütten ayrılan veya teslim olan ya da yakalanan, pişmanlık duyarak örgütün dağılmasını veya mensuplarının yakalanmasını sağlayan kurucu, yönetici ve örgüt üyeleri hakkında mahkemelerce etkin pişmanlık hükümleri kapsamında verilen ve etkin pişmanlıktan yararlanan yükümlülerin toplum içinde denetim, takip ve iyileştirmesini öngören tedbirlerdir.

Hükümlünün yasal süresi içinde müdürlüğe müracaat etmesi hâlinde risk ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılarak yükümlünün ihtiyaçlarına uygun denetim planı düzenlenerek infazına başlanır. Hükümlü hakkında hazırlanan plan doğrultusunda eğitim ve iyileştirme çalışmalarına yönlendirilir. Bu çalışmalar kapsamında müdürlük tarafından ilgili kamu kurumu, meslek veya sivil toplum kuruluşlarınca ve gönüllü kişilerle iş birliği yapılarak toplumda var olan tüm kaynaklardan faydalanılarak yükümlüye destek verilir. Denetimli serbestlik tedbiri hükümlüye bildirildiği tarihte başlar, kararda belirtilen sürenin bitmesiyle sona erer.

Denetimli serbestlik tedbirine ilişkin belirlenen süre sona erdiğinde hükümlüye yönelik yapılan çalışmalar rapor edilerek mahkemesine gönderilen dosyaya konulur ve dosya kapatılır, hükümlü de dosyanın kapatıldığı konusunda bilgilendirilir.

1.3.7. Adli Para Cezasına Karşılık Kamuya Yararlı Bir İşte Çalıştırılma Kararı (CGTİHK 106/3)

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 106. maddesinde yapılan değişiklik uyarınca, adli para cezasını ödemeyen hükümlüler için adli para cezasına karşılık olan hapis cezasının infaz edilmesi yerine, öncelikle kamuya yararlı bir işte çalıştırılma yaptırımı öngörülmüştür.

Adli para cezası, tayin olunacak bir miktar paranın devlet hazinesine ödenmesinden ibarettir. Adli para cezası; beş günden az ve yedi yüz otuz günden fazla olmamak üzere, en az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olan bir gün karşılığı olarak takdir edilir.

Hakkında adli para cezası verilen hükümlüler hakkında:

- Verilen adli para cezasını ödemek.
- Kamuya yararlı bir işte çalışmak.
- Adli para cezasına karşılık gelen hapis cezasını yerine getirmek şekliyle kanunda üç yol belirlenmiştir.

Hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine belli süre içinde adli para cezasını ödemezse Cumhuriyet Savcısının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek, hükümlünün iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir. Günlük çalışma süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenir (Şema 1.7).

Hükümlünün, hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uymaması hâlinde, çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilir.

Adli para cezasından çevrilen hapsin infazı ertelenemez ve infazında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.

Şema 1.7: Adli para cezasına karşılık kamuya yararlı bir işte çalıştırılma kararı

ÖNEMLİ

- Çocuklar hakkında hükmedilen adli para cezasının ödenmemesi hâlinde, bu ceza hapse çevrilemez.
- Denetimli Serbestlik Müdürlükleri para cezasını tahsil etmez.

Kamu Hizmeti Yapan Yükümlülerin Denetiminde Dikkat Edilecek Hususlar

- Yükümlünün çalışacağı kuruma uygun suç geçmişi olan yükümlülerin yerleştirilmesine dikkat edilmeli aksi hâlde durum, müdürlüğe bildirilmelidir.
- Yükümlünün çalıştırıldığı kurumun kuralları hakkında bilgilendirme yapılmalı ve yükümlünün bu kurallara uygun hareket etmesi konusunda denetlenmelidir.
- (Örnek: Fiziksel öz bakımına özen göstermesi, çalışma saatlerine dikkat etmesi, sorumluluk aldığı iş konusunda özenli davranması vb.).
- Ayni ve nakdi yardıma ihtiyacı olan yükümlüler koruma kurullarına başvurmaları konusunda yönlendirilmelidir. Şahsi yardım yapılmamalıdır.
- Gözetmen ile mutlaka görüşülmeli, yükümlü hakkında gözlemleri alınmalı ve kendisiyle iletişim kanalları açık tutulmalıdır.
- Denetim bürosu personeli tarafından; birlikte çalışılan personel, iş birliği yapılan diğer kurum personeli ve yükümlüler ile iletişimde insan onuruna saygı, gizlilik ve tarafsızlık ilkelerine özen gösterilmelidir.
- Yükümlü imza çizelgesi mutlaka kontrol edilmelidir.
- Denetimli serbestlik müdürleri, şefi veya uzmanı tarafından yükümlü çalıştırılan kurumun üst düzey idarecilerine yapılan ziyaretlerde ilgili kurumla çalışma süreci hakkında bilgi verilmelidir.
- Çalışma düzenini bozan, çalışma disiplinine uymayan yükümlüler hakkında acele bir şekilde gerekli işlemler yapılarak vaka sorumlusuna bilgi verilmelidir.
- Gerekmesi hâlinde şahsın başka bir kuruma geçişi için işlemlerin başlatılması; birlikte çalışılan kurumla kurulan güven ilişkisini koruyacaktır.

1.3.8. Koşullu Salıverilme Kararları Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri

Mahkeme tarafından koşullu salıverilmesine karar verilen hükümlü hakkında salıverme sonrası denetim süresi içerisinde tedbir veya yükümlülük uygulanmasına karar verilmesidir.

Koşullu salıverilen hükümlüler hakkında;

- Bir başkasının gözetimi altında çalışmaya,
- Eğitim kurumuna devam etmeye,
- Rehberlik çalışmalarına katılmaya, ilişkin yükümlülükler belirlenebilir.

1.3.8.1. Gözetim Altında Ücret Karşılığı Çalıştırılma Kararı (CGTİHK; 107/7)

Yükümlünün öğrendiği meslek veya sanatı icra etmek üzere, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında, ücret karşılığında çalıştırılmasıdır. Yükümlülüğün infazı, çalışmaya başlanmasıyla başlar, mahkemenin belirlediği sürenin veya denetim süresinin sona ermesiyle ya da infaz hâkimliğinin yükümlülüğü kaldırmasıyla sona erer.

ÖNEMLİ

- Yükümlünün infazında dört saat çalışma bir gün sayılır.
- Hükümlü günde en az iki, en çok sekiz; haftada en az on dört, en çok kırk saat çalıştırılır.
- Ancak; suça sürüklenen çocuklar hakkında karar verilmişse çalışmaya başlayacağı tarihteki yaşı dikkate alınarak on sekiz yaşından küçük olması hâlinde on sekiz yaşını tamamlayıncaya kadar çalışılan her iki saat bir gün sayılır.

1.3.8.2. Eğitime Devam Etme Kararı (CGTİHK; 107/8)

On sekiz yaşından küçük hükümlülerin, örgün ve yaygın eğitim ile diğer kurs ve programlara koşullu salıverildikten sonra gerektiğinde barınma imkânı bulunan bir kurumda eğitime devam etmeleridir. Çocuk kanuni temsilcisi ile birlikte infaz bürosuna müracaat ettiğinde; yükümlülükleri, hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirilir. Akabinde yükümlüye denetim planı hazırlanır ve denetim planında belirtilen eğitim kurumuna bir üst yazı ile birlikte yükümlü yönlendirilir.

Eğitim kurumuna yazılan üst yazıda;

- Yükümlünün eğitim kurumuna başladığı tarihin bildirilmesi,
- Yükümlünün eğitim kurumuna devamının sağlanması,
- Düzenli aralıklarla eğitim süreci hakkında bilgi verilmesi,
- Yükümlüğün ihlal edilmesi durumunda bildirilmesi, istenilir.

Yaptırımın infazı, kurumdaki programa başlanmasıyla başlar, mahkemenin belirlediği sürenin veya denetim süresinin sona ermesiyle ya da infaz hakimliğinin yükümlülüğü kaldırmasıyla sona erer.

1.3.8.3. Rehber Görevlendirilmesi Kararı (CGTİHK; 107/9)

Koşullu salıverilme sonrası, iyileştirme ve topluma kazandırma amacıyla, denetimli serbestlik uzmanının yürüttüğü çalışma ve programlara katılma konusunda hükümlünün yükümlü kılınmasıdır. Yükümlü infaz bürosuna müracaat ettiğinde; yükümlülükleri, hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirilir.

Denetimli Serbestlik Müdürlüğünce Belirlenecek Diğer Yükümlülükler

Koşullu salıverilen hükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenecek yükümlülüklere tabi tutulması, hükümlünün;

a) Belirli bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurma,

b) Belirlenen yer veya bölgelere gitmeme,

c) Belirlenen programlara katılma, yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tabi tutulmasıdır.

Belirli bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurma, toplumun ve mağdurun korunması amacıyla bir bölgede bulunmayı esas alan, belirlenen yere belirlenen tarih ve saatlerde başvurma veya belirlenen bölge sınırları dışına çıkmama yükümlülüğüdür. Koşullu salıverilen her hükümlü hakkında belirli bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurma yükümlülüğü belirlenir. Bu yükümlülük, müdürlüğe müracaat tarihi itibarıyla suça sürüklenen çocuklar için ilgili denetimli serbestlik kararının infazı sürecinde on sekiz yaşını doldurmuş olsa dahi uygulanmaz.

Belirlenen yer veya bölgelere gitmeme, hükümlünün suç işlemesine veya suça yönelmesine etkisi bulunan yerlere gitmekten yasaklanmasını, özellikle çocukların ve suç mağdurunun korunmasını amaçlayan bir yükümlülüktür.

Belirlenen programlara katılma, koşullu salıverilen hükümlü hakkında gerçekleştirilen risk ve ihtiyaç değerlendirmesi doğrultusunda hükümlünün; eğitim ve iyileştirme programları, diğer kurumlarca yürütülen meslek ve sanat edindirmeye yönelik faaliyetler, seminer, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler, sivil toplum kuruluşlarınca kamu yararına yürütülen program ve çalışmalara katılması yükümlülüğüdür.

Bu yükümlülükler, hükümlü hakkında denetim planının hazırlandığı tarihte başlar; infaz hâkiminin belirlediği sürenin veya denetim süresinin bitmesiyle ya da yükümlülüğün kaldırılmasıyla sona erer.

1.3.9. Mükerrerlere ve Bazı Suç Faillerine Özgü İnfaz Rejimi ve Denetimli Serbestlik Tedbiri (CGTİHK; 108/4, 6, 9)

Mükerrerler hakkında verilen denetimli serbestlik tedbiri; salıverilme sonrası hükümlünün, toplum içinde denetim ve takibinin yapılarak, iyileştirilmesi ve topluma yeniden kazandırılması ile yeniden suç işleme riskinin azaltılmasına yönelik rehberlik çalışmalarına katılma yükümlülüğüdür.

Hâkim, mükerrer hakkında cezanın infazının tamamlanmasından sonra başlamak ve bir yıldan az olmamak üzere denetim süresi belirler.

Hâkim, mükerrer hakkında denetim süresinin uzatılmasına karar verebilir. Denetim süresi en fazla beş yıla kadar uzatılabilir.

İnfaz bürosunca yükümlü yükümlülükleri ve hakları hususunda bilgilendirilir.

Hükümlünün infazı hapis cezasının tamamen infazından sonra denetim planının hazırlanmasıyla, hazırlanamama durumunda kararın hükümlüye tebliği ile başlar, mahkemece belirtilen sürenin tamamlanması ile sona erer.

Hakkında infaz hâkimliğince yükümlülük belirlenmiş mükerrir hükümlünün kendisine yapılan tebligatta belirtilen süre içerisinde başvuruda bulunmaması veya hakkında hazırlanmış olan denetim planının gereklerini yerine getirmemesi hâlinde uyarılır.

Hakkında infaz hâkimliğince yükümlülük belirlenmiş mükerrir hükümlünün yapılan uyarıya rağmen tebligatta belirtilen süre içerisinde başvuruda bulunmaması veya belirlenen yükümlülüklerin gereklerini yerine getirmemesi hâlinde infaz hâkiminden hükümlünün disiplin hapsine tabi tutulması talep edilir.

Hakkında infaz hâkimliğince yükümlülük belirlenmemiş mükerrir hükümlünün kendisine yapılan tebligatta belirtilen süre içerisinde başvuruda bulunmaması veya kendisi ile yürütülecek çalışmalara katılmaya istekli olmaması hazırlanmış olan denetim planının gereklerini yerine getirmemesi hâlinde; hükümlü, müdürlüğe gelmesi ve yükümlülüğe uyması konusunda uyarılır. Uyarıya rağmen hükümlünün yükümlülüğünün gereklerini yerine getirmemesi hâlinde toplum içinde denetim ve takibine devam edilir.

Mükerrirlere özgü infaz rejimi kapsamında hükümlü hakkında belirlenen denetimli serbestlik tedbiri, hapis cezasının tamamen infazından sonra denetim planının hazırlanmasıyla, hazırlanamama durumunda kararın hükümlüye tebliği ile başlar, infaz hâkimliğince belirtilen sürenin tamamlanması ile sona erer.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan hükümlü olanlara uygulanacak tedavi ve diğer yükümlülükler, 26/7/2016 tarihli ve 29782 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlardan Hükümlü Olanlara Uygulanacak Tedavi ve Diğer Yükümlülükler Hakkında Yönetmelik kapsamında yerine getirilir.

1.3.10. Hapis Cezasının Konutta Çektirilmesi Kararı (CGTİHK; 110/2)

Hapis cezasının konutta infazı; 5275 sayılı Kanun'un 110. maddesinde sayılan şartları taşıyan hükümlünün, hapis cezasının konutunda çektirilmesidir. Hapis cezasının konutta infazı;

a) Kadın, çocuk veya altmış beş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam bir yıl,

b) Yetmiş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam iki yıl,

c) Yetmiş beş yaşını bitirmiş kişilerin mahkûm oldukları toplam dört yıl, daha az süreli hapis cezasının tamamının veya kalan kısmının,

ç) Toplam beş yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlülerden maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği tespit edilenlerin cezasının,

d) Doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçen ve toplam üç yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan ya da adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen hükümlü kadınların cezasının, infaz hâkimliği kararıyla konutunda yerine getirilmesini ifade eder.

Bu kararın yerine getirilmesinde konut; hükümlünün ailesiyle birlikte veya tek başına yaşamını devam ettirdiği, kendisine ait veya kiracı olarak oturduğu ve bu kararın yerine getirilmesinde infaz hâkimliğine bildirdiği veya infaz hâkimliği kararında belirtilen yeri ve eklentilerini ifade eder.

Hapis cezasının konutta infazına ilişkin kararın kaydedilmesinden itibaren on gün içerisinde denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memuru hükümlünün adresine giderek konutu inceler. Haklarında hapis cezasının konutta infazına karar verilen çocuklar ile kadınlar için denetimli serbestlik memuruna ilgisine göre çocuk hizmetleri veya eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı da eşlik eder ve hükümlünün tespit edilen ihtiyaçlarını içeren bir rapor hazırlanır. Hükümlü ile iş birliği içerisinde hükümlünün uyması gereken kurallar belirlenir ve vaka sorumlusuna iletilir.

Vaka sorumlusu üç gün içerisinde bir planlama yaparak konutta infazın ne şekilde yerine getirileceğini ve uyması gereken kuralları hükümlüye tebliğ eder (Şema 1.8).

Hapis cezasının konutta infazına karar verilen çocuklar ile kadınların varsa barınma, ekonomik destek, eğitim ve benzeri ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla uygun sosyal hizmet modelinin belirlenmesi için aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğü ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarına bilgi verilir.

Hapis cezasının konutta infazında, hükümlünün risk ve ihtiyaçları, kurallara uymadaki başarısı ve iş birliği dikkate alınarak;

a) İlk altı ay için günde bir,

b) İkinci altı ay için günde iki,

c) Üçüncü altı ay için günde üç,

ç) On sekizinci aydan sonra günde dört saat süreyle konutundan ayrılmasına vaka sorumlusunun önerisi üzerine komisyon tarafından karar verilebilir.

Şema 1.8: Hapis cezasının konutta çektirilmesi kararı

Hapis cezasının konutta infazına karar verilen hükümlülerden;

a) Örgün eğitimine devam eden çocuklar,

b) Kronik bir rahatsızlığı sebebiyle düzenli olarak sağlık kuruluşuna gitmesi gerekenler, hakkında bu durumlarını belgelendirmeleri ve talep etmeleri hâlinde ileri sürülen mazeretlerin doğruluğu ve haklılığı araştırılır. Gerekirse mazeretli olacakları günlerde yeteri kadar süre ile konutlarından ayrılabilmelerine vaka sorumlusunun önerisi üzerine komisyon tarafından izin verilebilir.

Cezanın konutta infazında, hükümlünün sağlık, eğitim, ibadet gibi temel ihtiyaçları dikkate alınır. Hükümlünün acil sağlık durumu, deprem, yangın, doğal afetler gibi öngörülemeyen nedenlerden dolayı konuttan ayrılması ihlal sayılmaz. Zaruret nedeniyle konutunu terk eden hükümlü, bu zorunluluğun ortadan kalkmasından itibaren üç gün içerisinde müdürlüğe başvurmak zorundadır. Bu durumda konut dışında geçen süreler infazdan sayılır.

Hükümlü, bir mazeret nedeniyle konutunu değiştirme talebini müdürlüğe yazılı olarak iletmek zorundadır. Komisyon hükümlünün talebini değerlendirerek konutun değiştirilip değiştirilmeyeceğine karar verir.

Hükümlünün haklı, geçerli ve gerektiğinde belgelendirilebilen bir mazereti olmaksızın yirmi dört saatten fazla süreyle izinsiz olarak konuttan ayrılması veya iznin bitmesinden itibaren bu süre içeri sinde konuta dönmemesi hâlinde uyarı yapılmaksızın dosya kapatılarak Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla infaz hâkimliğine gönderilir. Cezanın konutta infazı, cezanın konutta çektirilmesi kararına ilişkin hazırlanan planın hükümlüye tebliğinden on gün sonra başlar ve kararda belirtilen sürenin dolmasıyla sona erer.

ÖZLÜ SÖZ

> Karakter olarak her insan, içinde yaşadığı toplumda yaşamın en mutlu, en kolay, en tatlı taraflarının kendisine düşmesini ister ve en kuvvetli olan, kendisinden zayıf olanları hiçe sayar. Bunun sonucu huzur, rahat, güven ve düzen içinde yaşamak imkânsızlaşır. İşte insanlar arasında kavga yerine birbirine yardım, karşılıklı saygı, düzen koyan, herkese haklarını ve görevlerini tanıtan, hukuk kurulları ve bunların kararlı bir şekilde uygulanmasıdır. Bu iş, ancak devlet örgütünün ve kuvvetin bulunması sayesinde mümkündür. Devlet, herkesin hakkını ve görevini belirler. Hiç kimse, belirlenen sınır dışında bir hak iddia edemez. Bunun gibi, kendisi de fazla hiçbir görevle yükümlü tutulamaz.
>
> *1930 (Afetinan, M.B. ve M.K. Atatürk'ün El Yazıları, s.42 – 43)*

1.3.11. Adli Kontrol Tedbirleri ve Adli Kontrol Tedbirlerinin Yerine Getirilmesi

Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada, tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde, şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir. Adli kontrol tedbiri, şüphelinin aşağıda belirtilen bir veya birden fazla yükümlülüğe tabi tutulmasını içerir:

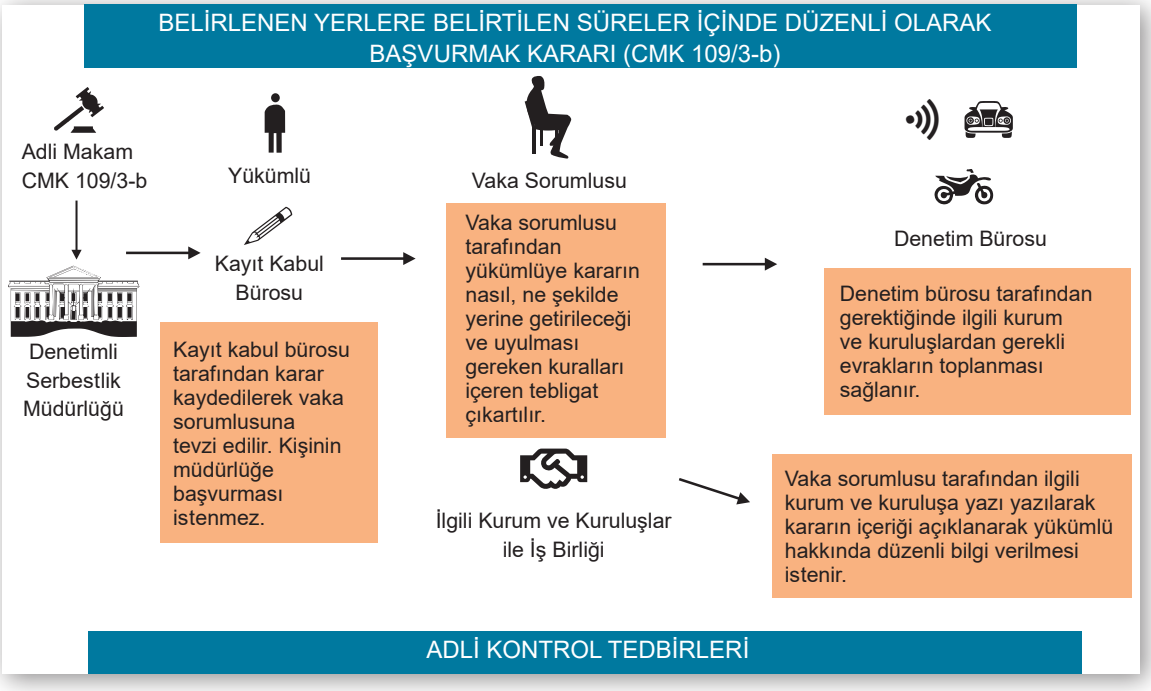
1.3.11.1. Adli Kontrol Tedbirleri(CMK 109; ÇKK 20)

a) Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak,

Şüpheli veya sanığın kararda belirlenen yerlere, belirtilen aralıklarla düzenli olarak başvurmasını ifade eder.

b) Hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde mesleki uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak,

Şüpheli veya sanığın müdürlük ya da bir başka kişi veya merciye, kararda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde çağrılmasını ve bu kişiye veya merciye gerektiğinde çalıştığı iş veya meslek uğraşı hakkında ya da devam etmekte olduğu eğitim hakkında bilgi vermesini ve bu konuda denetlenmesini ifade eder (Şema 1.9).

Şema 1.9: Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde başvurmak

c) Özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, tedavi veya muayene tedbirlerine tabi olmak ve bunları kabul etmek,

Uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, sağlık kurumunun belirleyeceği tedavi veya muayene tedbirlerine tabi olmayı ve bunları kabul etmeyi ifade eder.

d) Konutunu terk etmemek,

Şüpheli veya sanığın mahkeme tarafından belirlenen konutunu mazereti olmaksızın veya izin almaksızın terk etmemeyi ifade eder (Şema 1.10).

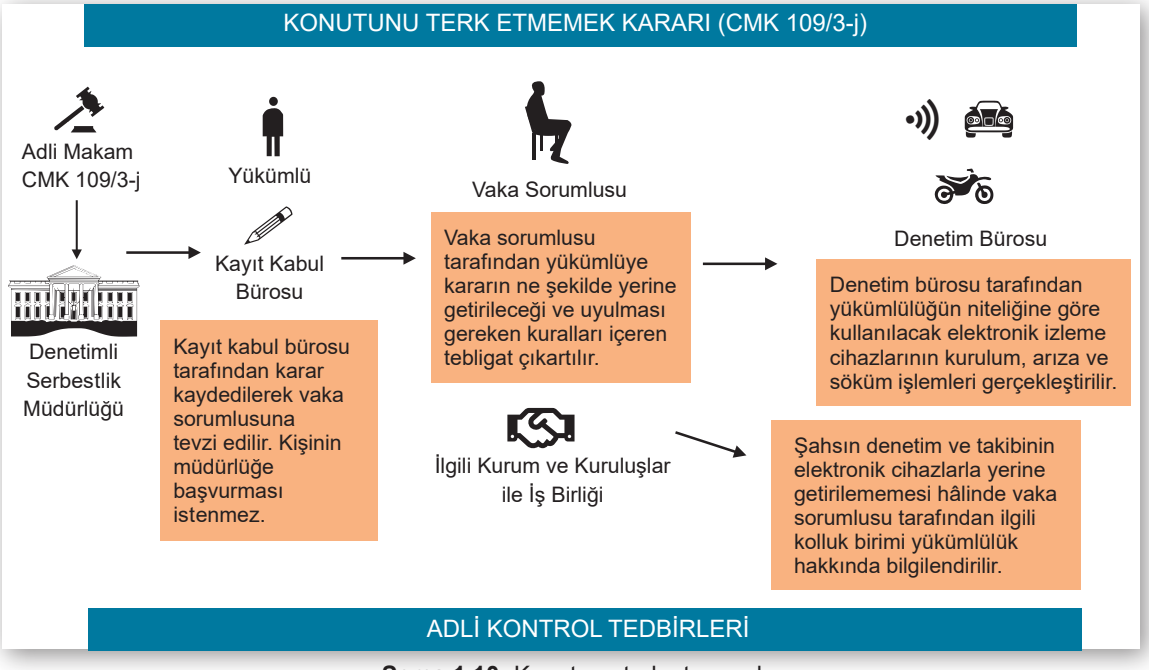
e) Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek,

Şüpheli veya sanığın mahkeme tarafından belirlenen yeri veya yerleşim bölgesini mazereti olmaksızın veya izin almaksızın terk etmemesini ifade eder (Şema 1.11).

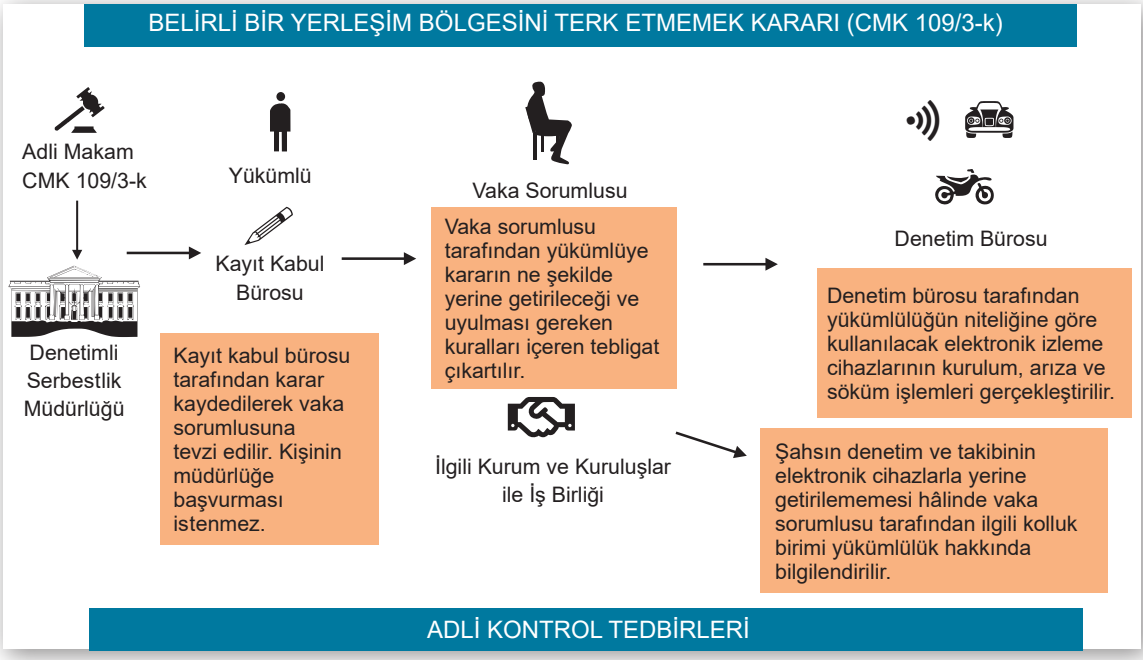
f) Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek,
Şüpheli veya sanığın mahkeme tarafından belirlenen yere veya yerleşim bölgesine mazereti olmaksızın veya izin almaksızın gitmemesini ya da ancak bazı yerlere gidebilmesini ifade eder (Şema 1.12).

Çocuklara yönelik adli kontrol tedbirine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Buna göre;

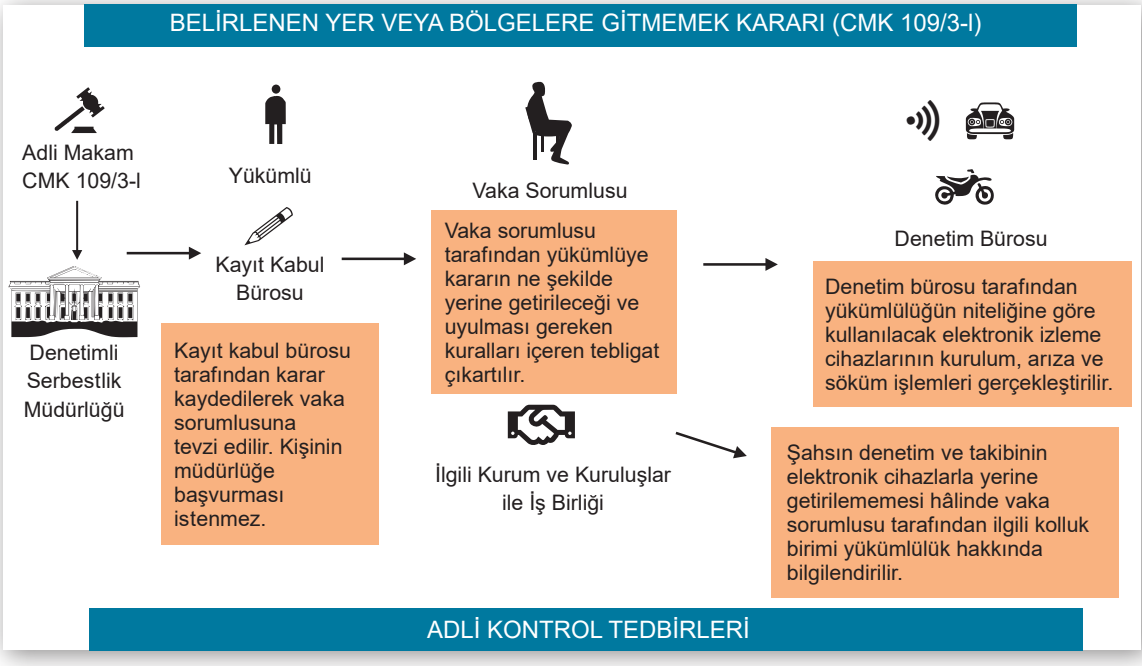
- Belirlenen çevre sınırları dışına çıkmama,
- Belirlenen bazı yerlere gidememek veya ancak bazı yerlere gidebilme,
- Belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kuramamak.

Şema 1.10: Konutunu terk etmemek

Şema 1.11: Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek

Şema 1.12: Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek

1.3.11.2. Adli Kontrol Tedbirlerinin Yerine Getirilmesi

Adli kontrol kararı kaydedildikten sonra infaz işlemlerinin başlatılması için karar doğrudan vaka sorumlusuna gönderilir. Hakkında adli kontrol kararı verilen şüpheli veya sanığa gönderilen tebligatta; adli kontrol tedbirinin türü, tedbirin ne şekilde ve ne zaman yerine getirileceği, uyulması gereken kurallar, tedbire uymamanın sonuçları ile adli kontrol tedbirinin gereklerinin derhal yerine getirilmesi gerektiği açıklanır.

Kararın niteliğine göre gerekli ise ilgili kişi, kurum veya kuruluşa derhal yazı yazılarak adli kontrol tedbirinin içeriği açıklanır; şüpheli veya sanığın hakkındaki adli kontrol tedbirinin gereklerini süresinde yerine getirip getirmediği ve adli kontrol tedbirine devam edip etmediği hususlarında bilgi istenir.

Tebligata rağmen mazereti olmaksızın ve kasıtlı olarak adli kontrol tedbirinin gereklerini yerine getirmeyen, tedbirin infazına başlandıktan sonra tedbirin gereklerini yerine getirmeye devam etmeyen veya tedbiri ihlal eden şüpheli veya sanık uyarılmaksızın hakkında karar verilmesi için dosya Cumhuriyet Başsavcılığına veya mahkemesine gönderilir.

Suça sürüklenen çocuklara yönelik adli kontrol kararlarının infazında çocuğun ailesi veya sosyal çevresi ile iş birliği yapılmasının gerekli olması hâlinde her aşamada özel hayatın gizliliğine dikkat edilir ve çocuğun ifşa olmaması için gerekli önlemler alınır.

Adli kontrol tedbirlerinin yerine getirilmesinde, şüpheli veya sanık hakkında risk ve ihtiyaç değerlendirilmesi yapılmaz, denetim planı hazırlanmaz. Suça sürüklenen çocuklar hakkında, tespit edilen ihtiyaçlara uygun eğitim ve iyileştirme çalışmaları planlanır.

5395 sayılı Kanun'un 20. maddesinin 3. fıkrası uyarınca rehberlik hizmeti alan suça sürüklenen çocuklar hakkındaki adli kontrol tedbirlerinin infazında önce ihtiyaç değerlendirmesi yapılarak denetim planı hazırlanır.

Denetim planında, yapılacak rehberlik çalışmaları açıkça belirtilir; çocuğun ilgisi ve ihtiyaçları belirlenerek uygun etkinliklere ve meslek edindirmeye yönelik kurs ya da programlara yönlendirilmesi sağlanır. Bu çalışmalar kapsamında müdürlükçe, ilgili kurum ve sivil toplum kuruluşlarının yürüttükleri faaliyetler belirlenerek ve gönüllü kişilerle iş birliği yapılarak çocuklara topluma uyum konusunda destek verilir.

Adli kontrol süresi boyunca, suça sürüklenen çocuğa uygun eğitim ve iyileştirme çalışmaları yürütülür, çalışmaların çocuk üzerindeki etkileri izlenir. Çocuğun suç ortamlarından uzaklaştırılması ve rehabilitasyonunun sağlanması için çocuklara etkin destek verilir.

Suça sürüklenen çocuk, belirtilen süre içerisinde müdürlüğe müracaat etmez veya denetim planında belirlenen programlara katılmaz ya da rehberlik çalışmalarını kabul etmezse rehberlik hizmeti olmaksızın adli kontrol tedbirine devam edilir. Bu sebeple uyarı ve ihlal işlemi yapılmaz.

Suça sürüklenen çocuklarla ilgili iş ve işlemleri yetişkinlerden farklı bir uygulamaya tabidir. Bu uygulamalar çocuk hizmetleri bürosu tarafından yürütülür. Yapılan uygulamalarda çocuğun yüksek yararı esas alınır.

1.3.12. Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararları Kapsamında Hükmedilen Denetimli Serbestlik Tedbirleri

Yargılama sonunda hükmolunan ceza 2 (iki) yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise mahkemece hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir ve 5 (beş) yıl süreyle denetim süresine tabi tutulur. Ancak on sekiz yaşından küçükler hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılma süresi 3 (üç) yıldır.

Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması hâlinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi olması hâlinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine karar verilebilir.

Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve yükümlülüklere uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.

Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere aykırı davranması hâlinde, mahkeme hükmü açıklar ve hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

1.3.12.1. Eğitim Programına Devam Etme Kararı (CMK; 231/8-a)

Bir meslek veya sanat sahibi olmayan sanığın bir meslek veya sanat edinmesini sağlamak amacıyla, mahkemenin belirleyeceği süreyle, bir eğitim programına devam etmesini zorunlu kılan yükümlülüktür. Yükümlü infaz bürosuna müracaat ettiğinde;

- Yükümlülükleri, hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirilir.
- Yükümlü, denetim planında belirtilen eğitim kurumuna bir üst yazı ile birlikte yönlendirilir.

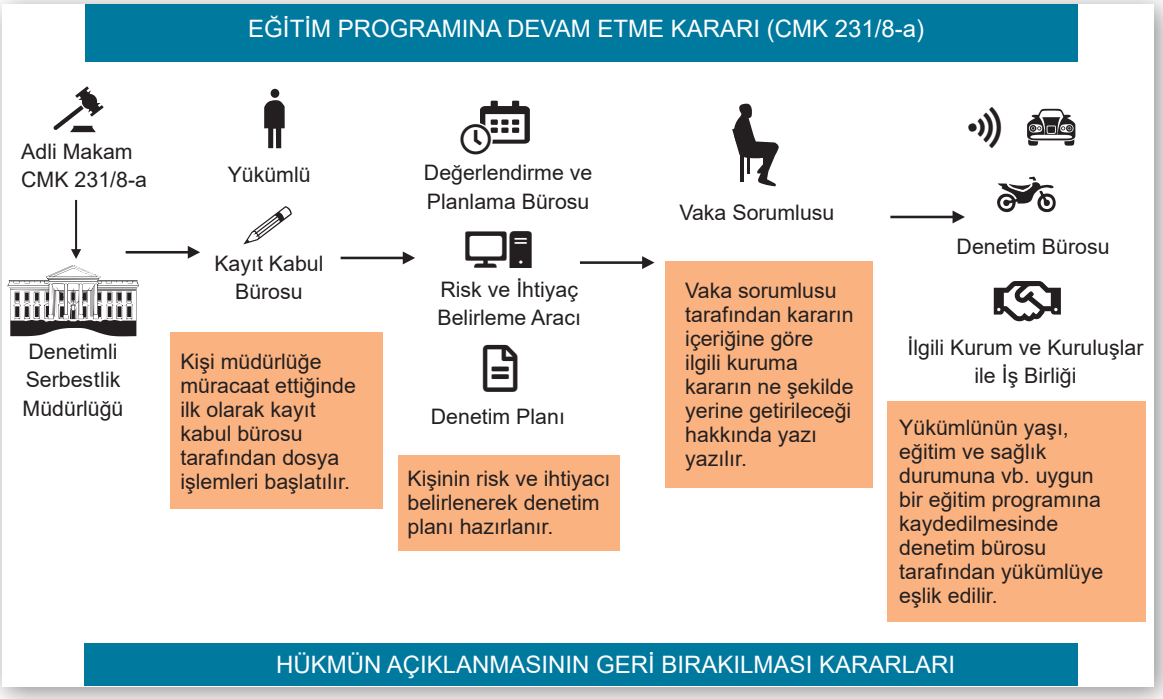
Eğitim kurumuna yazılan üst yazıda;

- Yükümlünün eğitim programına başladığı tarihin bildirilmesi,
- Yükümlünün eğitim programına devamının sağlanması,
- Düzenli aralıklarla eğitim süreci hakkında bilgi verilmesi,
- Yükümlüğün ihlal edilmesi durumunda bildirilmesi istenilir.

Eğitim programına devam etme yükümlülüğünün yerine getirilmesi kapsamında sanığın eğitim programına kayıt işlemleri gerektiğinde yetişkinler için eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı, suça sürüklenen çocuklar için çocuk hizmetleri bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı refakatiyle yapılır (Şema 1.13).

Yükümlü mahkeme tarafından verilen yükümlülüğünü ihlal etmesi hâlinde ilk olarak uyarı süreci, ihlalin tekrarı hâlinde ise kayıt kapatma süreci işletilir.

Yükümlülüğün infazı, denetim planında belirlenen programa başlaması ile başlar ve mahkeme kararında belirtilen sürenin tamamlanmasıyla sona erer.

Şema 1.13: Eğitim programına devam etme kararı

BİLGİ KUTUSU

Müddetname: Hükümlünün hürriyeti bağlayıcı cezası, cezaevine alındığı tarih, koşullu salıverilme ve hak ederek tahliye tarihleri ile denetimli serbestlik karar bilgilerini gösteren belgeyi ifade eder.

1.3.12.2. Gözetim Altında Ücret Karşılığında Çalıştırılma Kararı (CMK; 231/8-b)

Bir meslek veya sanat sahibi sanığın, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasıdır. Yükümlü infaz bürosuna müracaat ettiğinde; yükümlülükleri, hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirilir (Şema 1.14).

Yükümlünün çalıştırılmasıyla ilgili üçlü çalışma protokolü ve denetim planı doğrultusunda takip çizelgesi hazırlanarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına yazı yazılır. Ayrıca çalışma protokolünde;

- İş güvenliği ve sağlığı için gerekli önlemlerin işveren tarafından alınacağı,
- İş, vergi ve sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin yükümlülüklerin işverenler tarafından yerine getirileceği,
- Yükümlüye ücret ödeneceği bilgisine yer verilir.

Denetim planında belirtilen ilgili kurum/kuruluşa yazılan üst yazıda;

- Belirtilen tarihler arasında gerekli takibin yapılması,
- Yükümlülüğün ihlal edilmesi durumunda bildirilmesi istenilir.

Yükümlünün mahkeme tarafından verilen yükümlülüğü ihlal etmesi hâlinde ilk olarak uyarı süreci, ihlalin tekrarı hâlinde ise kayıt kapatma süreci işletilir.

Yükümlülüğün infazı, sanığın çalışmaya başladığı tarihte başlar ve mahkemece belirlenen sürenin bitiminde sona erer.

Şema 1.14: Gözetim altında ücret karşılığında çalıştırılma kararı

ÖNEMLİ

- Yükümlünün infazında dört saat çalışma bir gün sayılır.
- Hükümlü günde en az iki, en çok sekiz; haftada en az on dört, en çok kırk saat çalıştırılır.
- Ancak; suça sürüklenen çocuklar hakkında karar verilmişse çalışmaya başlayacağı tarihteki yaşı dikkate alınarak on sekiz yaşından küçük olması hâlinde on sekiz yaşını tamamlayıncaya kadar çalışılan her iki saat bir gün sayılır.

1. 3.12.3. Belli Yerlere Gitmekten Yasaklama, Belli Yerlere Devam Etme ya da Takdir Edilecek Başka Yükümlülüğü Yerine Getirme Kararları (CMK; 231/8-C)

Mahkemece belirlenen süreyle yükümlünün iyileştirilmesini ve suçun tekrarını önlemeyi ya da takdir edilecek başka bir yükümlülüğü yerine getirmeyi ifade eder. Yükümlü infaz bürosuna müracaat ettiğinde yükümlülükleri, hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirilir (Şema 1.15).

Şema 1.15: Belli yerlere gitmekten yasaklanma veya belli yerlere devam etme kararı

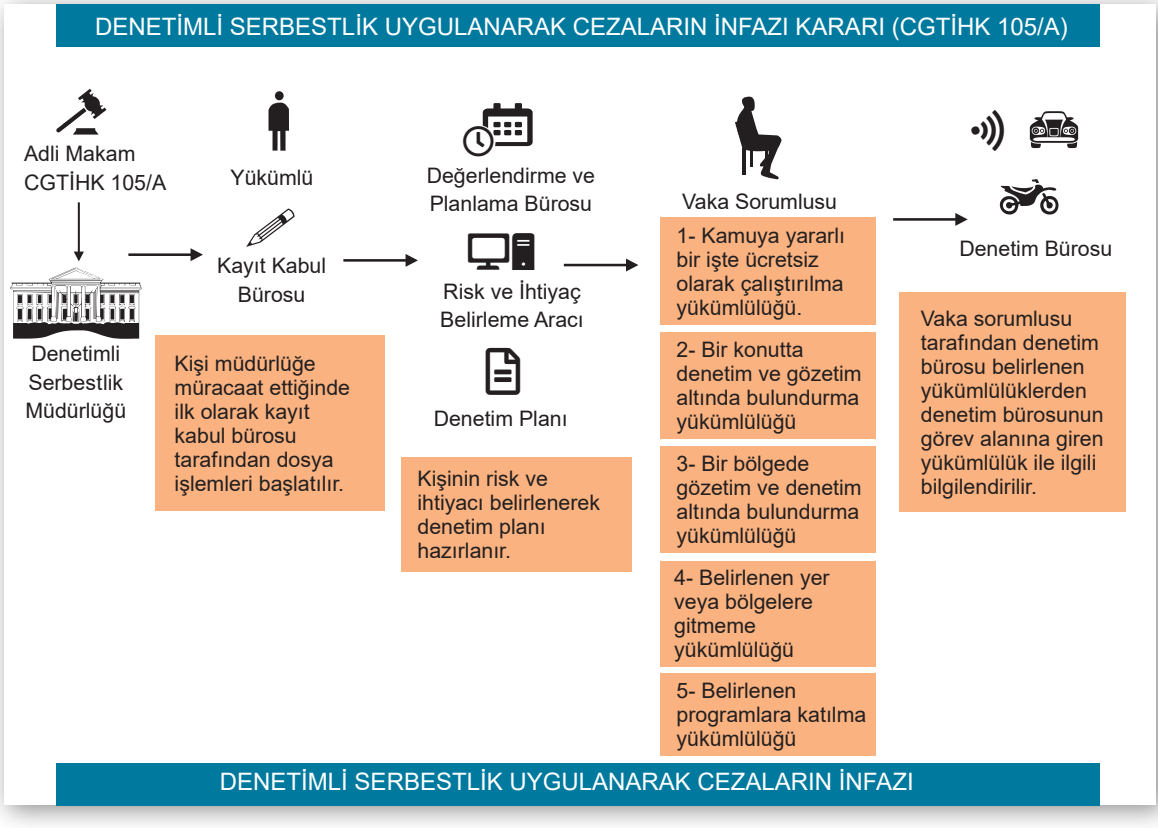
Gidilmesi yasaklanan belli yerler; sanığın suç işlemesinde, suça yönelmesinde, zararlı alışkanlıklar edinmesinde, bağımlılık yapan maddeler kullanmasında çevresel, psikolojik, sosyal, ekonomik etkisi bulunan veya sanığın yeniden suç işlemesini tetikleyecek yerleri, devam edilmesi gereken belli yerler ise; sanığın kişisel, psikolojik, sosyal gelişimi ile eğitimine katkı sağlayacak ve diğer ihtiyaçlarına uygun nitelikteki yerleri ifade eder.

Denetim planında belirtilen ilgili kolluğa ya da kamu kurumuna yazılan üst yazıda; belirtilen tarihler arasında gerekli takibin yapılması, yükümlüğün ihlal edilmesi durumunda bildirilmesi istenilir. Yükümlü mahkeme tarafından verilen yükümlülüğün ihlal etmesi hâlinde ilk olarak uyarı süreci, ihlalin tekrarı hâlinde ise kayıt kapatma süreci işletilir.

Yükümlüğün infazı, hazırlanan denetim planının sanığa tebliği ile başlar, mahkemece belirtilen sürenin tamamlanmasıyla sona erer.

1.3.13. Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezaların İnfazı Kararı (CGTHİK; 105/A)

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezaların infazı; iyi halli hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla cezanın koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilmesidir (Şema 1.16).

Şema 1.16: Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezaların infazı kararı

Salıverilen hükümlü, ceza infaz kurumundan çıktıktan sonra kimliğini ispata yarayan bir belge ile beş gün içerisinde talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmesi hâlinde kayıt kabul bürosunca karar kaydedilir. Kayıt işlemleri tamamlanan hükümlü denetim planının hazırlanması için değerlendirme ve planlama bürosuna yönlendirilir. Değerlendirme ve planlama bürosunca, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezalarının infazına karar verilen hükümlüler hakkında;

a) Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılma,

b) Bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulma,

c) Belirlenen yer veya bölgelere gitmeme,

ç) Belirlenen programlara katılma yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına hükümlünün risk ve ihtiyacına göre hazırlanan denetim planında yer verilir. Denetim planı infaz işlemleri ve değerlendirme komisyonu onayına sunulur.

1.3.13.1. Kamuya Yararlı Bir İşte Ücretsiz Çalıştırılma Yükümlülüğü

Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılma; hükümlünün kurallara uyma becerisi ve çalışma disiplini kazanmasını, başkalarının haklarına saygı göstermesini, zamanı planlamasını, bir meslek edinerek kendi işini kurmasını veya bir iş edinmesini amaçlayan, iyileştirme ve topluma kazandırmayı esas alan bir yükümlülüktür.

Hükümlü, denetimli serbestlik altında geçireceği toplam sürenin üçte birini kamuya yararlı bir işte çalışmak suretiyle tamamlar. Çalışma süreleri günde dört, ayda seksen saat olarak belirlenir. Hükümlü hafta sonları da çalıştırılabilir. Çalışma süreleri, komisyonun uygun görmesi hâlinde aylık çalışma süresini ve günlük sekiz saati aşmayacak şekilde birleştirilebilir. Bu hâlde çalışma süresi haftalık kırk saati geçemez.

Yükümlülüğün infazı, hükümlünün müdürlüğe başvurmasından itibaren otuz gün içinde başlatılır, belirlenen sürenin sona ermesiyle her hâlde koşullu salıverme süresinin tamamlanmasıyla sona erer (Şema 1.17).

Denetim planında, hükümlünün hangi gün ve saatlerde çalışacağı, yükümlülüğün başlayış ve bitiş tarihleri belirtilir. Yükümlülüğün başlama tarihi, hükümlünün fiilen çalışmaya başladığı tarihtir.

ÖNEMLİ

- On sekiz yaşından küçük suça sürüklenen çocuklar ile 0-6 yaş arasında çocuğu bulunan kadınların bu durumları devam ettiği sürece bu yükümlülük uygulanmaz.
- Ayrıca altmış yaş ve üstü, hayatlarını yalnız başına idame ettiremeyen ve doğumuna on hafta kalan hamile kadın hükümlüler hakkında bu yükümlülük uygulanmaz.

Çalıştırılacak iş belirlenirken; hükümlünün iyileştirilmesi, mesleği, becerileri, mağdurun ve toplumun güvenliği dikkate alınır. Çalıştırılacak gün ve saatler, hükümlünün işi, aile yaşamı veya eğitimi dikkate alınarak belirlenir.

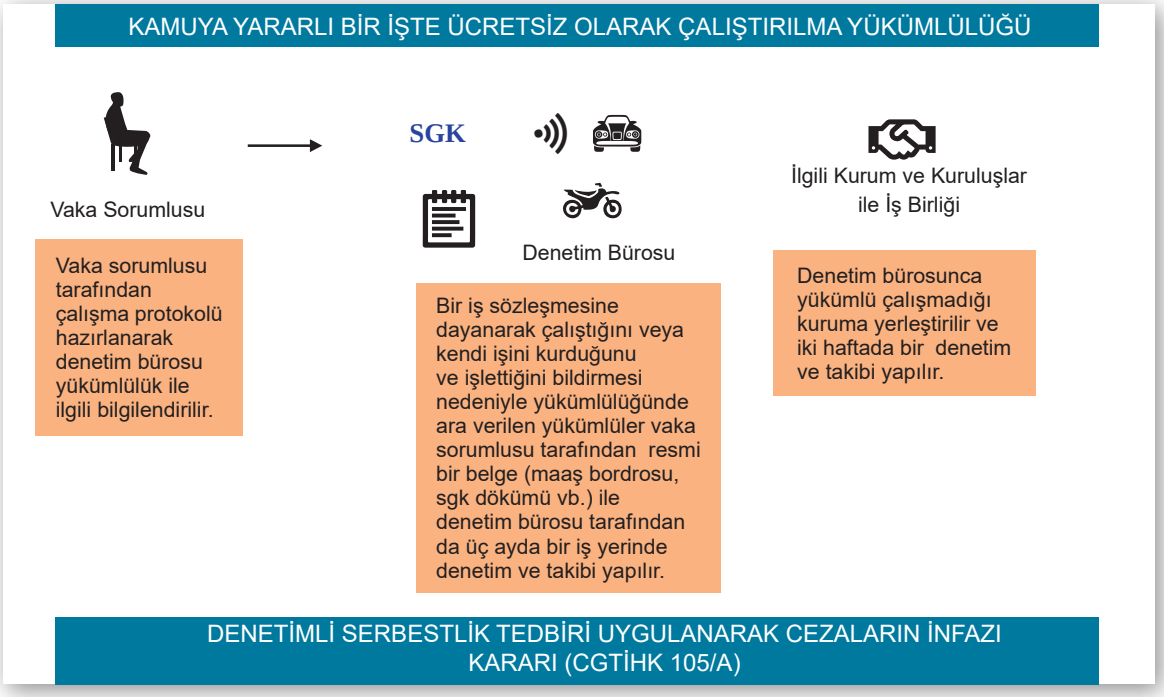
Hükümlünün;

a) Çalışmasına engel bir sağlık problemi olduğunu,

b) Örgün eğitime devam ettiğini,

c) Bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştığını,

ç) Kendi işini kurduğunu ve işlettiğini belgelendirmesi ve bu nedenle kamuya yaralı işte ücretsiz çalıştırılma yükümlülüğünün kaldırılmasını talep etmesi durumunda, ileri sürülen mazeretlerin doğruluğu ve haklılığı araştırılır. Gerekirse komisyon tarafından yükümlülüğün infazına ara verilir.

Şema 1.17: Kamuya yararlı bir işte ücretsiz çalıştırılma yükümlülüğü

ÖNEMLİ

- Bu yükümlülük; ağır bir hastalık, sakatlık veya yaşlanma nedeniyle hayatlarını yalnız başına idame ettiremeyen hükümlüler hakkında uygulanmaz.
- Ayrıca bu yükümlülük yüksek riskli hükümlüler bakımından belirlenen bölge sınırları dışına çıkmama şeklinde de belirlenebilir.

1.3.13.2. Bir Konutta Denetim ve Gözetim Altında Bulundurulma Yükümlülüğü

Yüksek riskli hükümlüler, denetimli serbestlik altında geçirecekleri toplam sürenin en az üçte birini konuttan çıkmamak suretiyle tamamlarlar. Bu yükümlülük, günde en az on, en fazla on iki saat süreyle yerine getirilir. Bu süre, 18:00 ila 08:00 saatleri arasında uygulanır. Hükümlünün konutunda bulunacağı süre ile saat aralığı, hükümlünün işi, eğitimi veya aile durumu dikkate alınarak belirlenir (Şema 1.18).

Hükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğüne başvurmasından itibaren on gün içinde yükümlülüğün infazına başlanır. Bu yükümlülük belirlenen sürenin sona ermesi ile tamamlanır.

Şema 1.18: Bir konutta denetim ve gözetim altında bulundurulma yükümlülüğü

1.3.13.3. Bir Bölgede Denetim ve Gözetim Altında Bulunma Yükümlülüğü

Toplumun ve mağdurun korunması amacıyla bir bölgede bulunmayı esas alan, belirlenen yere belirlenen tarih ve saatlerde başvurma veya belirlenen bölge sınırları dışına çıkmama yükümlülüğüdür. Yükümlülük müdürlükte, kollukta, muhtarlıkta veya belirlenen bir kamu görevlisinin takibinde uygulanır. Denetimli serbestlik müdürlüklerinde risk ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılan hükümlüler risk grubuna göre kolluk birimlerine başvuru sıklığı şunlardır (Şema 1.19):

- Yüksek riskli hükümlülere; ilk üç ay her gün, üç ila altı ay arası haftada üç gün ve altı aydan sonra haftada iki gün,
- Orta riskli hükümlülere; ilk üç ay haftada dört gün, üç ila altı ay arası haftada iki gün ve altı aydan sonra haftada bir gün,
- Düşük riskli hükümlülere; ilk üç ay haftada iki gün, üç aydan sonra haftada bir gün olarak uygulanır.

Yükümlülük en geç on gün içinde başlar, koşullu salıverme süresinin sona ermesi ile tamamlanır. Yükümlülük, parmak izi sistemine geçen müdürlüklerde sistem aracılığıyla yerine getirilebilir. Parmak izi sistemine geçmeyen müdürlüklerde ise ilgili kolluk/kurum/kişi aracılığıyla ıslak imza olarak yerine getirilir.

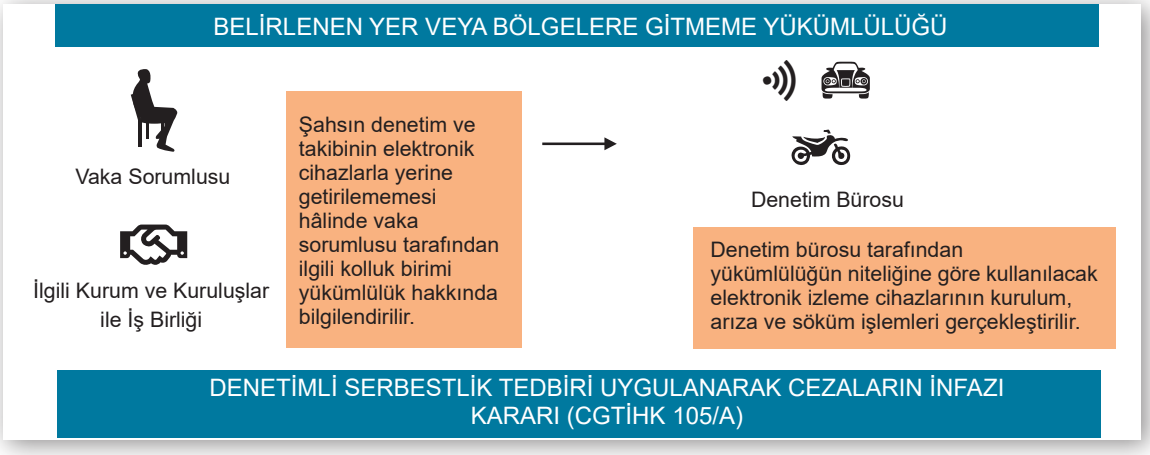

Şema 1.19: Bir bölgede denetim ve gözetim altında bulunma yükümlülüğü

1.3.13.4. Belirlenen Yer veya Bölgelere Gitmeme Yükümlülüğü

Hükümlünün suç işlemesine veya suça yönelmesine etkisi bulunan yerlere gitmekten yasaklanmasını öngören bir yükümlülüktür. Özellikle de çocukların ve suç mağdurunun korunmasını amaçlamaktadır (Şema 1.20).

Bu yükümlülük; hükümlünün, çocuklara, topluma ve mağdura karşı zarar verme riski ile işlediği suçun özelliklerine göre diğer yükümlülüklerle birlikte verilebilir. Yasak getirilen yer veya bölge ile yasaklama süresi denetimli serbestlik müdürlüğünce takdir edilir.

Şema 1.20: Belirlenen yer veya bölgelere gitmeme yükümlülüğü

1.3.13.5. Belirlenen Programlara Katılma Yükümlülüğü

Hükümlülerin iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması için ihtiyaç duydukları ve denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenen, bireysel görüşme, grup çalışması, tedavi ve iyileştirme programları, diğer kurumlarca yürütülen meslek ve sanat edindirmeye yönelik faaliyetler, seminer, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler, sivil toplum kuruluşlarınca kamu yararına yürütülen program ve çalışmalara katılma yükümlülüğüdür. Yükümlülük müdürlükte ya da diğer kurumlarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde iyileştirme faaliyetleri çerçevesinde yerine getirilir. Yükümlülük, ihtiyacı tespit edilen her hükümlü hakkında uygulanır ve belirlenen sürenin veya programların tamamlanması ile sona erer (Şema 1.21).

Şema 1.21: Belirlenen programlara katılma yükümlülüğü

Yabancı uyruklu hükümlüler hakkında yapılacak işlemler

Yabancı uyruklu hükümlülere ait bilgiler, ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla karşı çıkmaması hâlinde hükümlünün vatandaşı olduğu devletin diplomatik temsilcilik veya konsolosluğuna bildirilir. İçişleri Bakanlığının ülkede kalmasında sakınca olduğunu bildirdiği yabancı uyruklu hükümlüler hakkında denetimli serbestlik tedbiri olarak, koşullu salıverilme tarihine kadar ülke sınırları içine girmeme yükümlülüğü verilerek hükümlü sınır dışı işlemlerine esas olmak üzere kolluğa teslim edilir. İçişleri Bakanlığının ilgili birimi ile yapılan yazışmada hükümlünün ülke sınırları içerisine girdiğinin tespit edilmesi hâlinde derhal müdürlüğe bilgi verilmesi istenir.

1.3.13.6. Kayıt Kapatma Süreci

Cezasının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilmesi kararı verilen hükümlüler hakkında denetimli serbestlik müdürlüklerinde denetim planı hazırlanır. Risk ve ihtiyaç değerlendirme formu neticesinde belirlenen risk türü, suç geçmişi, suç türü dikkate alınarak denetim planı hazırlanan denetim planına uymamak yükümlülük ihlali olarak değerlendirilir ve gereken işlem yapılır.

Hükümlünün dosyası denetimli serbestlik süreci içerisinde iki başlıkta kapatılır. Birincisi ihlalen kapatma, ikincisi infazen kapatmadır.

İhlalen Kapatma

Hükümlünün infaz dosyasının ihlal sebebiyle kapatılabilme usulleri şunlardır:

- Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne beş gün içinde müracaat etmemesi,
- Hakkında belirlenen yükümlülüklere uymaması,
- Denetimli serbestlik müdürlüğünün hazırladığı denetim ve iyileştirme programına uymaması,
- Denetimli serbestlik personelinin uyarı ve önerilerine uymaması,
- Denetim planında yükümlülüklerin infazına ilişkin belirlenen kurallara, uymamakta ısrar etmesi,
- Ceza infaz kurumuna geri dönmek istemesi.

Hükümlünün yükümlülüklerine uymaması hâlinde ilk olarak uyarı süreci işletilir, uyarının tebliğinden itibaren bir yıl içerisinde yeni bir ihlal durumunun tespit edilmesi durumunda komisyon onayından sonra açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilmesi, infaz hâkimliğinden talep edilir.

İnfaz hâkimliğinden karar gelene kadar hükümlünün tedbirin gereklerini yerine getirmeye devam etmesi gerekir; infaz hâkimliğinden karar gelene kadarki süreçte hükümlü yükümlülüklerini ihlal etmeye devam ederse ihlaller kayıt altına alınarak infaz hâkimliğine iletilir. İnfaz hâkimliği tarafından, yükümlünün açık ceza infaz kurumuna iade edilmesi kararı verilmesi hâlinde, ihlal nedeniyle kapatma kararının tebliğ edilmesinden sonra hükümlünün dosyası kapatılarak Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Yine hükümlü hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması hâlinde komisyonun talebi üzerine, infaz hâkimi tarafından, hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilir.

Başka bir mahkûmiyet kararı nedeniyle ceza infaz kurumuna alınan hükümlünün kaydı kapatılarak, toplama kararı alınması ve takip eden infaz işlemlerinin buna göre yapılması amacıyla dosya hükümlünün bulunduğu ceza infaz kurumuna gönderilmek üzere Cumhuriyet Başsavcılığına iletilir. İnfaz hâkimliğince, komisyonun talebinin reddedilerek infazının aynen devamına karar verilmesi hâlinde ise denetimli serbestlik sürecine kaldığı yerden devam edilir.

İnfazen Kapatma

Koşullu salıverilmesine bir aydan az kalan hükümlüye vaka sorumlusu tarafından “salıverilme öncesi değerlendirme raporu” hazırlanmasına başlanır.

Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan müddetname gereğince koşullu salıverilme tarihine kadar olan süresini, yükümlülüklerinin gereklerine ve denetim planına uygun davranarak geçiren hükümlünün, salıverilme öncesi raporu ile infaz dosyası Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla infaz hâkimliğine gönderilir. Koşullu salıverme süresinin sonunda yükümlülüğün uygulanmasına son verilir, infaz hâkimliğine kararı üzerine kayıt kapatılır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-1

A) Aşağıda verilen cümlelerin başındaki boşluğa cümlede yer alan ifade doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. ( ) Türkiye'de 15 Ağustos 2005 tarihinden itibaren denetimli serbestlik hizmetleri sunulmaya başlanmıştır.

2. ( ) Denetimli serbestlik yaptırımları kişiye özel olarak ıslah süreci içermektedir.

3. ( ) Denetimli serbestlik sistemi sadece yetişkinler için uygulanır.

4. ( ) Denetimli serbestlik sistemi ekonomik olarak da sisteme katkı sunmaktadır.

5. ( ) Denetimli serbestlik müdürlükleri infaz hâkimi adına karar alır.

6. ( ) Koruma kurulları, denetimli serbestlik müdürlüklerinin kovuşturma sonrası görevleri arasındadır.

7. ( ) Denetimli serbestlik müdürlüklerinin taşra teşkilat yapısında dokuz büro bulunmaktadır.

8. ( ) Denetimli serbestlik müdürlüğüne, kurum dışından gelen tüm evrak ve yazılar gelen evrak bürosuna gönderilir.

9. ( ) Yükümlülerin kayıt kabul işlemleri, müdürlüklerin değerlendirme ve planlama bürosunca yerine getirilir.

10. ( ) Kayıt kabul bürosu tarafından yükümlüler hakkında, araştırma ve değerlendirme formu doldurularak denetim planı hazırlanır.

11. ( ) Şüpheli hakkında sosyal araştırma raporu düzenlemek müdürlüklerin soruşturma evresindeki görevlerindendir.

B) Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru kelimeleri yazınız.

12. Her yükümlü için infaz büroda görevli bir denetimli serbestlik memuru, …… olarak belirlenir.

13. Denetimli serbestlik müdürlüklerinde, denetimli serbestlik kapsamındaki suça sürüklenen çocuklara yönelik hizmetleri koordine etmek ve yürütmek üzere …… bürosu oluşturulur.

14. Ödeneklerin takibi ile tahakkuk iş ve işlemleri denetimli serbestlik müdürlüklerinin …… bürosu tarafından takip edilir.

15. Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada, tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde şüphelinin tutuklanması yerine …… altına alınmasına karar verilebilir.

16. "Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek" …… kararı kapsamında verilir.

17. Hükümlünün ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, denetimli serbestlik müdürlüğüne beş gün içinde müracaat etmemesi dosyanın …… kapanması sebebidir.

18. Uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanan kişinin topluma yararlı bir birey olabilmesi amacıyla yürütülen rehberlik çalışmaları …… kararlarını ifade eder.

19. İnfazın tam olarak yerine getirilmesi hâlinde dosya infaz bürosu tarafından …… kapatılırak Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

20. Yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibi, gerektiğinde kollukla iş birliği içerisinde takibini yapan …… bürosudur.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru cevabı işaretleyiniz.

21. Denetimli serbestlikle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) 19.yy. ortalarında Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmıştır.

B) Uygulamalar 20. yy. başlarında Avrupa'da yayılmaya başlamıştır.

C) John Augustus sistemin, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kurucusudur.

D) Suç işleyen kişilerin topluma kazandırılması sistemin esasıdır.

E) Denetimli serbestlik kişi özgürlüğünü tamamen kısıtlayan bir sistemdir.

22. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı dönemine ait denetimli serbestlik uygulamalarından değildir?

A) Sürgün cezası

B) Nezareti altında bulundurma tedbiri

C) Alkol bağımlıları hakkındaki güvenlik tedbirleri

D) Elektronik kelepçe ile denetim altında tutma tedbiri

E) Dilenciler için "boğaz tokluğuna çalışma" tedbiri

23. Aşağıdakilerden hangisi denetimli serbestliğin amaçları arasında değildir?

A) Islahı mümkün görülen suçluların cezaevinin olumsuz etkilerinden uzaklaştırmak

B) Cezaların infazlarını ceza infaz kurumunda gerçekleştirmenin önemini vurgulamak

C) Belirlenen yükümlülükler altında bir görevli tarafından etkin denetim yapmak

D) Gerekli psiko-sosyal desteklerin sunulmasıyla topluma uyum sürecini kolaylaştırmak

E) Salıverilen hükümlünün ihtiyaçlarını çözme noktasında destek sağlamak

24. Denetimli serbestlik görevlileri insan haklarına duyarlı davranır ve görevlerini yerine getirirken aşağılayıcı onur kırıcı davranışlarda bulunamaz." **şeklinde tanımlanan temel ilke aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Adalet B) Eşitlik C) Gizlilik

D) Saygı E) Tarafsızlık

25. Aşağıdakilerden hangisi denetimli serbestlik müdürlüğünün kovuşturma sonrası evresindeki görevlerinden değildir?

A) Adli para cezasını ödemeyen hükümlülerin kamu hizmeti tedbirlerini uygulamak

B) Suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları sorunların çözümünde danışmanlık yapmak

C) Eğitim kurumuna devam tedbirlerini uygulamak

D) Salıverilme öncesinde değerlendirme raporunun hazırlanmasına katılmak

E) Hapis cezasının konutta infaz edilmesini sağlamak

26. Aşağıdakilerden hangisi denetimli serbestlik müdürlüklerince yerine getirilen karar türlerinden değildir?

A) Kamu yararına çalışma cezası infazı

B) Bir eğitim kurumuna devam etme kararı infazı

C) Cezanın konutta infazı

D) Adli kontrol kararlarının infazı

E) Ceza infaz kurumunda bulunma kararlarının infazı

27. Aşağıdaki şubelerden hangisi denetimli serbestlik merkez teşkilat yapısı içerisinde bulunmaz?

A) Değerlendirme planlama
B) Çocuk hizmetleri
C) Hükümlü sevk ve nakil
D) İnfaz ve iyileştirme
E) Koruma kurulları

28. Aşağıdakilerden hangisi ceza infaz kurumundan salıverilen ve hakkında denetimli serbestlik tedbiri kararı verilen hükümlüler hakkında uygulanabilecek yükümlülüklerden değildir?

A) Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılma
B) Bir konutta denetim ve gözetim altında bulundurulma
C) Belirlenen yer veya bölgelere gitmeme
D) Belirlenen programlara katılma
E) Adli para cezasını ödeme

29. Suça sürüklenen çocuk hakkında hazırlanan denetim planı …….. gün içerisinde …….. onayına sunulur**.**

Bu cümlede noktalı yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) 3-Hâkim
B) 5-Müdür
C) 3-İnfaz İşlemleri Komisyonu
D) 7-Müdür Yardımcısı
E) 10- Hâkim

D) Aşağıdaki sorunun cevabını noktalı alana yazınız.

30. Denetimli serbestlik karar türleri nelerdir?

.....
.....
.....
.....
.....

2. ÖĞRENME BİRİMİ

DENETİMLİ SERBESTLİK GÖZLEM VE DENETİM İŞLEMLERİ

KONULAR

2.1. DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜKLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞ VE İŞLEMLERDE GENEL UYGULAMA ESASLARI

2.2. İNFAZ İŞLEMLERİ DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

2.3. ELEKTRONİK CİHAZLARIN KULLANILMASI SURETİYLE TAKİP

2.4. KORUMA KURULLARI

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Denetimli serbestlik müdürlüklerinden gerçekleştirilen iş ve işlemlerde uygulanması gereken esaslar
- İnfaz işlemleri değerlendirme komisyonunda gerçekleştirilen iş ve işlemler
- Yükümlünün elektronik cihazlarla izlenmesi
- Koruma Kurulunun yapısı, işleyişi ve görevleri

TEMEL KAVRAMLAR

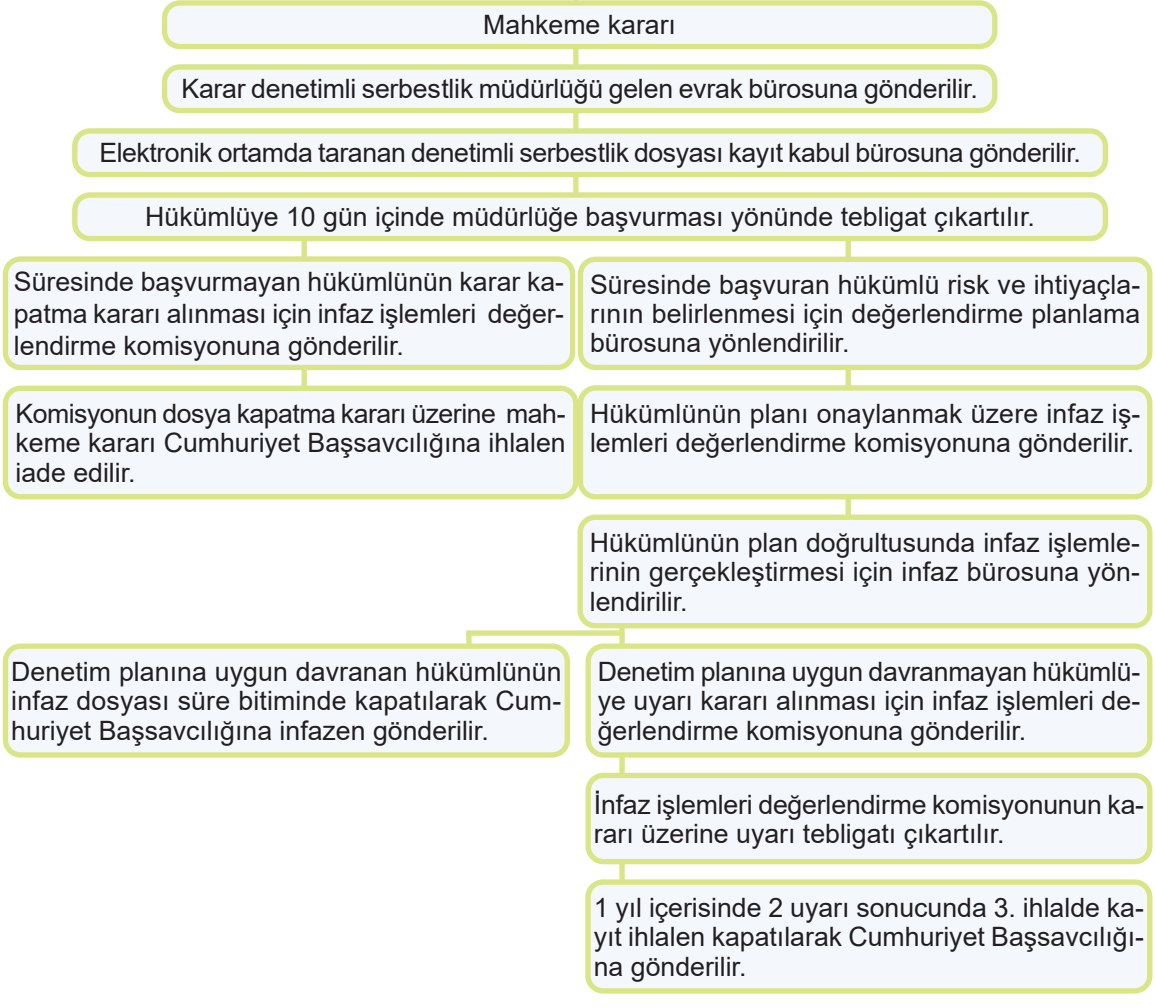
- tevzi
- risk
- ihtiyaç
- uygunluk
- vaka sorumlusu
- radyo frekans verici (RF)
- mağdur ünitesi
- fail ünitesi

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

- **1. Hakkında denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulması kararı verilerek salıverilen hükümlüye ceza yerine uygulanabilecek ne gibi yükümlülükler verilebilir? Araştırınız. Bulduklarınızı sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.**

2.1. DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜKLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞ VE İŞLEMLERDE GENEL UYGULAMA ESASLARI

Haklarında yükümlülük kararı verilen, denetim altına alınan veya tedbir kararı verilen ve denetimli serbestlik müdürlüğünce toplum içinde denetim, takip ve iyileştirilmesi yapılan şüpheli, sanık veya hükümlü için aşağıda şema 2.1 ile gösterilen usul ve esaslara göre infaz işlemleri yürütülür.

Şema 2.1 : Denetimli serbestlik kararlarının infaz sürecini gösterir.

2.1.1. Gelen Evrak-Kayıt Kabul Bürosunda Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları

Mahkemelerce Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen denetimli serbestlik kararları en geç üç gün içerisinde UYAP bilişim sistemine kaydedilir. Hemen ardından kişiye tebligat çıkarılarak kuruma davet edilir.

Denetimli serbestlik müdürlüğünce düzenlenen tebligatta;

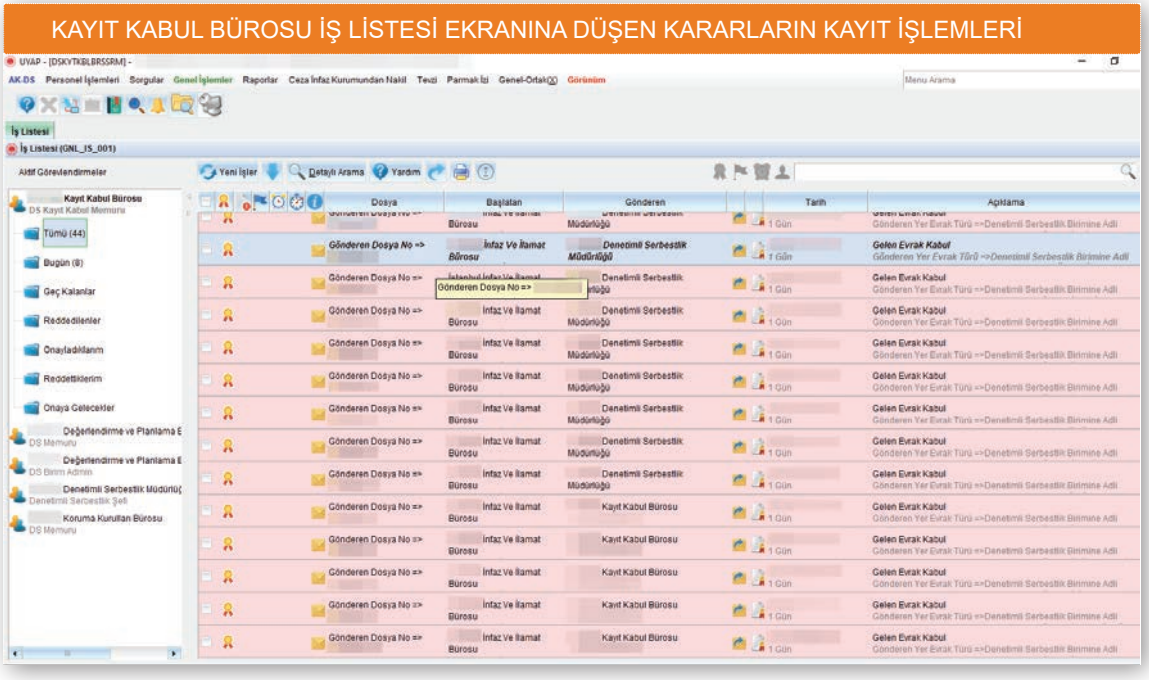
- Yükümlünün haklı, geçerli ve gerektiğinde belgelendirilebilen bir mazereti olmadan müdürlüğe gelmemesi,
- Hakkında belirlenen yükümlülüklerin gereğini yerine getirmemesi

durumlarında karşılaşacağı hukuki sonuçlar ile ilgili bilgi verilir.

Tebligata uymaması halinde verilen denetimli serbestlik kararının niteliğine göre ceza infaz kurumuna gönderilmesi, seçenek yaptırım veya tedbirin hapse çevrilebilmesi ya da koşullu salıverilme kararının geri alınabilmesi gibi yaptırımlar mahkeme tarafından verilir.

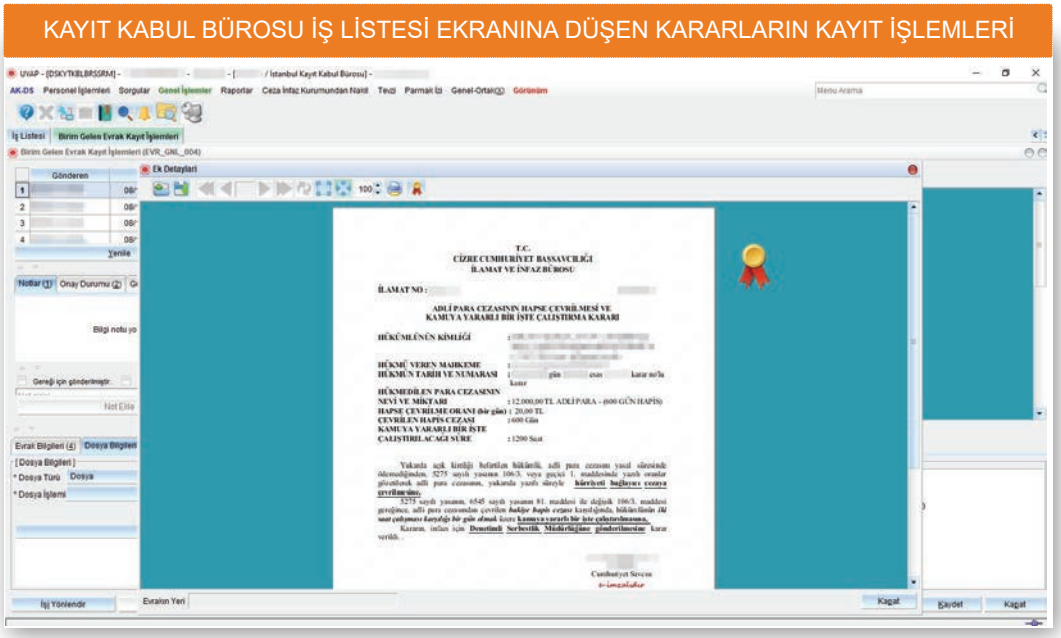
Yükümlünün müracatı hâlinde kimliğini ispata yarayan belgeleri incelenir. Yükümlünün belgeleri sunması hâlinde tedbirin infazına başlanır.

Kayıt kabul bürosunun ilâmı kaydetme ve tebligat çıkarma işlemleri UYAP sistemi üzerinden aşağıdaki şekilde yapılır. Öncelikle kayıt kabul bürosu ekranına düşen ilamlar incelenir. Kayıt işlemi yapılacak olan ilam seçilir (Görsel 2.1).

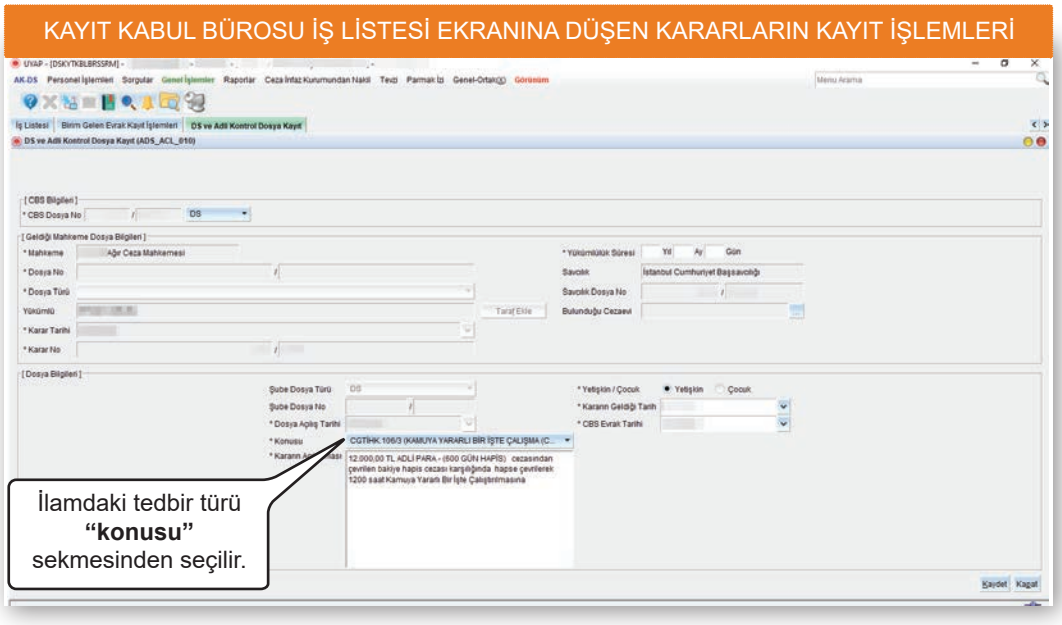
Görsel 2.1: Kayıt kabul bürosu evrak kayıt ekranı

Kayıt işlemi yapılacak olan ilam, sistem üzerinden açılır ve karar türü incelenir (Görsel 2.2).

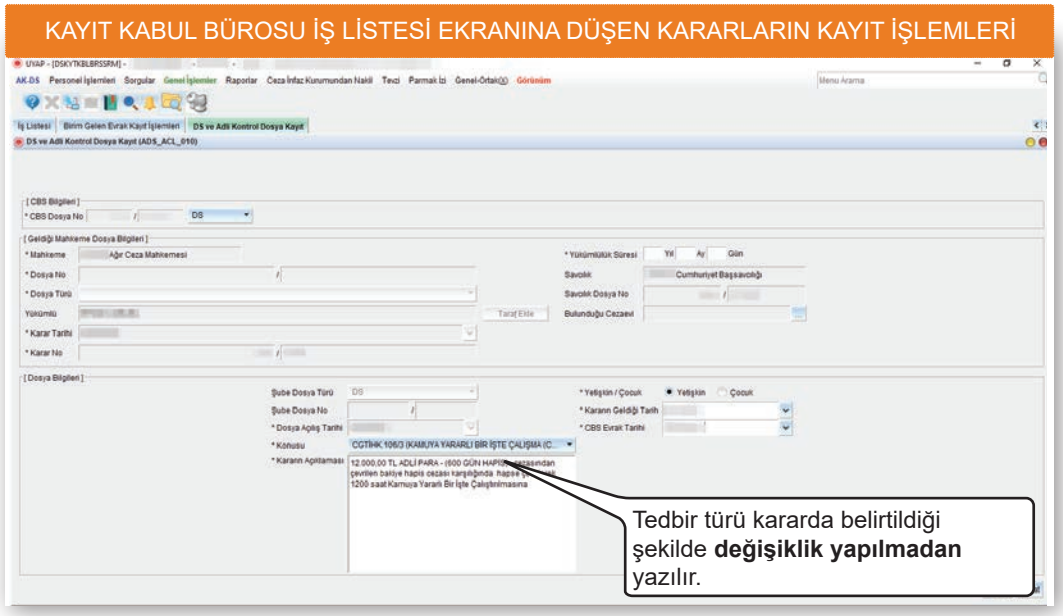

Görsel 2.2: Kayıt kabul bürosu ilam inceleme

İlamın incelenmesinden ve karar türünün belirlenmesinden sonra karar türü ilamda olduğu şekilde değişiklik yapılmadan olduğu gibi sisteme kaydedilir (Görsel 2.3 ve Görsel 2.4).

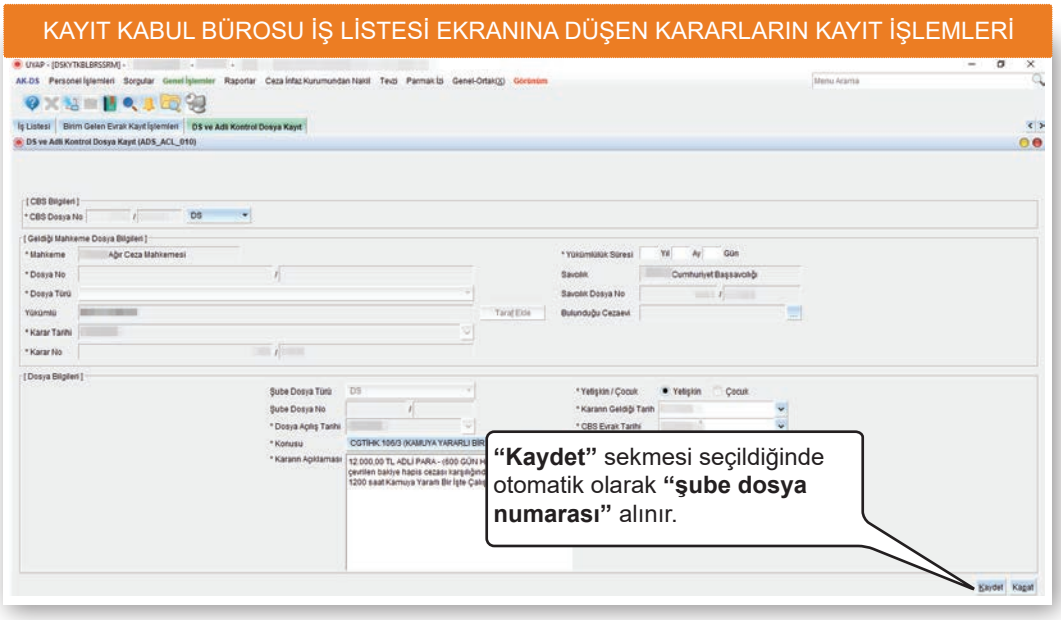

Görsel 2.3: Kayıt kabul ilam türü seçimi

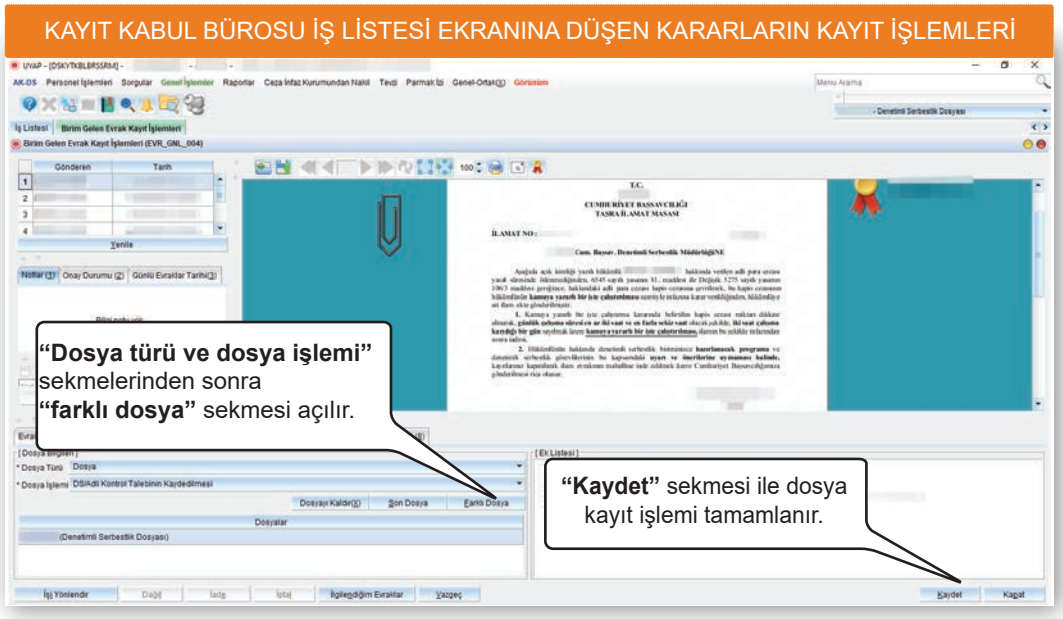
Görsel 2.4: Kayıt kabul ilam türü veri girişi

İlamda belirlenen karar türünün seçilmesi sonrasında dosya türü ve dosya işlemi seçilir ve akabinde dosya kaydet işlemi yapılır. Dosya kaydetme işlemi ile ilam için denetimli serbestlik müdürlüğünde bir dosya açılmış olur (Görsel 2.5).

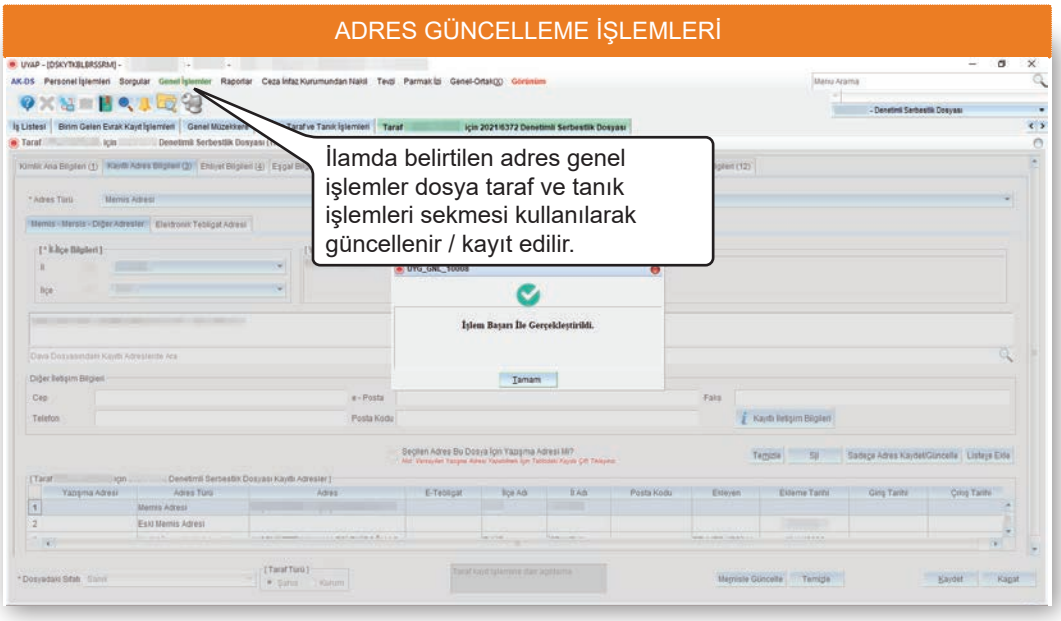

Görsel 2.5: Kayıt kabul dosya numarası alma

Kayıt kabul bürosu ekranındaki “genel işlemler” menüsünden “taraf vekil ekranı” açılarak yükümlünün dosyasındaki adresi ile adres kayıt sistemindeki adres bilgileri kontrol edilir ve gerekli güncellemeler yapılır. Kayıt işlemleri tamamlanan her yükümlü için karar türüne göre fiziki dosya açılır ve dosyanın içerisinde bulunması gereken evrakların düzenlenmesi sağlanır (Görsel 2.6 ve Görsel 2.7).

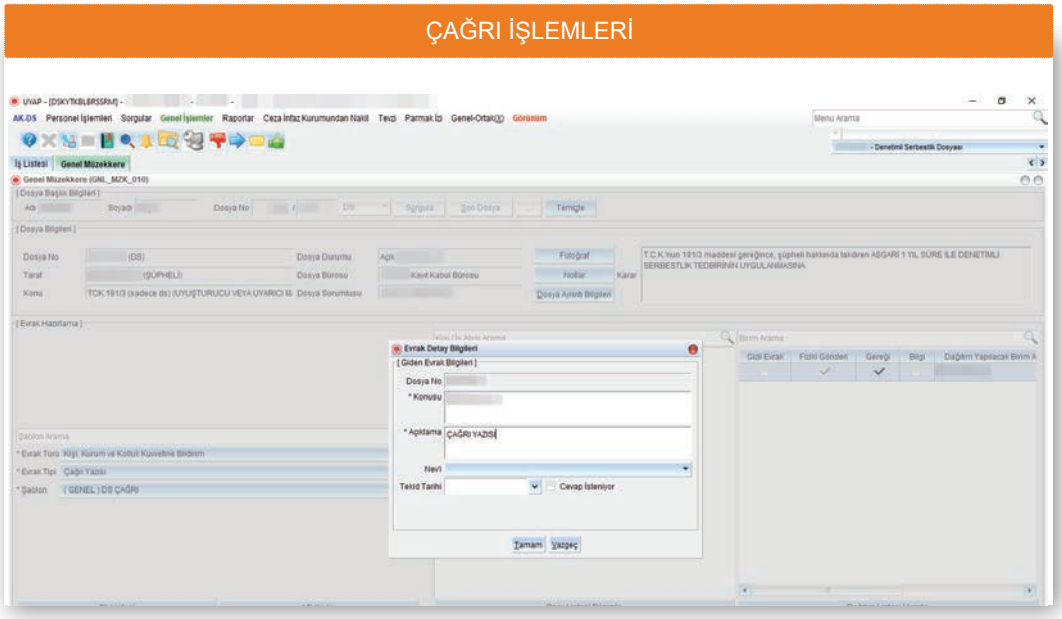
Görsel 2.6: Kayıt kabul dosya kaydetme

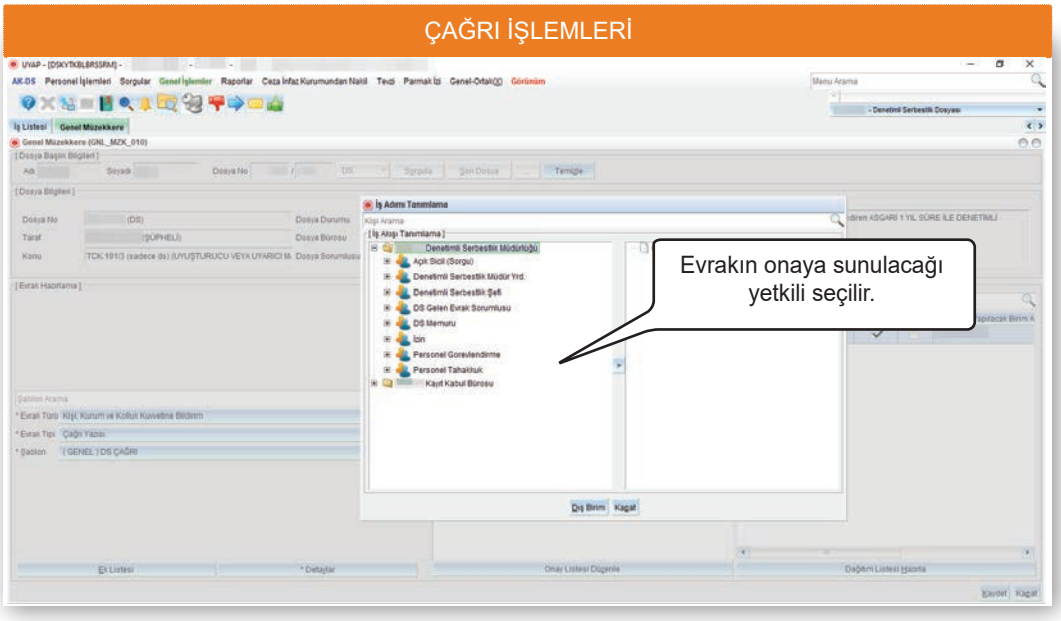
Görsel 2.7: Kayıt kabul adres güncelleme

Tebligat (Çağrı) İşlemleri

Denetimli serbestlik kararlarının yerine getirilmesi sırasında kayıt işlemlerinin tamamlanmasından sonra yükümlünün ilk müracaatı için yapılacak tebligat işlemleri kayıt kabul bürosu tarafından yerine getirilir. Tebligat işlemini başlatmak için öncelikle tebligat çıkarılacak hükümlünün dosyası açılarak dosya içerisinde açıklamalar kısmına açıklama yazılıp onaylanır (Görsel 2.8). Kişinin dosyası içinde hazırlanan çağrı belgesini onaylayacak yetkili sistem üzerinden seçilir (Görsel 2.9).

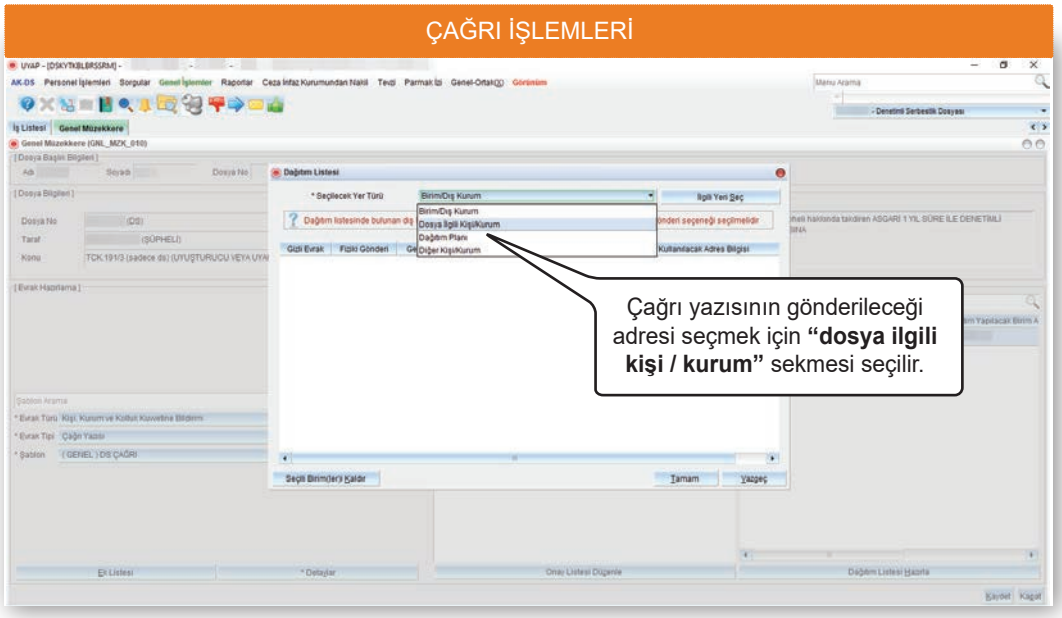

Görsel 2.8: Kayıt kabul bürosu tebligat hazırlama işlemleri

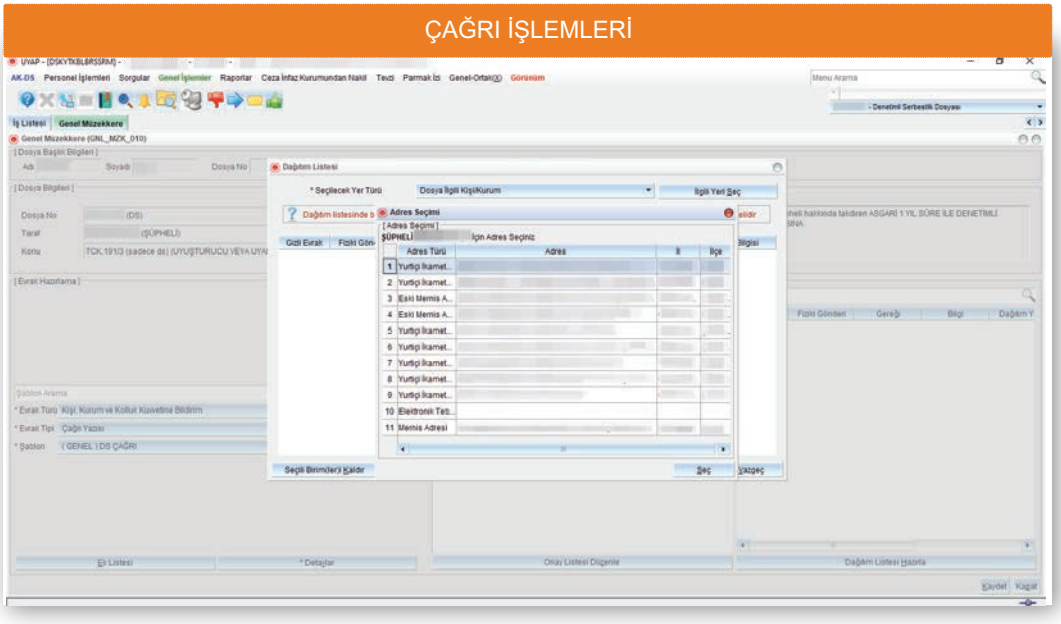

Görsel 2.9: Kayıt kabul bürosu tebligat hazırlama işlemleri

Elektronik ortamda hazırlanan belge düzenleme işlemi tamamlandıktan sonra yetkilinin ekranına düşer. Tebligat Kanun'u gereğince, denetimli serbestlik kararlarının kayıt işlemlerinin ardından yükümlünün müdürlüğe müracaatı için yükümlünün bilinen en son adresine tebligat yapılır (Görsel 2.10 ve Görsel 2.11).

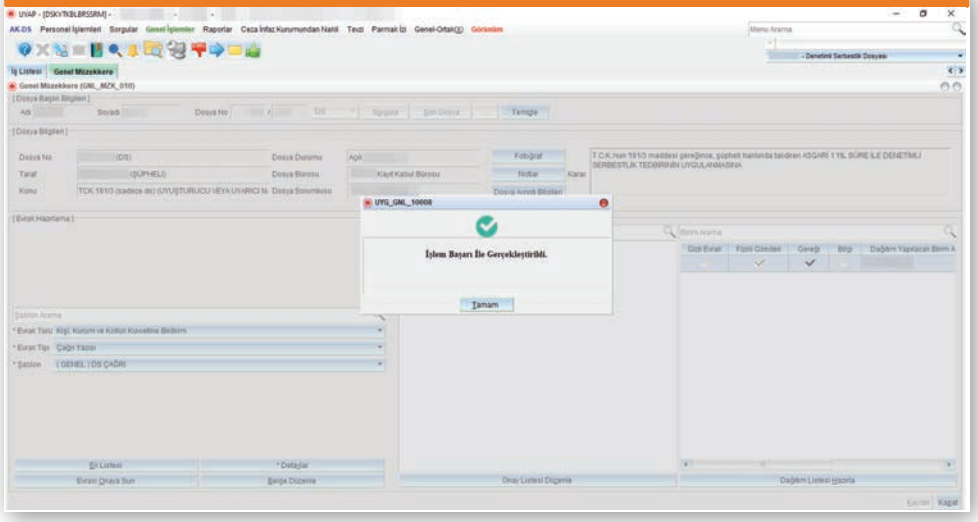
Görsel 2.10: Kayıt kabul bürosu çağrı gönderim yeri oluşturma işlemleri

Görsel 2.11: Kayıt kabul bürosu adres seçme işlemleri

Kişinin adresi seçildikten ve onaylandıktan sonra çağrı belgesinin düzenleneceği ekran açılır ve çağrı belgesi (tebligat) ekran üzerinden oluşturulup kaydedilir (Görsel 2.12 ve Görsel 2.13).

ÇAĞRI İŞLEMLERİ

Görsel 2.12: Kayıt kabul bürosu kayıt tamamlama işlemleri

ÇAĞRI İŞLEMLERİ

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
İstanbul Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Sayı : E- 2021/11111 DS
Konu : Davetname

09/12/2021

Sayın H..... K.....
Çeşme Arkası Sokak No 0 - Fatih / İSTANBUL

Cizre 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 01/01/2020 tarihli ve 2021/1317 sayılı kararıyla Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 106' ıncı maddesinin 3' üncü fıkrası gereğince hakkınızda verilen " 12.000,00 " *TL* adli para cezasının *" 600 " gün süreyle kamuya yararlı bir işte çalıştırılma* yükümlülüğüne çevrilmesine karar verilmiştir.

Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliğinin 76 ncı maddesi kapsamında; hakkınızda hükmedilen mahkeme kararının yerine getirilmesi için Yönetmeliğin 41/1'inci maddesi gereğince bu çağrının size tebliğ edildiği tarihten itibaren en geç 10 gün içerisinde aşağıda açık adresi verilen müdürlüğümüze müracaat etmeniz gerekmektedir.

Haklı, geçerli ve gerektiğinde belgelendirilebilen bir mazeretiniz olmaksızın belirtilen süre içerisinde müdürlüğümüze başvurmamanız halinde tekrar bir uyarı yapılmadan hakkınızda verilen kararın ***hapis cezasına*** çevrilmesi talebiyle dosyanız mahkemeye gönderilecektir.

Bu çağrının size tebliğ edildiği tarihten itibaren ***10 gün içerisinde müdürlümüze müracaat etmeniz*** hususu tebliğ olunur.

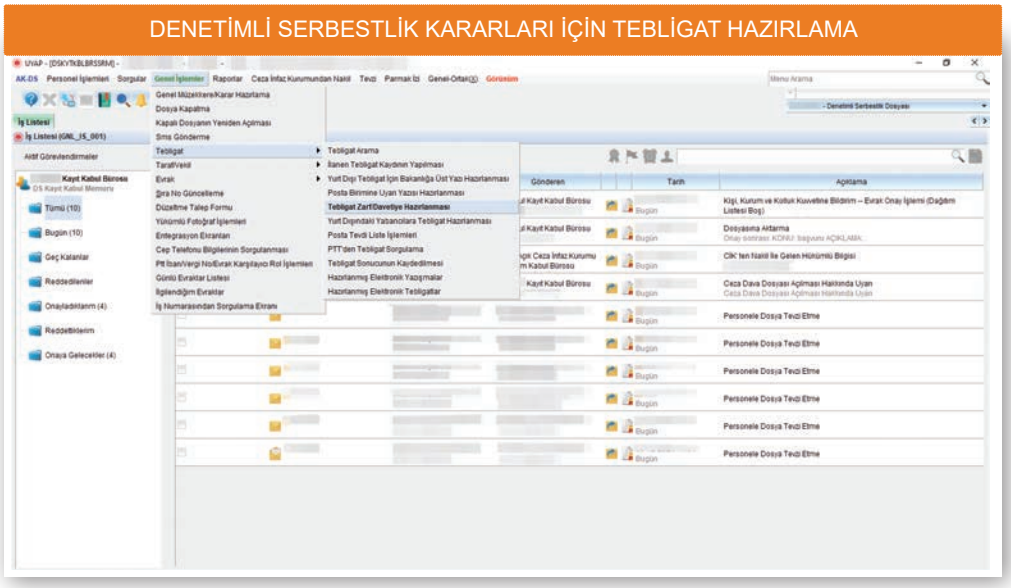
İmza
Adı Soyadı
Unvan

Not:Yukarıdaki Adli Para Cezasını peşin olarak ödemek istemeniz halinde 10 gün içerisinde Çağlayan Adliyesindeki ilgili veznelere ödemeyi yapabilirsiniz.

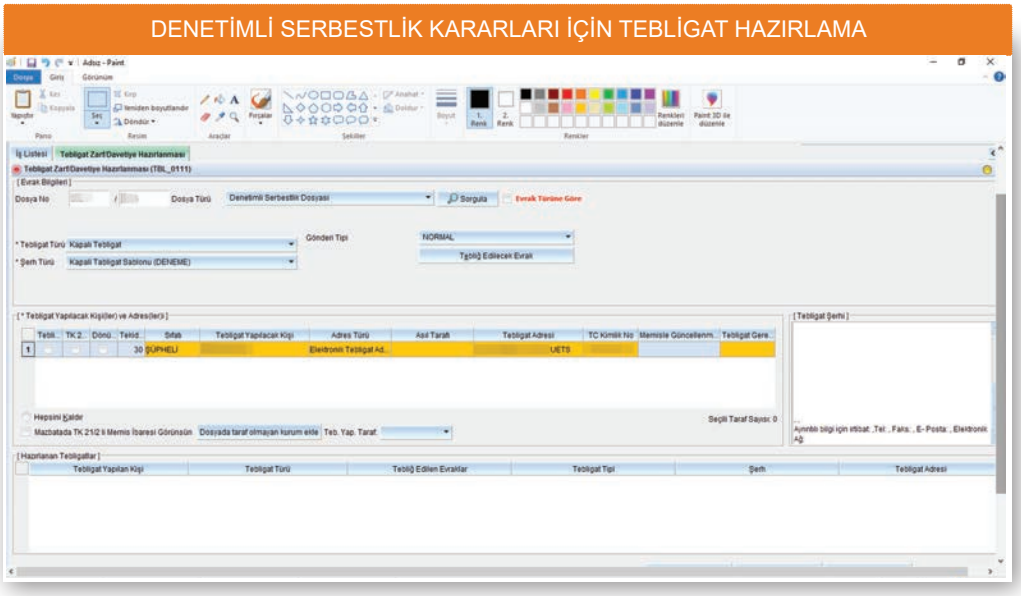
NOT: Müdürlüğümüze kimliğiniz ve kimlik fotokopiniz ile müracaat etmeniz gerekmektedir.

Görsel 2.13: Kayıt kabul bürosu çağrı belgesi düzenleme işlemleri

Denetimli serbestlik kararlarının kaydedilmesinden sonra üç gün içerisinde yapılacak yazılı ve elektronik tebligatta, tebliğden itibaren on gün içerisinde müdürlüğe başvurulması gerektiği belirtilir. Yükümlü on sekiz yaşını doldurmamış ise tüm denetimli serbestlik kararlarında tebligat ve bildirimler kanuni temsilcisine yapılır. Tebligat evraklarının hazırlanmasından sonra postaya vermek üzere tebligatın zarfı hazırlanır. Tebligat zarfını hazırlamak için öncelikle kayıt kabul bürosu ekranından genel işlemler- tebligat bölümü açılır akabinde tebligat zarfı hazırlama sekmesine giriş yapılır (Görsel 2.14, Görsel 2.15, Görsel 2.16, Görsel 2.17).

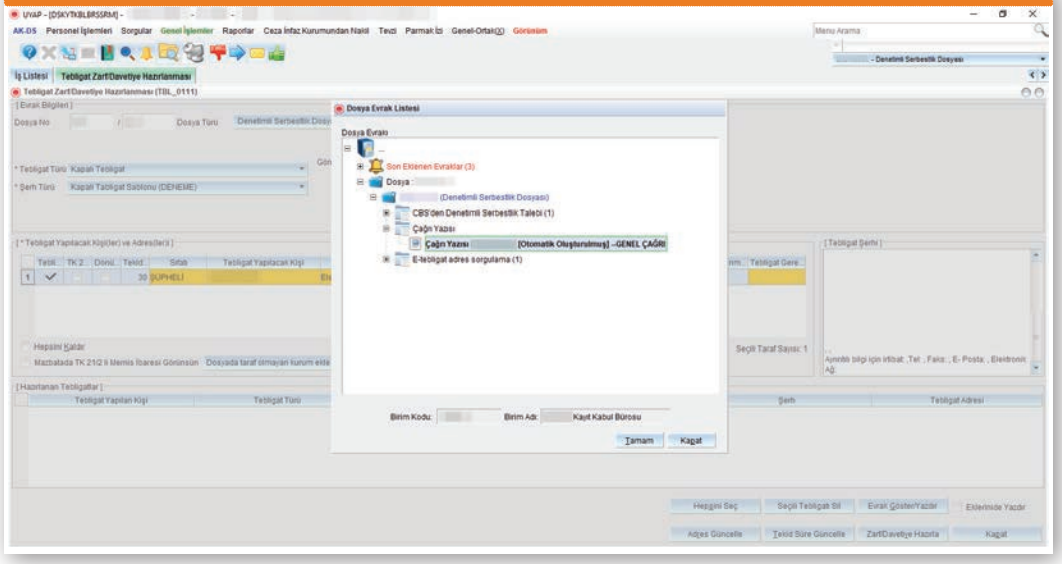

Görsel 2.14: Kayıt kabul bürosu tebligat zarfını hazırlama işlemleri

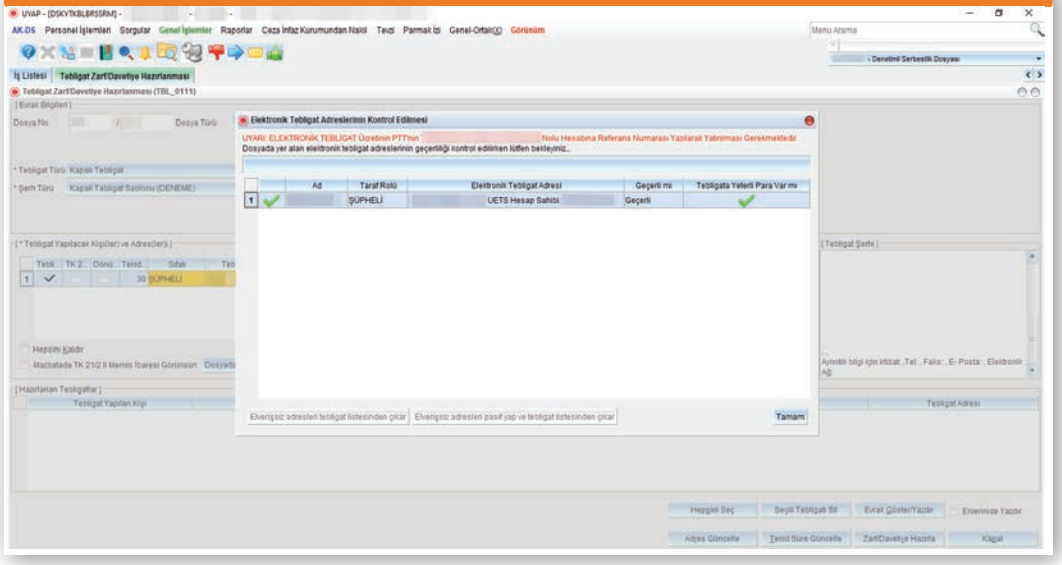
Görsel 2.15: Kayıt kabul bürosu tebligat zarfını seçme işlemleri

DENETİMLİ SERBESTLİK KARARLARI İÇİN TEBLİGAT HAZIRLAMA

Görsel 2.16: Kayıt kabul bürosu tebligat zarfı adresini belirleme işlemleri

TEBLİGAT HAZIRLAMA

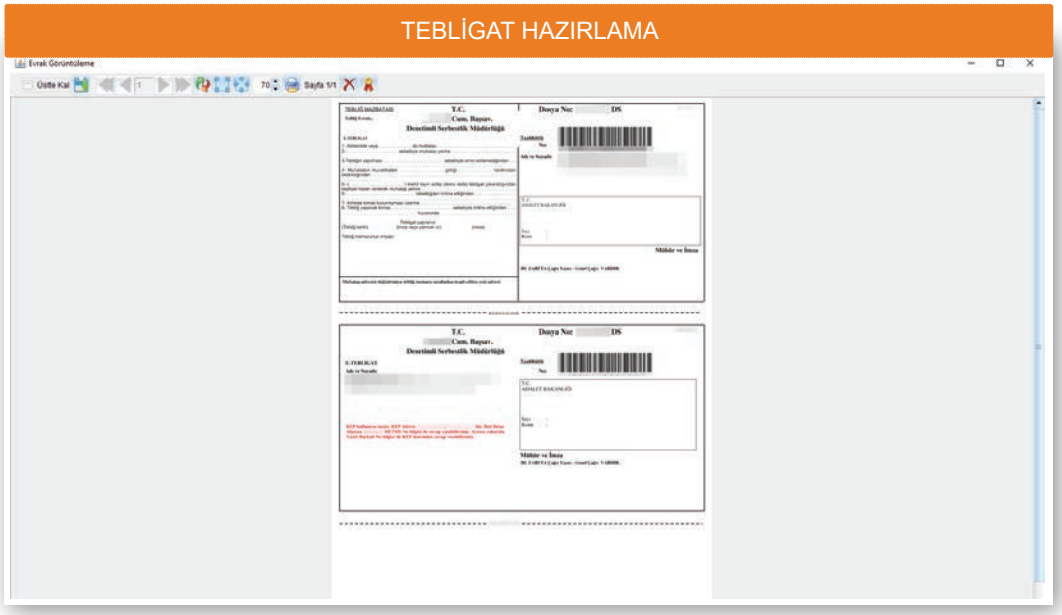

Görsel 2.17: Kayıt kabul bürosu tebligat zarfı onaylama işlemleri

BİLGİ KUTUSU

Tevzi: Dağıtma, ait olduğu yerlere verme, dağıtım anlamına gelir.

Tebligat zarfı görsel 2.18 görüldüğü gibi düzenlenmiş olur. Yükümlünün adresine posta yoluya gönderilir.

Görsel 2.18: Kayıt kabul bürosu tebligat zarfı düzenleme işlemleri

Usulüne uygun olarak yapılan tebligata rağmen yükümlü on gün içerisinde müdürlüğe müracaat etmezse komisyonun onayından sonra kayıt kapatılarak infaz dosyası Cumhuriyet Başsavcılığına geri gönderilir.

Haklarında;

a) Adli kontrol tedbiri,

b) Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma,

kararı verilen yetişkin yükümlülerin müdürlüğe başvurması istenmez.

Bu yükümlülerin adreslerine tebligat yoluyla tebliğ edilen bilgilendirme formunda; yükümlünün haklı geçerli ve gerektiğinde belgelendirilebilen bir mazereti olmadan hakkında belirlenen yükümlülüklerin gereğini yerine getirmemesi hâlinde, denetimli serbestlik kararının niteliğine göre yerine getirmemenin hukuki sonuçları yükümlüye bildirilir.

Cezanın konutta çektirilmesine karar verilmesi hâlinde hükümlüye tebligat yapılmaz. Kayıt işlemlerinin tamamlanmasından itibaren denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memuru hükümlünün adresine giderek kararın infazına ilişkin çalışmaları başlatır. Bu karar gerekli görüldüğünde elektronik kelepçe takma yöntemiyle de yerine getirilebilir.

Posta Yoluyla Evrak Gönderme İşlemi

UYAP'ta gerekli kayıt işlemleri yapıldıktan sonra posta yoluyla gönderilmesi gereken evraklar, üst yazısı da dâhil olmak üzere zarfın içine konulur. Zarfın üzerinde yer verilmesi gereken bölümler görsel 2.19'daki gibi doldurularak, PTT'den temin edilen barkod zarfın üzerine yapıştırılır. Posta yoluyla gönderilecek evraklar hazırlanan posta listesi ile birlikte ilgili personel tarafından PTT'ye teslim edilir.

Zarf Örneği

Görsel 2.19: Zarf örneği

Yükümlülerin Müdürlüğe Müracaatında Yapılması Gereken İş ve İşlemler

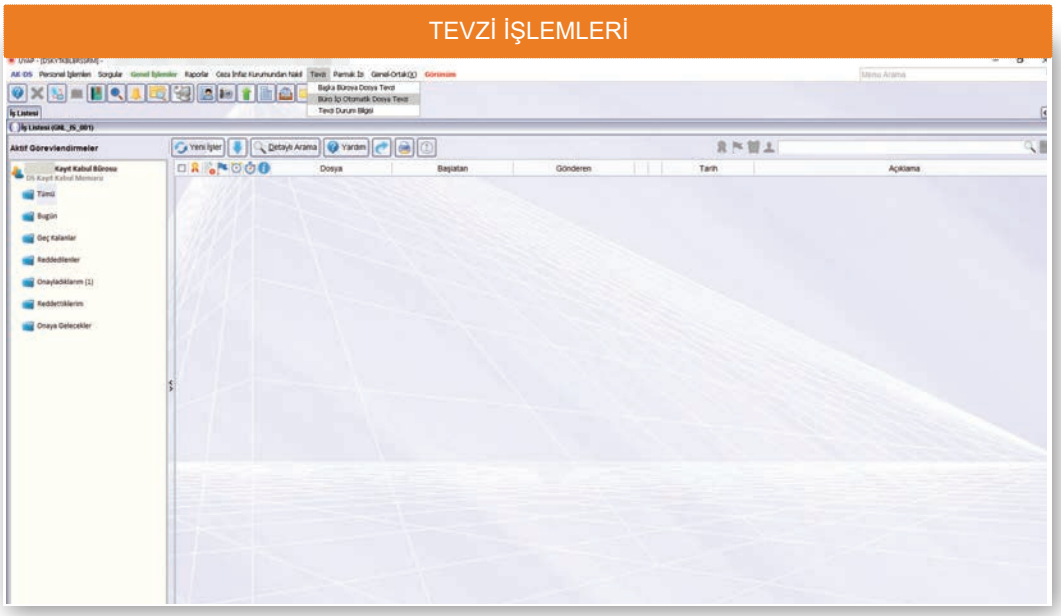
- Denetimli serbestlik müdürlüğüne yasal süresi içerisinde müracaat eden yükümlülerden kimliğini ispata yarayan bir belge (nüfus cüzdanı, ehliyet, pasaport vb.) ibraz etmesi istenir. Yükümlünün kimlik bilgileri, sistemdeki bilgileri ile karşılaştırılarak kontrol edilir, doğrulamanın ardından kimlik belgesinin fotokopisi alınarak fiziki dosyasında muhafaza edilir.
- Yükümlünün adres ve iletişim bilgileri alınarak sistemdeki bilgileri ile teyit edilir.
- Yükümlünün denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat ettiğine dair başvuru formu düzenlenir ve imza altına alınır.
- Yükümlüler denetimli serbestlik uygulamaları, hak ve yükümlülükler, ihlal durumları ve bunun sonuçları hakkında bilgilendirilir.

Tevzi İşlemi

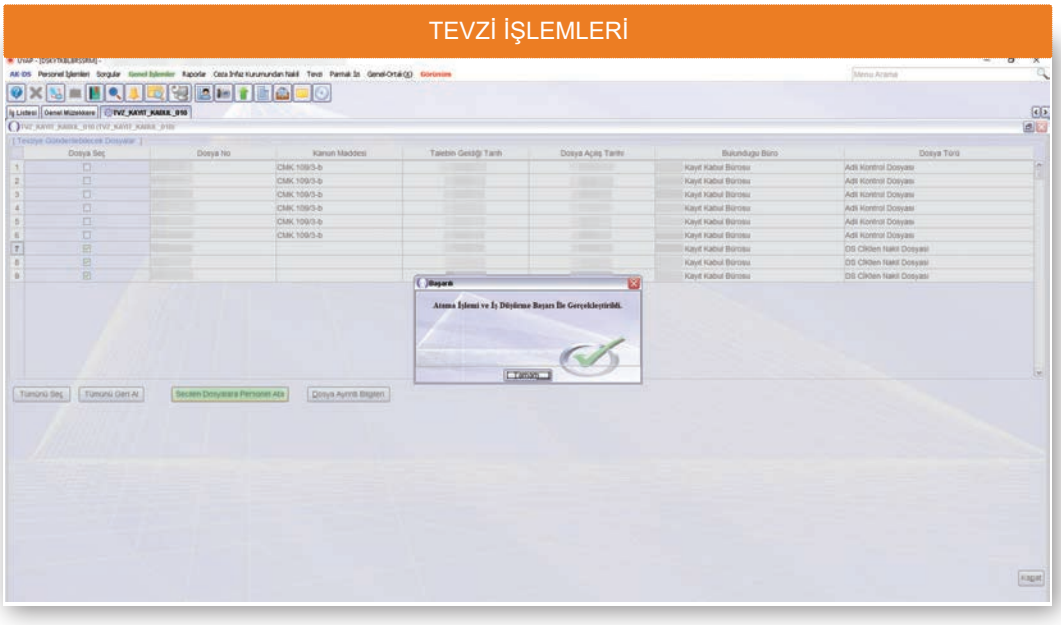
Kayıt ve kabul işlemleri tamamlanan yükümlülerin müdürlüğe müracaat etmesi hâlinde infaz işlemlerine başlanılmak üzere karar türüne göre dosyası "İnfaz Bürosuna" veya "Değerlendirme ve Planlama Bürosuna" UYAP sistemi aracılığı ile yönlendirilir bu işleme **tevzi etme** denir.

Tevzi işlemi büro içine tevzi ve büro dışına tevzi olmak üzere iki farklı şekilde yapılmaktadır. Büro içinde ilgili personele evrak tevzi edildikten sonra dosya kaydı, tebligat hazırlama gibi işlemler büro personelince gerçekleştirilir.

Kayıt kabul bürosu personeli tevzi ile dosyasını aldıktan sonra ilam incelemesi yapar ve infaz uygulamasını başlatır. Örneğin adli kontrol dosyalarını, işlemi başlatmak üzere büro dışına tevzi işlemi yaparak infaz bürosuna yönlendirir. Yine çağrı kâğıdı hazırlaması gereken ilamlar içinde çağrı kâğıdı hazırlar (Görsel 2.20, Görsel 2.21 ve Görsel 2.22).

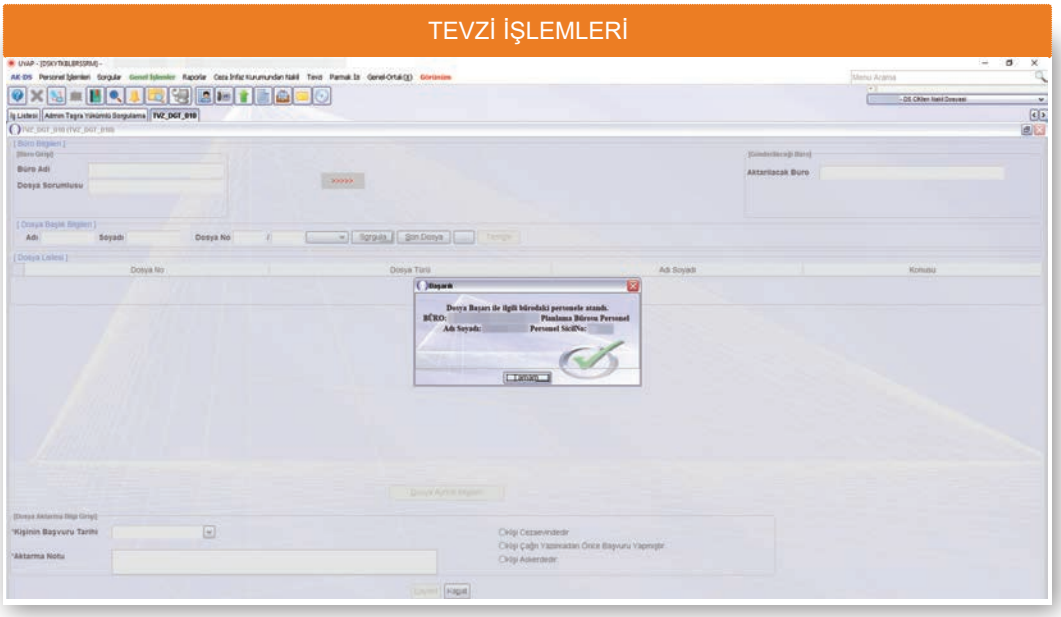
Görsel 2.20: Kayıt kabul büro içi dosya tevzi ekranı

Görsel 2.21: Kayıt kabul bürosu içinde tevzi olacak dosya seçimi ve onay ekranı

Kayıt kabul bürosu çağrı kâğıdı ile kuruma başvuran kişiler için geldiği karar türüne göre denetim planı yapılması için değerlendirme ve planlama bürosuna tevzi yapar.

Görsel 2.22: Kayıt kabul bürosu dışına tevzi olacak dosya seçimi ve onay ekranı

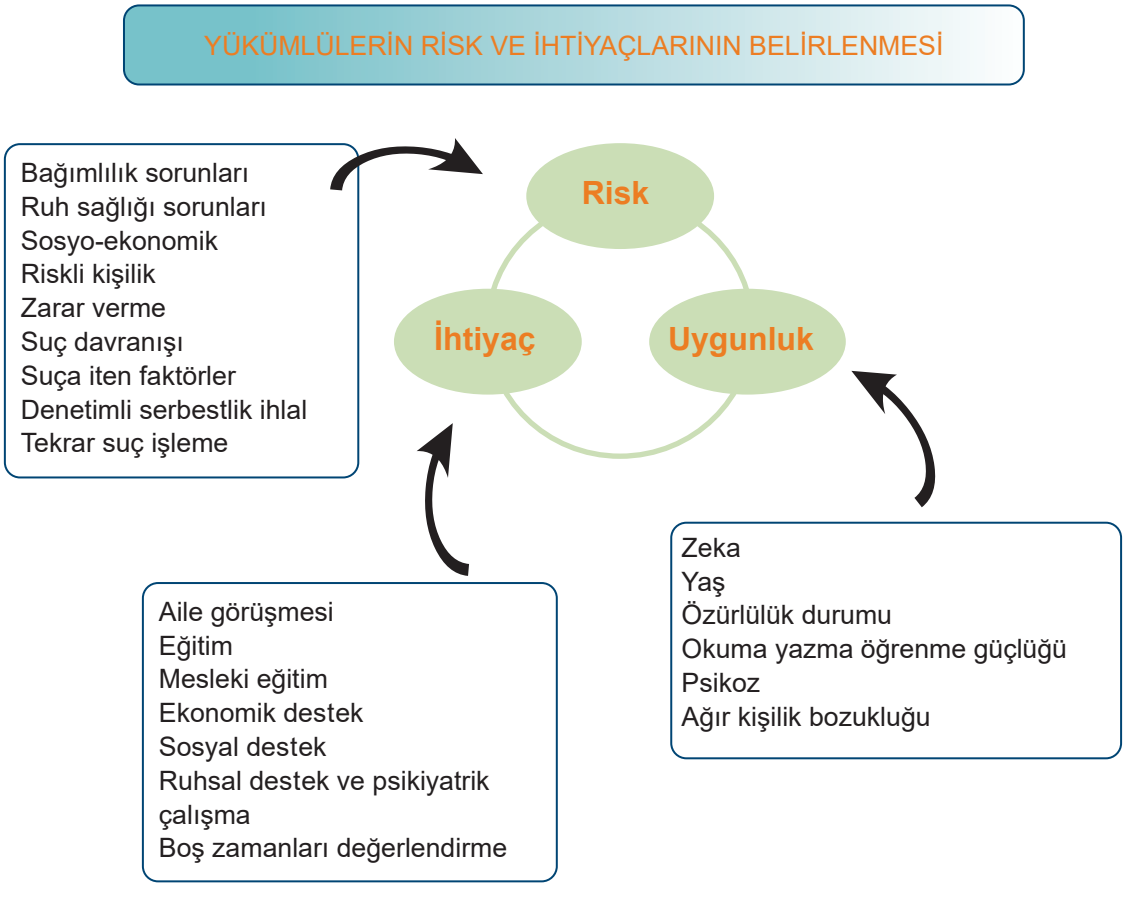
2.1.2. Değerlendirme ve Planlama Bürosunda Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları

Denetimli Serbestlik Müdürlüklerine başvuran yükümlülükler kayıt kabul bürosu tarafından başlatılan kayıt işlemlerinin ardından risk ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, araştırma ve değerlendirme formunun (ARDEF) hazırlanması için değerlendirme ve planlama bürosuna yönlendirilir.

2.1.2.1. Risk ve İhtiyaçların Değerlendirilmesi

Denetimli serbestlik hizmetleri kapsamında, toplum içinde denetim, takip ve iyileştirilmesine karar verilen şüpheli, sanık veya hükümlülerin, yeniden topluma kazandırılmalarına yönelik çalışmalara dayanak oluşturacak objektif bir değerlendirme sistemi ile risk ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, denetimli serbestlik uygulamalarının temelini oluşturur (Şema 2.2).

Denetimli serbestlik uygulamalarında risk değerlendirmesi; şüpheli, sanık veya hükümlünün kendisine, ailesine, mağdura, topluma ve denetimli serbestlik personeline karşı taşıdığı zarar verme riski ile tekrar suç işleme riskinin belirlenmesidir.

Şema 2.2: Risk-İhtiyaç-Uygunluk

Denetimli serbestlik uygulamalarında ihtiyaçların belirlenmesi; şüpheli, sanık veya hükümlülerin suç tekrarının ve zarar verme risklerinin en aza indirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla kişinin ihtiyaç duyduğu hizmet ve programların belirlenmesidir.

Şüpheli, sanık veya hükümlüye yönelik yürütülecek iyileştirme çalışmaları, mevcut yapılandırılmış araç ve yöntemlerle risk ve ihtiyaçlarının değerlendirilmesinin ardından belirlenir.

2.1.2.2. Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF)

Risk ve ihtiyaçların belirlenmesi; şüpheli, sanık veya hükümlü müdürlüğe ilk başvurduğunda değerlendirme ve planlama bürosunda görevli denetimli serbestlik personeli tarafından yerine getirilir.

Risk ve ihtiyaç saptaması ile ortak ihtiyaç ve risk grubuna ait yükümlüleri gruplamak ve ortak müdahalede bulunabilmek amaçlanmaktadır. Bu amaçla sistemde durum saptaması, Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF) ile yapılmaktadır.

Denetimli serbestlik yükümlülüğünde bulunan hükümlülerin **Risk-İhtiyaç-Uygunluk** değerlendirme aracıdır. Risk-İhtiyaç-Uygunluk Modelinde;

Risk: Uygulanacak yükümlülüğün düzeyinin belirlenmesini,

İhtiyaç: Tekrar suç işlemeyi önlemeye yönelik ihtiyaçların saptanması ve iyileştirmede bu ihtiyaçların hedef alınmasını,

Uygunluk: Kişiye uygun (yetileri, zihinsel düzeyi, öğrenme biçimi, motivasyonu, sosyoekonomik durumu vb.) yükümlülük ve iyileştirme programının saptanmasını ifade etmektedir.

Araştırma ve değerlendirme formunda (ARDEF) sorular yükümlülerin kimlik bilgisi ve infaz bilgisi gibi genel bilgiler, suç öyküsü ve suç işleme tekniği gibi bilgiler ve suç işlemelerinde etkili sosyal ve kişisel etkenleri içeren bilgilerden oluşmaktadır.

Yükümlünün tekrar suç işleme riski ile suça iten faktörleri de (bağımlılık sorunu riski, zarar verme riski gibi) göz önüne alarak yükümlünün iyileştirme çalışmalarına ilişkin programların planlanmasını sağlar. Araştırma ve değerlendirme formunun uygulanma amacı, yükümlünün;

- Tekrar suç işleme riskini saptamak.
- Bireysel ve suçlu davranışa yönelik dış faktörlere dair ihtiyaçlarını saptamak.
- İhtiyaçlarına yönelik programları ve uygun yönlendirmeleri belirlemektir.

2.1.2.3. ARDEF Formu İle Risklerin ve İhtiyaçların Saptanması

Denetimli serbestlik görevlilerince hükümlülere uygulanan risk ve ihtiyaç saptama aracı ARDEF, görevliyi yönlendiren çıktılara sahiptir. Bu çıktıların konularını iki ana başlıkta inceleyebiliriz.

a) Araştırma ve Değerlendirme Formu aracılığıyla saptanan riskler

- Bağımlılık Sorunları Riski (BASRİ)
- Ruh Sağlığı Sorunları Riski (RUHSAR)
- Sosyo-Ekonomik Riskler İndeksi (SEKİ)
- Riskli Kişilik İndeksi (RİKİ)
- Zarar Verme Riski İndeksi (ZAVİ)
- Suç Davranışıyla İlgili Riskler İndeksi (SUDAR)
- Suça İten Faktörler İndeksi (SUFİ)
- Denetimli Serbestlik İhlal Riski (DESİR)
- Tekrar Suç İşleme Riski (TESİR)

b) Araştırma ve Değerlendirme Formu aracılığıyla saptanan ihtiyaçlar

- Eğitim ve iyileştirme programları
- Aile görüşmesi
- Eğitim ihtiyacı
- Mesleki eğitim ihtiyacı
- Ekonomik destek ihtiyacı
- Sosyal destek ihtiyacı
- Ruhsal destek ve psikiyatrik ihtiyaç
- Çalışma ihtiyacı
- Boş zamanları değerlendirme ihtiyacı

Risk ve ihtiyaç belirleme işleminin sonunda yükümlünün tekrar suç işleme risk düzeyi saptanır, ihtiyaçları ile gerekli yönlendirmeler belirlenir ve bu doğrultuda yükümlü hakkında denetim planı hazırlanır.

ÖZLÜ SÖZ

> Kendiniz için değil, bağlı bulunduğunuz ulus için el birliği ile çalışınız. Çalışmaların en yükseği budur.
>
> Mustafa Kemal Atatürk

ARDEF ÖRNEĞİ

FORM KAYIT VE SONUÇ BİLGİLERİ								
İşlem Tarihi ve Saati	04/05/2016-09:00							
Görüşme Yeri	..... Denetimli Serbestlik Müdürlüğü							
İndeksler	BASRİ	RUHSAR	SEKİ	RİKİ	ZAVİ	SUDAR	SUFİ	DESİR
	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Tekrar Suç İşleme Riski	Yüksek							

DENETİM PLANINDA YER VERİLMESİ GEREKEN DEĞERLENDİRME GÖRÜŞMELERİ (Bireysel Görüşmeler)
- Üç görüşme planlanmalıdır.
- Yoğun görüşme yapılmalıdır.
DENETİM PLANINDA YER VERİLMESİ GEREKEN PROGRAM / SEMİNERLER
- Alkol ve Madde Bağımlılığı Programına alınmalıdır.
- Öfke Kontrol Programına alınmalıdır.
- Hayat İçin Değişim Programına alınmalıdır.
- Kişisel Gelişim Programına alınmalıdır.
DENETİM PLANINDA YER VERİLMESİ GEREKEN YÖNLENDİRMELER
- (Aile Görüşmesi) Aile görüşmesi planlanmalıdır.
- (Eğitim İhtiyacı) Eğitim ihtiyacı var. Uygun yönlendirme yapılmalıdır.
- (Eğitim İhtiyacı) Eğitim ihtiyacı var. Okuma, yazma ve aritmetik becerileri zayıf. Halk eğitime yönlendirilmelidir.
- (Meslek / Eğitim İhtiyacı) Meslek programları hakkında bilgilendirilmeli ve yönlendirilmelidir.
- (Ekonomik Destek İhtiyacı) Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfına yönlendirilmelidir veya diğer seçenekler doğrultusunda bilgilendirilmelidir. Ekonomik sorunları var.
- (Sosyal Destek İhtiyacı) Eşi cezaevinde. Sosyal destek alabileceği ilgili kurum/kuruluşlara (valilik, kaymakamlık, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve/veya belediyelerin ilgili birimleri, ...) yönlendirilmelidir.

- (Sosyal Destek İhtiyacı) Eşinden şiddet görüyor. Sosyal destek alabileceği ilgili kurum/kuruluşlara (valilik, kaymakamlık, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve/veya belediyelerin ilgili birimleri, ...) yönlendirilmelidir.

- (Ruhsal Destek ve Psikiyatrik İhtiyaç) Ruhsal sorunları var. Ruhsal destek ve psikiyatrik değerlendirmeye yönlendirilmelidir.

- (Çalışma İhtiyacı) Düzenli bir iş bulma hakkında bilgilendirilmeli ve yönlendirilmelidir.

REHBERLİK VE İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR
(Bireysel Görüşme Uzmanının Dikkat Etmesi Gereken Konular)

- Yoğun görüşme yapılmalıdır. Ruhsal sorunları üst düzeydedir.

- Yoğun görüşme yapılmalıdır. Depresyon riski var; son bir yıl içinde intihar/kendine zarar verme öyküsü var.

- İntihar öyküsü var. Bireysel görüşmelerde bu husus değerlendirilmelidir.

- Aile görüşmeye çağrılmalıdır. Suç işlemede ailenin teşviki var.

- Aile görüşmeye çağrılmalıdır. Eşinden şiddet görüyor.

- Arkadaşlarının suça karışmasında etkisi veya teşviki var. Bu konuya bireysel görüşmede ağırlık verilmelidir.

- Arkadaşlarının çoğunluğu suç işleyen, polisle veya kanunlarla başı derde giren kişiler. Bu konuya bireysel görüşmelerde ağırlık verilmelidir.

- Dürtüsel davranışları var. Bu konuya bireysel görüşmelerde ağırlık verilmelidir.

- Heyecan arama davranışları yüksek. Bu konuya bireysel görüşmelerde ağırlık verilmelidir.

DS SÜRECİ İÇİNDE DİKKAT EDİLECEK DİĞER HUSUSLAR

- DS süresinde askere gidecek.

- DS sürecini etkileyebilecek sürekli tedavi gerektiren bir hastalığı var.

- DS sürecini etkileyebilecek bedensel özrü var.

- Kişi hamile

HUKUKİ İHTİYAÇLAR

- DS'yi engelleme ihtimali olan kronik bir hastalığı var. Tedbirin değiştirilmesi veya ertelenmesi için mahkemeye yazı yazınız.

- DS'yi engelleme ihtimali olan bedensel bir özrü var. Tedbirin değiştirilmesi veya ertelenmesi için mahkemeye yazı yazınız.

2.1.2.4. Denetim Planı

Şüpheli, sanık veya hükümlüler için hazırlanan denetim planında; denetim ve kontrole ilişkin hususlar, uyulması gereken kural ve yükümlülükler, denetimin ve yükümlülüklerin süresi, çalışmaların yürütülmesinde iş birliği yapılacak kişi ve kuruluşlara ilişkin hususların yanı sıra haklarında risk ve ihtiyaç belirleme işlemi yapılanların tespit edilen risk ve ihtiyaçlarına yönelik iyileştirme çalışmalarına yer verilir.

Denetim planı, şüpheli, sanık veya hükümlünün müdürlüğe müracaatından itibaren en geç beş iş günü içinde hazırlanır. Denetim planının bir nüshası yükümlüye verilir.

Çocuklar hakkında denetim planına yönelik iş ve işlemler, çocuk hizmetleri bürosu tarafından yerine getirilir ve hazırlanan denetim planında öngörülen yükümlülükler ile çocuğun katılması gereken programlar kanuni temsilcisine de açıklanır.

Yükümlünün; yükümlülüklerinin neler olduğu, hangi durumların ihlal sayılacağı ile plan süresince dikkat etmesi gereken hususları doğru ve yeterli olarak anlayıp anlamadığı teyit edilir.

Denetim planı, hazırlandığı andan itibaren yürürlüğe girer ve derhal komisyonun onayına sunulur. Planın onaya sunulması yürürlüğü durdurmaz.

Komisyon tarafından gerekli görülmesi hâlinde denetim planı yenilenir.

Haklarında;

- Adli kontrol kararı verilen yetişkinler,
- Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma kararı verilenler,
- Cezanın konutta çektirilmesi kararı verilenler,
- 5275 sayılı Kanun'un 107. maddesi kapsamında yükümlülük belirlenmeksizin aynı Kanun'un 108. maddesi gereğince mükerrerlere özgü denetimli serbestlik kararı verilenlerden kendisi ile yürütülecek ihtiyaç değerlendirme ve iyileştirme çalışmalarına katılmaya istekli olanlar hariç olmak üzere mükerrerlere özgü denetimli serbestlik kararı verilenler, için denetim planı hazırlanmaz. Bu yükümlülere yükümlülükleri ile uyması gereken kuralları ve dikkat etmesi gereken hususları içeren bilgilendirme formu tebliğ edilir. Bu form denetim planı yerine geçer.
- Adli kontrol kararı verilen suça sürüklenen çocuklar hakkında tespit edilen ihtiyaçları doğrultusunda denetim planı hazırlanır.

Örnek denetim planı formu aşağıda paylaşılmıştır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Test Cumhuriyet Başsavcılığı
Test Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

DENETİM PLANI

Bu plan hakkınızda verilen denetimli serbestlik kararının içeriğine uygun olarak ve 03/07/2005 tarihli ve 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu ile 05 Mart 2013 tarihli ve 28578 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği doğrultusunda hazırlanmıştır. **"Bu plan, sizi hayata hazırlamak, bundan sonraki yaşamınızı planlamak ve kaliteli bir yaşam sürmenizi sağlamak üzere hazırlanmıştır. Programlara katılımınız kararların infazını sağlayacak ve sizin hayat standardınızı düzeltmenize yardımcı olacaktır"**

YÜKÜMLÜNÜN (2)					
ADI SOYADI					
T.C. KİMLİK NUMARASI	11111111111	DOSYA NUMARASI			
KARARA İLİŞKİN BİLGİLER					
KARARIN VERİLDİĞİ	MAHKEME		TARİH	SAYI	
	Test ... Mahkemesi				
İNFAZ HAKİMLİĞİ	Test .... İnfaz Hakimliği				
KOŞULLU SALIVERİLME TARİHİ					
TEDBİRİN BAŞLAMA TARİHİ					
TEDBİRİN BİTİŞ TARİHİ		VAKA SORUMLUSU			
TEDBİR VE YÜKÜMLÜLÜKLER					

Sıra	Yükümlülükler	Yükümlülüğün Başlangıç	Yükümlülüğün Bitiş	Süre	Yer/Adres	Açıklama
1	Bölgede Denetim ve Gözetim Altında Bulundurma	.../.../... - .../.../...		(0-3 Ay) .../.../... - .../.../... (3-6 Ay) .../.../... - .../.../... (6 Ay Sonrası) .../.../... - .../.../...		
2	Kamuya Yararlı Bir İşte Ücretsiz Çalıştırma					
3	Belirlenen Programlara Katılma					
4	Konutta Denetim ve Gözetim Altında Bulundurma					
5	Belirlenen Yer veya Bölgelere Gitmeme					
YÖNLENDİRME						
Sıra	Yükümlülükler	Yükümlülüğün Başlangıç	Yükümlülüğün Bitiş	Süre	Yer/Adres	Açıklama
1						
2						
3						
4						

KURALLAR

Denetimli serbestlik altında olduğunuz sürece;
1) Yapılan çağrılara, hakkınızda belirlenen yükümlülüğün/yükümlülüklerin gereklerine, kararın infazı ve denetimi için belirlenen kurallara, denetimli serbestlik personelinin uyarı ve önerilerine uymak ve katlanmak zorundasınız.
2) Yükümlülüğünüzün, elektronik cihazlar kullanılarak yerine getirilmesi durumunda, elektronik cihazlar ve ilgili üniteyi usulüne uygun olarak kullanmak ve korumak zorundasınız.
3) Denetimli serbestlik personeli ile hakkınızda belirlenen yükümlülüklerin, rehberlik ve iyileştirme çalışmalarının yerine getirilmesinde görev alan diğer kurumların personeline saygılı davranmak, müdürlüğün ve diğer kurumların işleyişinin bozulmaması ve güvenliğinin tehlikeye düşürülmemesi için gerekli özeni ve dikkati göstermek zorundasınız.
4) Müdürlüğe ya da hakkınızda belirlenen yükümlüklerin, rehberlik ve iyileştirme çalışmalarının yerine getirilmesi ile ilgili olan kurumlara alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi altında ya da kesici, delici aletler ve ateşli silahlarla giremez ve bu şekilde yükümlülüklerin yerine getirilmesine yönelik çalışmalara katılamazsınız.
5) Başka bir denetimli serbestlik müdürlüğüne nakli gerektirecek durumlarda yerleşim yeri adresinizi izinsiz olarak değiştiremezsiniz.
6) Başka bir denetimli serbestlik müdürlüğüne nakli gerektirmeyen adres değişikliklerini derhal denetimli serbestlik müdürlüğüne bildirmek zorundasınız. Aksi halde eski adresinize yapılan tebligat geçerli sayılacaktır.
7) Kararın infazına ilişkin ilgili mevzuata göre belirlenen kural ve yükümlülüklere aykırı davranamazsınız.

Bu planın size tebliği ile denetimli serbestlik altında olduğunuz sürece uymanız gereken yükümlülükleri, kuralları, hak ve sorumluklarınızı okumuş ve kabul etmiş sayılırsınız. Hakkınızda hazırlanan bu denetim planının gereklerine uymazsanız veya yükümlülüğün infazı için belirlenen kurallara aykırı davranırsanız; infaz hâkimliğinden kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmeniz talep edilecektir.

ŞİKAYET VE İTİRAZ

İnfaz hizmetlerinin yürütülmesi sırasında müdürlükçe hazırlanan denetim planı ve raporları ile müdürlükçe yapılan uyarılar gibi işlem ve eylemlerin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile genelgelere aykırı olduğu gerekçesiyle müdürlüğe itiraz yada infaz hakimliğine şikayette bulunabilirsiniz. Hakkınızdaki işlem ve eylemleri öğrendiğiniz tarihten itibaren on beş gün, her hâlde işlem ve eylemlerin yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikayet yoluyla infaz hâkimliğine başvurabilirsiniz.

Denetim planında yer alan tedbir/yükümlülük ve kurallar yükümlüye/kanuni temsilcisine okunarak açıklanmıştır.

TARİH	YÜKÜMLÜNÜN İLETİŞİM BİLGİLERİ		
	Denetim Planını Hazırlayan DS Personeli	Hakkında Plan Hazırlanan Yükümlü	ADRES:

ONAY

.../.../202.
İnfaz İşleri Değerlendirme Komisyonu

NOT: 07.09.2021 tarihinde geçerli olan Denetim Planı örneğidir.

BİLGİLENDİRME FORMU

YIL	AY	YÜKÜMLÜLÜKLER	YÜKÜMLÜLÜĞÜN GERÇEKLEŞTİRİLECEĞİ YER/KİŞİ

2.1.3. İnfaz Bürosunda Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları

Denetimli serbestlik sisteminin beyni olarak tabir edebileceğimiz infaz büroları değerlendirme ve planlama bürosunca hazırlanan denetim planı doğrultusunda, yükümlüler hakkında belirlenen denetimli serbestlik kararlarının infazı ile yükümlülerin toplum içinde denetimine, takibine ve iyileştirilmesine yönelik çalışmaların koordinasyonu bu büro tarafından yerine getirilir.

2.1.3.1. Denetimli Serbestlik Sisteminde Vaka Sorumluları

İnfaz bürosu ve infaz bürosunda görev alan vaka sorumlularının görevleri ile ilgili düzenleme aşağıda yer almaktadır. İnfaz bürosunda her yükümlü için görevli bir denetimli serbestlik memuru, vaka sorumlusu olarak belirlenir. Vaka sorumlusu aynı zamanda yükümlü ile denetimli serbestliğin diğer büroları arasında iletişimi sağlayan görevlidir (Şema 2.3).

Şema 2.3: Vaka sorumluları

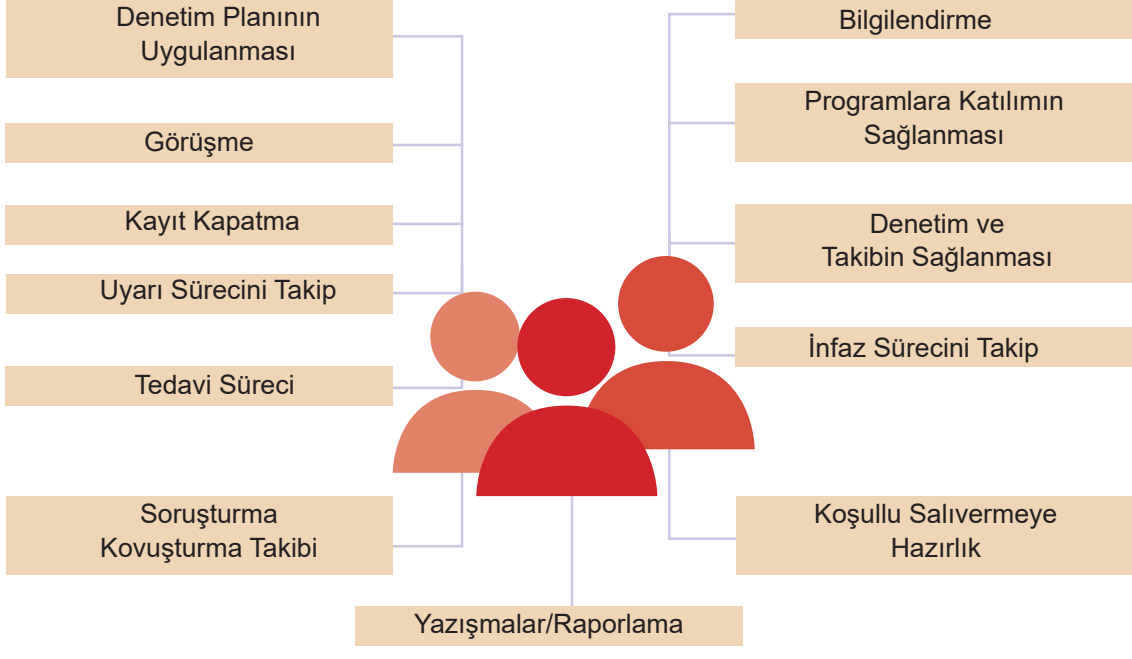
Vaka sorumlusu, denetimli serbestlik kararlarının infazını sağlayan, yükümlüye yönelik çalışmaların yürütülmesini koordine eden, infaz dosyasının takibinden sorumlu kişidir.

Vaka sorumlusu, denetim planının uygulanmasında; yükümlünün özel hayatının gizliliğini ve ihtiyaçlarını dikkate alır ve yükümlü ile iyi niyet çerçevesinde iş birliği yapar.

2.1.3.2. Vaka Sorumlusunun Görevleri

Vaka sorumlusunun görevleri şunlardır (Şema 2.4):

- Denetim planını uygulamak.
- Yükümlüyü, denetim planının uygulanması, yükümlülükleri, hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirmek.
- Yükümlünün, iyileştirilmesine ve toplumla bütünleştirilmesine yönelik programlara katılımını sağlanmak.
- Yükümlünün toplum içinde denetim ve takibinin gerçekleştirmek.
- Yükümlü hakkında verilen denetimli serbestlik kararlarının yerine getirmek.
- Kararın infazına ilişkin yazışmaları yapmak.
- Yükümlülüklere uymayanlar ile denetimli serbestlik personelinin uyarı, öneri ve çağrılarını dikkate almayanların uyarılması için gerekli yazıların hazırlanmasından ve komisyon onayından sonra gerekli olanların ilgili hâkime göndermek.

Şema 2.4: Vaka sorumlusunun görevleri

- Hâkim veya komisyon tarafından uyarılmasına karar verilen yükümlülere uyarı kararının tebliğ edilmesinden ve gerektiğinde yükümlünün müdürlüğe davet edilerek ihlalin sonuçlarının açıklanıp sözlü olarak uyarmak.
- Denetim planının uygulanması için kurumlar arası yazışmaları yapmak.
- Kararların infazı ile ilgili mahkemelere ve savcılıklara gönderilecek rapor ve yazıları hazırlamak.
- Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen hükümlülerden, koşullu salıverilmelerine bir aydan az süre kalanlar hakkında koşullu salıverilme kararı alınması için gerekli hazırlıkların yapılmasından ve koşullu salıverme öncesi değerlendirme raporunu hazırlanmak.
- Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen hükümlüler hakkında bir soruşturma veya kovuşturma olup olmadığını takip etmek.
- Haklarında uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla tedavi kararı verilen yükümlülerin sevklerinin yapmak ve tedavi süreçlerini takip etmek.
- Gerektiğinde yükümlünün devam ettiği eğitim kurumu ile çalıştığı kurumu ya da işini değiştirmek.
- İnfaz dosyalarının kapatılmasına yönelik işlemlerin yapılmasından ve dosyaların Cumhuriyet Başsavcılığına veya ilgili mahkemeye göndermek.
- Komisyon tarafından risk ve ihtiyaçlarının yeniden değerlendirilmesine veya denetim planının yeniden düzenlenmesine karar verilen yükümlülerin değerlendirme ve planlama bürosuna, çocukların çocuk hizmetleri bürosuna bildirmek.
- Yükümlünün talebi olması ya da gerekli görülmesi durumunda infaz süreci hakkında yükümlü ile görüşülmesinden ve alınan geri bildirimlerin ilgili büroya veya komisyona iletmek.

Yükümlünün denetimli serbestlik süreci içinde, risk ve ihtiyaç değerlendirmesinin yenilenmesini ya da denetim planında değişiklik yapılmasını gerektiren bir durum olduğu tespit edilirse komisyondan talepte bulunulur. Komisyonun uygun görmesi hâlinde, yetişkinler için değerlendirme ve planlama bürosundan, çocuklar için çocuk hizmetleri bürosundan, tekrar risk ve ihtiyaç değerlendirmesi yapılması ya da denetim planının yeniden hazırlanması talep edilir.

2.1.4. Denetim Bürosunda Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları

Yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibi, gerektiğinde kollukla ve izleme merkezleri ile iş birliği içerisinde denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları tarafından yükümlülerin özel hayatlarının gizliliğine de dikkat edilerek yerine getirilir.

2.1.4.1. Denetim ve Takip

Yükümlülerin toplum içinde izlenmesi, denetimi ve takibi, denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları tarafından yerine getirilir.

Tehlikeli veya mükerrir suçlular ile uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı ve cinsel taciz gibi suçlardan hüküm giyenlerin denetim ve takibinde kollukla iş birliği yapılır.

Denetlenecek yükümlülerin listesi ve denetim usulü vaka sorumlularınca belirlenerek, müdürün onayına sunulur. Denetim görevlileri kendilerine verilen listeye uygun olarak denetim görevini yerine getirirler. Yapılan denetimler tarih, saat ve yer belirtilmek suretiyle tutanak altına alınır.

Şüpheli, sanık veya hükümlü hakkında belirlenen tedbirin türüne, denetimin yoğunluğuna, suçun özelliğine ve yükümlünün durumuna göre geceleri ve hafta sonlarını da kapsayacak şekilde denetim yapılır.

Yükümlülerin topluma veya mağdura zarar verme durumu ile tekrar suç işleme riski açısından yoğun denetim altında tutulması söz konusu ise yükümlünün denetim ve takibinde elektronik cihazlar kullanılabilir.

Hükümlülerin müdürlüklere girişlerinde gerek duyulması hâlinde üstleri aranabilir, alkol kontrolü yapılabilir.

2.1.4.2. Takip Formu

Kendi işini kuranlar veya işe yerleştirilenlerin iş yerlerindeki durumları ile eğitim kurumuna yerleştirilenlerin kurumlardaki durumları denetimli serbestlik memuru tarafından belirli aralıklarla denetlenerek takip formu düzenlenir. Kendi işini kuranlar ile işe yerleştirilenler en az bir yıl süreyle takip edilir. İşe yerleştirilenlerin iş yerlerindeki uyum süreçleri ile eğitim kurumuna devam edenlerin kurumlardaki uyum süreçleri denetimli serbestlik memurları tarafından iş yerleri veya kurumları ziyaret edilerek kontrol edilir ve iş yeri ile kurum yetkililerinin görüşleri takip formunda belirtilir. Takip formu kişinin dosyasında saklanır. Bu formların saklanmasında özel hayatın gizliliğine dikkat edilir.

Bu kapsamda denetim bürosu personelleri; tecrübe, yetenek ve aldığı eğitimlere göre yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibine ilişkin iş ve işlemlerin yerine getirilmesinde, gerektiğinde kurum içi denetim ve güvenliğin sağlanmasında görev almaktadır. Denetim bürosu iş ve işlemleri temelde üç birime ayrılarak yürütülebilmektedir. Bu birimler:

- Dış denetim
- İç denetim
- Büro personeli

DENETİM TAKİP FORMU

DENETİM BÜROSU				
DENETİMİ YAPAN PERSONELİN	ADI	SOYADI	SİCİLİ	İMZA
İLGİLİ VAKA SORUMLUSUNUN				

YÜKÜMLÜ BELİRLENEN ADRESİNDE	☐ BULUNDU	☐ BULUNAMADI

	DEĞERLENDİRME	NOT
1	Çalışmalara katılma istekliliği	
2	Değişim yönünde gösterdiği çaba	
3	İnfazda diğer kişi ve kurumlara karşı tutumu	
4	İnfaz için belirlenen kurallara uyma çabası	
5	İş birliğine yatkınlığı	
6	Sorumluluklarını yerine getirme çabası	
7	İletişim ve sosyal etkileşim becerisi	
	GÖRÜLDÜ	

DEĞERLENDİRME TÜRÜ	PUAN ARALIĞI
Zayıf	0-25
Orta	26-50
İyi	51-75
Çok İyi	76-100

AÇIKLAMA:

DENETLENEN YÜKÜMLÜNÜN					
T.C NO.		DENETİM	YERİ		
DOSYA NO.			TARİHİ		
ADI			SAATİ		İMZA
SOYADI			ALKOL		

NOT: 06.09.2021 tarihinde geçerli olan Denetim Takip Formu örneğidir.

2.1.4.3. Dış Denetim

Denetimli serbestlik müdürlüklerinin yükümlü sayısı ve risk durumları göz önüne alınarak yeteri kadar denetimli serbestlik memuru kurum dışında yapılacak denetim ve takiplerin yürütülmesinde görevlendirilir. Ayrıca denetim bürosunda görevli personel içerisinden, izleme merkezi ile birebir çalışmak ve iletişimi sağlamak üzere elektronik izleme müdahale ekibi oluşturulur.

2.1.4.4. İç Denetim

Denetimli serbestlik müdürlüklerinin yükümlü sayıları ve risk durumları göz önüne alınarak yeteri kadar denetimli serbestlik memuru; kurum içinde müdürlüğün ve çalışanların güvenliğinin sağlanması, müdürlüğe gelen yükümlülerin dedektör ile üst aramasının ve alkol kontrolünün yapılması ile müdürün denetime ilişkin vereceği diğer görevlerin yürütülmesinde görevlendirilir. Denetim büro personelinin kamu hizmeti denetimi ve kurum içi güveliğin sağlanmasındaki görevlerinde üniforma kullanımına özen gösterilmelidir.

2.1.4.5. Büro Personeli

Denetimli serbestlik müdürlüklerinde, denetim ve takibe ilişkin kaynakların düzenlenmesi ve planlanması amacıyla yeteri kadar memur, büro personeli olarak görevlendirilir. Vaka sorumlusu tarafından oluşturulan denetlenecekler listesinin kendisine bildirilmesinden sonra büro personeli; denetim ekiplerinin iş dağılımının yapılmasından ve yönlendirilmesinden, iç ve dış denetimin uyum ve iş birliği içerisinde yürütülmesinden denetim sonucu elde edilen verilerin sisteme girilmesinden sorumludur. Ayrıca, gerektiğinde iç ve dış denetime ait iş ve işlemlerin uygulanmasında da görev alabilir.

2.1.5. Eğitim ve İyileştirme Bürosunca Gerçekleştirilen İş ve İşlemlerde Genel Uygulama Esasları

Denetimli serbestlik müdürlüğüne süresinde müracaat eden hükümlünün risk ve ihtiyaçları dikkate alınarak; toplum içinde denetimine ilişkin esaslar ile eğitim ve iyileştirilmesine yönelik programlar belirlenir, bu doğrultuda hükümlü hakkında uygulanacak yükümlülükler tespit edilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen her hükümlü hakkında kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılma yükümlülüğünün uygulanmasına karar verilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen yüksek riskli hükümlüler hakkında ayrıca bir konutta denetim ve gözetim altında bulundurulma yükümlülüğü verilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlünün risk ve ihtiyaçları dikkate alınarak, ihtiyacı olduğu belirlenen her hükümlü hakkında eğitim ve iyileştirilmeye yönelik belirlenen programlara katılmasına karar verilir.

Hükümlünün risk durumu, işlediği suçun nitelikleri, özellikle çocukların ve suç mağdurlarının korunması göz önünde bulundurularak diğer yükümlülüklere ek olarak belirlenen yer veya bölgelere

gitmekten yasaklama ya da belirlenen bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurma yükümlülüklerinden birine veya her ikisine birlikte karar verilebilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlü hakkında;

a) İşlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı tutuklama kararı verilmesi ve denetimli serbestlik süreci devam ederken tutukluluk hâlinin sona ermesi,

b) Denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaya başlandıktan sonra işlediği iddia olunan ve cezasının alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan dolayı kamu davası açılmış olması nedeniyle hükümlünün açık ceza infaz kurumuna gönderilmesi ve kovuşturma sonucunda beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, davanın reddi veya düşme kararı verilmesi ve hükümlünün cezasının infazına denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak devam olunmasına karar verilmesi hâlinde yeniden değerlendirilen risk ve ihtiyaçları ile hükümlü hakkında daha önce belirlenen bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulunma ve kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılma yükümlülüklerinde geçirilen süreler dikkate alınır.

Hükümlüler hakkında belirlenen yükümlülükler; hapis cezasından daha ağır sonuçlar doğuracak şekilde uygulanamaz. Yükümlülükler, hükümlünün denetimine, topluma kazandırılmasına ve iyileştirilmesine imkân verecek ve infazı mümkün olacak şekilde belirlenmelidir.

ÖZLÜ SÖZ

> Suçu önlemek, cezalandırmaktan daha kolaydır.
> Cesare Beccaria (Sezar Beggaria)

2.1.5.1. İyileştirme Çalışmaları

Denetimli serbestlik hizmetleri kapsamında, risk ve ihtiyaç değerlendirmesi sonucunda gerek duyulması veya adli merci tarafından rehberlik çalışmalarına hükmedilmesi hâlinde şüpheli, sanık veya hükümlünün riskleri göz önünde bulundurularak, ihtiyaçlarına uygun iyileştirme çalışmaları yapılır. Bu çalışmalar, eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanları tarafından yürütülür. Çocuklara yönelik iyileştirme çalışmaları, çocuk hizmetleri bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanları tarafından yerine getirilir.

Yükümlülerin iyileştirilmesi ve topluma kazandırılmasında sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılmasına ve toplumsal katılım sağlanmasına önem verilir.

Toplum içinde denetim ve takibi yapılan şüpheli, sanık veya hükümlülerin iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması; diğer kurumlarla ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde, bireysel görüşme ve grup çalışması yapılması, boş zamanların yapılandırılması, yükümlülerin meslek kursları ve eğitim programlarına katılmalarının sağlanması gibi faaliyetlerle yerine getirilir.

İyileştirme çalışmalarına şüpheli, sanık veya hükümlüleri tanımak amacıyla, bireysel görüşme yapılması ile başlanır. Şüpheli, sanık veya hükümlünün grup çalışmasına hazır hâle gelmesi ve gerekli görülmesi hâlinde iyileştirme çalışmalarına grup çalışması ile devam edilebilir.

Bireysel görüşme; şüpheli, sanık veya hükümlü ile birebir ve uygun fiziki koşullarda, önceden belirlenmiş bir amaç ve plan çerçevesinde yürütülür. Bireysel görüşme sayısı on ikiden, görüşme aralıkları üç haftadan fazla olamaz. Her bir görüşme otuz dakikadan az, kırk beş dakikadan fazla yapılamaz. Bireysel görüşmenin içeriğini planlamak ve gerçekleştirmek, eğitim ve iyileştirme bürosu ile çocuk hizmetleri bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanının sorumluluğundadır.

Grup çalışması; uygun fiziki koşullarda, en az dört en fazla on altı kişilik gruplar hâlinde en fazla on beş gün arayla yapılır. Grupların oluşturulmasında, şüpheli, sanık ve hükümlülerin yaş gruplarına, benzer sorun alanlarına ve benzer risk düzeyine sahip olmalarına dikkat edilir.

Şüpheli, sanık ve hükümlüler, haklarında verilen yükümlülük kararlarının niteliğine bakılmaksızın, rehberlik ve iyileştirme çalışmaları kapsamında aynı grup içerisinde yer alabilirler.

Grup çalışması sürecinde şüpheli, sanık veya hükümlülerin durumu periyodik olarak değerlendirilir ve ihtiyaç duyulması hâlinde iyileştirme çalışmaları bireysel görüşmelerle de desteklenir.

Yükümlülerle yapılan tüm çalışmalar, yükümlüye dair değerlendirmeler UYAP'ta ilgili ekranlarda kayıt altına alınır. Görüşmelerin içeriği ve yapılan çalışmalar denetlenebilir ve hesap verilebilir şekilde kaydedilir. Görüşmeler sırasında öğrenilen özel hayata ilişkin bilgilerin gizliliğine özen gösterilir ve bu bilgiler ilgili olmayan kişi veya kurumlarla paylaşılmaz.

Grubun işleyişini bozabilecek özelliğe sahip olan şüpheli, sanık veya hükümlüler grup çalışmasına dâhil edilmezler. Bu şüpheli, sanık veya hükümlülerle bireysel görüşme yürütülür.

Boş zamanların yapılandırılması; şüpheli, sanık veya hükümlünün, toplumla bütünleşmesini desteklemek, olumlu sosyal davranışlarını, ilgi alanlarını ve becerilerini geliştirerek uyumlu bir birey olmasını sağlamak amacıyla, şüpheli, sanık veya hükümlünün ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere yönlendirilmesidir.

Boş zamanların yapılandırılması çalışmaları; diğer kurumların ve sivil toplum kuruluşlarının programlarına yönlendirme şeklinde yürütülebileceği gibi müdürlük içinde de yapılabilir.

Yükümlüye yönelik yürütülen eğitim, iyileştirme ve rehberlik çalışmalarının, müdürlük dışında diğer kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının veya gönüllü kişilerin yürütmüş olduğu programlara yönlendirmek suretiyle yapılmasına karar verilmesi hâlinde, yükümlünün bu programlara katılması bir yükümlülük olarak belirlenebilir.

İyileştirme faaliyetlerinin tamamlanmasından sonra on gün içerisinde tüm süreçlerin izlenmesine imkân veren bir belge düzenlenir ve ilgili vaka sorumlusuna iletilir.

2.2. İNFAZ İŞLEMLERİ DEĞERLENDİRME KOMİSYONU

Denetimli serbestlik müdürlüğünde; şüpheli, sanık veya hükümlüler hakkında verilen kararları ve bu kararların yerine getirilmesine ilişkin hususlar ile komisyona yapılan başvuruları değerlendirmek ve bu konuda karar vermek üzere, müdürün veya müdürün görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında, değerlendirme ve planlama, infaz, eğitim ve iyileştirme ile denetim bürolarında görevli birer personelin katılımıyla infaz işlemleri değerlendirme komisyonu oluşturulur.

Komisyon listesi bir takvim yılı için oluşturularak her yıl aralık ayı içerisinde genel müdürlüğün onayına sunulur. Üyelerden birinin geçici yokluğunda toplantıya aynı bürodan başka bir personel katılır. Atama, ünvan değişikliği ya da geçici görevlendirme nedeniyle personelin görev yerinin değişmesi ve doğum izni, istifa, emeklilik gibi zaruri hâllerde yeni komisyon üyesi belirlenerek genel müdürlüğün onayına sunulur.

2.2.1. İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonunun Görevleri

İnfaz işlemleri değerlendirme komisyonunun görevleri şunlardır:

- Yükümlüler hakkında hazırlanan denetim planının ve belirlenen yükümlülüklerin kanun ve bu yönetmelik hükümleri ile yükümlünün ihtiyaçlarına uygun olup olmadığının incelenmesine, hazırlanan denetim planını onaylanmak veya reddini yapmak.
- Denetimli serbestlik uzmanları tarafından veya sivil toplum kuruluşlarınca ya da gönüllü kişiler tarafından grup çalışmasında uygulanacak programı onaylamak.
- Vaka sorumlusu tarafından yükümlülerin uyarılmasına ilişkin yapılan taleplerini değerlendirmek.
- Elektronik izleme ile denetim ve takibi yapılacak yükümlülerin belirlenerek elektronik izleme daire başkanlığına önermek.
- Yükümlülüğün kaldırılmasına veya değiştirilmesine ya da yükümlülüğe ara verilmesine ilişkin talepleri değerlendirmek.
- Yükümlünün başka denetimli serbestlik müdürlüğüne nakil taleplerinin değerlendirilip karara bağlamak.
- İhlal nedeniyle dosyanın gerektiğinde kapatılarak ilgili adli merciye gönderilmek üzere Cumhuriyet Başsavcılığına göndermek.
- Yükümlüler tarafından yapılan itirazları değerlendirmek.
- Yükümlülerin risk ve ihtiyaçlarının yeniden belirlenmesine yönelik talepleri değerlendirmek.
- Konutta infaz kararlarının yerine getirilmesinde, konutun değiştirilmesi ile yükümlünün evden ayrılabileceği sürelere ilişkin vaka sorumlusunun önerisinin incelenerek karara bağlamak.
- Müdürlükte gönüllü çalışmak isteyenlerin başvuru taleplerinin kabulüne, reddine ve gönüllü çalışanın görevine son vermek.
- Kurumsal eğitimler ve programlar listesi ile çalışılacak sivil toplum kuruluşlarının onaylanmasına veya reddine, ilişkin işlemleri yapmak.

Komisyon, gerekli gördüğünde denetim planlarının uygun olup olmadığını inceleyebilir. Yetişkinler hakkında hazırlanan denetim planları için değerlendirme ve planlama bürosu tarafından, çocuklar hakkında hazırlanan denetim planları için çocuk hizmetleri bürosu tarafından tamamlanmasını ve denetim planının yeniden düzenlenmesini ister.

Hazırlanan denetim planının yükümlünün ihtiyaçlarına uygun olmadığı gerekçesiyle komisyon tarafından onaylanmaması hâlinde, bu süreçte yükümlülüğün ihlal edilip edilmediğinin değerlendirilmesinde onaylanmama gerekçeleri de göz önünde bulundurulur.

2.2.2. Komisyonun Toplanması ve Kararların Alınması

Komisyonun toplantı zamanı ve gündemi diğer üyelerin de görüşü alınarak komisyon başkanı tarafından belirlenir. Komisyon, önüne gelen işleri yedi gün içinde karara bağlar.Komisyon, müdürlükte yeterli sayıda personel bulunmaması hâlinde başkan hariç en az iki üyeyle toplanır. Komisyon kararları, katılanların oy çokluğu ile alınır, oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu tarafa üstünlük tanınır. Karara muhalif olan üye muhalefetine ilişkin gerekçeyi kararın ekine yazar.

Müdür, komisyonun sekretarya işlerini yürütmek üzere yeteri kadar denetimli serbestlik personeli görevlendirebilir. Görevlendirilen personel, gündeme alınacak talepleri inceler, araştırır; toplantı gündemini hazırlayarak müdüre sunar, komisyon kararlarını ilgilisine iletir.

Risk ve ihtiyaç belirleme işleminin yenilenmesi ile denetim planı değişikliği taleplerinde bu talep komisyonca değerlendirilir; gerekli görülmesi hâlinde talepte bulunan personel veya ilgili yükümlü, gerekçeleri dinlenmek üzere komisyon toplantısına davet edilir.

Çocuklar hakkında yapılan değerlendirmelerde çocuk hizmetleri bürosu tarafından hazırlanan, çocuk ile yürütülen çalışmaları ve değerlendirme konusuna ilişkin görüşü içeren rapor dikkate alınır. Talebinin olduğu durumlarda çocuk hizmetleri bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı komisyon toplantısına katılır.

2.2.3. Yükümlülerin Uyması Gereken Kurallar

Hakkında denetimli serbestlik kararı verilen yükümlü;

- Yapılan çağrılara ve hazırlanan denetim planına,
- İyileştirme çalışmaları kapsamında belirlenen yükümlülüklere,
- Kararın infazı ve denetim için belirlenen kurallara,
- Denetimli serbestlik personelinin uyarı ve önerilerine, uymak ve katlanmak zorundadır.

Yükümlülüğün elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle yerine getirilmesine karar verilmesi durumunda yükümlü, denetiminde kullanılacak olan elektronik cihazları usulüne uygun olarak kullanmak ve korumak zorundadır.

Yükümlü, denetimli serbestlik personeli ile cezaların infazında görev alan diğer kurumların personeline saygılı davranmak, müdürlüğün ve diğer kurumların işleyişinin bozulmaması ve güvenliğinin tehlikeye düşürülmemesi için gerekli özeni ve dikkati göstermek zorundadır. Yükümlü infaz sürecinin işleyişi hakkında kamuoyuna gerçek dışı beyanda bulunamaz.

Yükümlü, müdürlüğe veya yükümlülüğün diğer kurumlarla iş birliği hâlinde infaz edildiği yerlere alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi altında ya da kesici, delici aletler ve ateşli silahlarla gelemez ve bu şekilde yükümlülüklerin yerine getirilmesine yönelik çalışmalara katılamaz.

Yükümlü yerleşim yeri adresini değiştirir ise yeni adresini müdürlüğe bildirmekle yükümlüdür. Yeni adresin bildirilmemesi ve adres kayıt sisteminden de tespit edilememesi hâlinde, yükümlünün eski adresine yapılan tebligat geçerli sayılır.

Askere alınan yükümlü, müdürlüğe durumunu bildirmek ve ilgili belgeleri iletmek, mahpusluk ya da askerlik durumu sona eren yükümlü on gün içerisinde denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmek zorundadır.

2.2.4. Yükümlü İzin ve Nakilleri

Yükümlü başka denetimli serbestlik müdürlüğüne nakli gerektirecek şekilde yerleşim yeri adresini değiştirmek isterse bu durumu ve yeni adresini önceden denetimli serbestlik müdürlüğüne yazılı olarak ve gerekçesiyle birlikte bildirmekle yükümlüdür.

Adres değişikliği talebi komisyon tarafından değerlendirilip dosyanın başka bir denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilmesine karar verilene kadar yükümlülüklerin yerine getirilmesine devam edilir. Yükümlünün daha önce müdürlüğe bildirdiği eski adresine yapılan tebligat geçerli sayılır.

Yükümlünün yerleşim yeri adresi değişikliği veya başka bir nedenle infazının başka bir denetimli serbestlik müdürlüğünde yapılmasına ilişkin talebi değerlendirilirken, ileri sürülen mazeretin doğruluğu ile gerekliliği araştırılır. İnfazdan kaçmak veya yükümlülüğü etkisiz kılmak amacıyla yapıldığı anlaşılan nakil talepleri reddedilir.

Nakil talebi kabul edilen yükümlü, nakil kararının tebliğinden itibaren beş gün içinde yeni yerleşim yeri adresinin bulunduğu denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmek zorundadır.

Yükümlü, hakkında belirlenen yükümlülükleri etkisiz kılacak ya da aksatacak şekilde müdürlüğün yetki sınırları dışına izinsiz olarak çıkamaz. Yükümlünün haklı bir mazerete dayanan talebi ve vaka sorumlusunun uygun görüşü doğrultusunda denetimli serbestlik müdürü tarafından yükümlüye beş güne kadar izin verilebilir. Denetim süresi boyunca toplam kullanılan izin süresi, yükümlünün ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü veya ağır hastalığı hariç olmak üzere, on beş günü geçemez. İzinde geçen süreler infazdan sayılır. İzin kullanan yükümlüye izin belgesi verilir.

Haklarında adli kontrol tedbiri verilen şüpheli veya sanıkların izin ya da başka denetimli serbestlik müdürlüğüne nakil talepleri değerlendirilmesi için ilgili adli merciye gönderilmek üzere Cumhuriyet Başsavcılığına iletilir.

2.2.5. Yükümlülerin Uyarılması

Yükümlülüğün yerine getirilmesi için uyulması gereken kurallar ile karara uygun olarak hazırlanan programa ve denetimli serbestlik personelinin bu kapsamdaki uyarı ve çağrılarına uyulmaması yükümlülüğün ihlali sayılır. Yükümlülüğün ihlal edilmesi durumunda vaka sorumlusunun teklifi üzerine yükümlü, komisyon tarafından veya kanunda yazılı hâllerde komisyonun önerisi üzerine infaz hâkimi tarafından uyarılır.

Uyarı bir yazı ile yükümlüye tebliğ edilir. Gerektiğinde yükümlü, müdürlüğe davet edilerek yükümlülüklerine ilişkin hususlar ve ihlalin sonuçları vaka sorumlusu tarafından kendisine sözlü olarak da açıklanır. Yükümlünün gelmemesi durumunda daha önce yapılmış olan yazılı uyarı yeterli sayılır.

Denetimli serbestlik kararlarının infazında, yükümlülüğün bir yıl içerisinde mazereti olmaksızın ve kasıtlı bir şekilde üç defa ihlal edilmesi yükümlülüğe uymamada ısrar etme sayılır. Yükümlünün ikinci kez uyarılmasının ardından bir yıl içerisinde üçüncü ihlalin tespit edilmesi hâlinde dosyanın kapatılması ile ilgili süreç başlatılır.

Suça sürüklenen çocuklar ve denetimli serbestlik kararının infazına başlandığı tarihte çocuk olup infaz sürecinde on sekiz yaşını dolduranlar bakımından ise yükümlünün bir yıl içerisinde üçüncü kez uyarılmasının ardından bir yıl içinde dördüncü ihlalin tespit edilmesi hâlinde dosyanın kapatılması ile ilgili süreç başlatılır.

Uyarı için yapılan tebligatta, bir yıl içerisinde suça sürüklenen çocuklar ve denetimli serbestlik kararının infazına başlandığı tarihte çocuk olup infaz sürecinde on sekiz yaşını dolduranlar bakımından dördüncü kez, diğer yükümlüler bakımından üçüncü kez ihlal durumunun tespit edilmesi hâlinde tekrar bir uyarının yapılmayacağı, dosyanın kapatılması ile ilgili sürecin başlatılacağı ve dosyanın ilgili adli merciye gönderileceği yükümlüye ihtar edilir.

Adli kontrol tedbirlerinin infazında tedbir kararının gereklerini mazereti olmaksızın ve kasıtlı bir şekilde ihlal eden şüpheli veya sanık uyarılmaz, varsa mazereti komisyon tarafından değerlendirilir. Suça sürüklenen çocukların adli kontrol tedbirini ihlal etmeleri hâlinde adli merciye yapılan bildirimde adli kontrol süresince çocuğa rehberlik eden uzman tarafından gerçekleştirilen ihtiyaç değerlendirmesine, yürütülen iyileştirme çalışmalarına ve çocuğun ilgili çalışmalara katılım durumuna yer verilir.

2.2.6. Denetimli Serbestlik Kararlarının Değiştirilmesi, Durdurulması veya Kaldırılması

Denetimli serbestlik kararının;

- Yükümlünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi,
- İnfazının mümkün olmaması,
- Yükümlünün tutuklanması, hapis cezasının infazına başlanması veya askere alınması nedeniyle infazının imkânsız hâle gelmesi,
- 5395 sayılı Kanun'un 40. maddesinin 1. fıkrası uyarınca tedbirden beklenen yararın elde edilmesi,
- Hapis cezasından daha ağır sonuçlar doğurması, durumunda kanunda aksine bir düzenleme yoksa vaka sorumlusunun önerisi üzerine komisyon tarafından ilgili adli merciden denetimli serbestlik kararının değiştirilmesi, kaldırılması veya uygun olan başka karar verilmesi talep edilebilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına veya koşullu salıverilmede denetimli serbestlik müdürlüğünce belirlenecek yükümlülüklere tabi tutulmasına karar verilen hükümlüler hakkında belirlenen yükümlülüklerin değiştirilmesine komisyon tarafından karar verilir.

2.2.7. İnfaz Kaydının Kapatılması

Denetimli serbestlik yükümlülüğünün;

- Usulüne uygun tebligata rağmen yerine getirilmesine başlanmaması,
- Uyarılara rağmen ihlal edilmesi,
- Adli yargı tarafından kaldırılması,
- İnfaz edilmesi hâlinde kayıt kapatılarak durum Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla ilgili adli yargıya bildirilir.

Tedbir veya yükümlülüğün infazının tamamlanması ya da yükümlülüğün herhangi bir nedenle sona ermesi hâlinde, ilgili kurum ya da kuruluştan yükümlüyle ilgili yapılan işlemlere dair belgelerin gönderilmesi istenir.

Denetimli serbestlik kararlarının infazı sırasında ihlal nedeniyle dosyanın kapatılması hâlinde durum yükümlüye tebliğ edilerek ilgili mahkemeye itiraz hakkı olduğu bildirilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezaların infazı kararlarında hükümlü hakkında tutuklama kararı verilmesi hâlinde dosya kapatılarak durum Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir.

2.2.8. Yükümlü Şikâyet ve İtiraz Usulleri

Yükümlüler ile kanuni temsilcileri, infaz hizmetlerinin yürütülmesi sırasında müdürlükçe hazırlanan denetim planları ve raporları ile müdürlükçe yapılan uyarılar gibi işlem ve eylemlerin kanun ve yönetmelik hükümleri ile genelgelere aykırı olduğu gerekçesiyle müdürlüğe itirazda ya da infaz hâkimliğine şikâyette bulunabilirler.

Yükümlü, hakkındaki işlem ve eylemleri öğrendiği tarihten itibaren on beş gün, her hâlde işlem ve eylemlerin yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurabilir.

Şikâyet, dilekçe ile doğrudan infaz hâkimliğine yapılabileceği gibi; Cumhuriyet Başsavcılığı veya denetimli serbestlik müdürlüğü aracılığıyla da yapılabilir. Doğrudan infaz hâkimliğine yapılmayan başvurular hemen ve en geç üç gün içinde infaz hâkimliğine gönderilir. Sözlü yapılan şikâyet, tutanağa bağlanır ve tutanağın bir sureti başvurana verilir. Şikâyet yoluna başvurulması, yapılan işlem veya faaliyetin yerine getirilmesini durdurmaz. Ancak infaz hâkimi, giderilmesi güç veya imkânsız sonuçların doğması ve işlem veya faaliyetin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda işlem veya faaliyetin ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

Müdürlük işlemlerine karşı yapılan itirazlar komisyon tarafından, koruma kurulu kararlarına karşı itirazlar koruma kurulu tarafından incelenerek sonuçlandırılır. Kararlara karşı infaz hâkimliğine şikâyette bulunulabilir. Müdürlük işlemlerine ve koruma kurulu kararlarına yapılan itirazlar şikâyetteki usullere tabidir.

Yükümlüyle ilgili birinci fıkra kapsamında yapılan karar ve işlemlere ilişkin yazışmalarda veya belgelerde, yükümlülerin şikâyet ve itiraz hakkı ile süresi açıkça belirtilir.

2.3. ELEKTRONİK CİHAZLARIN KULLANILMASI SURETİYLE TAKİP

Denetimli serbestlik sisteminin yükümlüyü gözetim ve denetim altında tutmak, toplum vicdanını rahatlatmak ve ikincil mağduriyetler yaratmamak için kullandığı en etkili yöntemlerden biri de elektronik cihazların kullanılması suretiyle takiptir.

2.3.1. Elektronik İzleme

Elektronik izleme; şüpheli, sanık veya hükümlülerin elektronik yöntem ve araçlar ile toplum içinde izlenmesini, gözetim ve denetim altında tutulmasını sağlayan, mağdurun ve toplumun korunmasını destekleyen kararların infaz edilmesinde kullanılan bir yöntemdir.

2.3.2. Elektronik İzleme Merkezi

Şüpheli, sanık veya hükümlülerin elektronik yöntem ve araçlarla toplum içinde izlenmesi, gözetimi ve denetimi için elektronik izleme merkezi oluşturulur.

İzleme merkezinde bu konuda eğitim almış yeteri kadar denetimli serbestlik memuru yirmi dört saat esasına ve vardiya usulüne göre çalışır. Elektronik izleme müdürlüğünce her vardiya için izleme merkezinin çalışmalarından sorumlu bir personel belirlenir.

İzleme merkezinde görevli bir personelin kaç yükümlünün takibinden sorumlu olacağı elektronik izleme şube müdürlüğünce belirlenir.

Genel müdürlüğün izni olmadan görevli ve yetkililer hariç, üçüncü kişiler izleme merkezine giremez. İzleme merkezi çalışanlarının, izleme merkezine cep telefonu, bilgisayar, fotoğraf makinesi gibi araçlarla girmeleri yasaktır.

İzleme merkezi çalışanları, yükümlülerle yaptıkları iletişimi, yükümlülerin ihlal ve elektronik cihazların arıza durumlarını tutanak altına alarak elektronik izleme şube müdürlüğüne aynı gün iletirler.

2.3.3. Elektronik İzleme Müdahale Ekibi

Müdürlüklerin denetim bürosunda elektronik izleme konusunda eğitim almış yeteri kadar denetimli serbestlik memuru görevlendirilir. Elektronik izleme müdahale ekibi yirmi dört saat esasına ve vardiya usulüne göre çalıştırılabilir. Müdahale ekibinin görevleri şunlardır:

- Elektronik cihazları takmak ve sökmek.
- İzleme merkezi ile gerekli koordinasyonu sağlamak.
- İzleme merkezince iletilen talepleri yerine getirmek.
- Elektronik cihazlarla takip edilen yükümlülerin takip ve denetimini yapmak.
- Elektronik cihazlarda meydana gelen arızalara ilişkin gerekli işlemleri yapmak.
- İzleme merkezinden gelen ihlal durumunu tespit etmek.

2.3.4. Elektronik Cihaz ile Takip Edilecek Yükümlülerin Belirlenmesi

Haklarında belirli yerlere gitmekten yasaklama veya belirlenen konut, yer veya bölgeden çıkmama ya da belirlenen kişilere yaklaşmamaya dair verilen denetimli serbestlik kararları, elektronik cihaz kullanılmak suretiyle yerine getirilebilir.

Mevcut risk durumu, tedbir, yükümlülük ve denetimin gereklilikleri, mağdurun veya toplumun korunma ihtiyacı dikkate alınarak, vaka sorumlusunun talebi üzerine komisyon, yükümlünün elektronik cihaz ile takibini daire başkanlığına önerir.

Elektronik cihaz takılması önerilen yükümlünün bilgileri elektronik izleme şube müdürlüğüne iletilir. Şube müdürlüğünce, izleme merkezinin kapasitesi, yükümlünün durumu, adli merci kararının niteliği ve infaz kabiliyeti teknik yönden değerlendirilerek yükümlünün elektronik cihaz ile izlenip izlenmemesine karar verilir.

2.3.5. Elektronik Cihazların Kurulması ve Kelepçe Takılması

Elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle izlenmesine karar verilen yükümlüler, görevli denetimli serbestlik personeli tarafından bilgilendirilir. Elektronik cihazın özelliğine göre yükümlü müdürlüğe davet edilerek veya yükümlünün evine gidilerek elektronik izleme ünitesi kurulur ve devreye sokulur. Elektronik cihazlarla takip edilecek yükümlünün kimlik bilgileri görevli personel tarafından kontrol edilir.

Yükümlü, denetim ve takip amacıyla kullanılacak olan elektronik cihazların kullanımı ile uyulması gereken kurallar ve uymamanın sonuçları konusunda yazılı olarak bilgilendirilir.

Elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle takibine karar verilen yükümlü, elektronik kelepçe takılmasına ve ilgili ünitenin kurulmasına rıza göstermek, elektronik cihazları kullanılır durumda bulundurmak, kararın infazı için gerekli olan kısıtlamalara ve elektronik cihazların kullanımına ilişkin belirlenen kurallara uygun hareket etmek zorundadır. Bu kurallara aykırı davranış yükümlülüğünün ihlali sayılır.

İzleme merkezi tarafından yükümlünün kurallara aykırı davrandığının belirlenmesi hâlinde, müdahale ekibi durumdan derhal haberdar edilir. Elektronik izleme şube müdürlüğü, yükümlünün kurala aykırı davranışını denetimli serbestlik müdürlüğüne yazılı olarak da bildirir. Kurala aykırı davranışın vaka sorumlusu tarafından yükümlülüğün ihlali olarak değerlendirilmesi hâlinde durum komisyona iletilir.

2.3.6. Elektronik Cihazların Sökülmesi, İzlemenin Sonlandırılması

Yükümlülüğün sona ermesi veya ihlal edilmesi, yükümlünün ceza infaz kurumuna alınması ya da yükümlünün elektronik cihazların kullanılması suretiyle takibinden vazgeçilmesi durumunda, elektronik cihazlar ve kelepçe, görevli denetimli serbestlik personelince sökülür. İzleme işlemleri sonlandırılır. Elektronik cihazlar, gerekli kontroller yapılarak yükümlüden tutanak karşılığında teslim alınır. Elektronik cihaz ve kelepçe, izleme merkezi bilgilendirilmeden sökülmez. Elektronik cihaz ve kelepçe sökülmesine ilişkin talep üzerine izleme merkezi tarafından sistemden elektronik takip sonlandırılır ve elektronik takibe ilişkin gerekli bilgiler ilgili müdürlüğe iletilir.

2.3.7. Yükümlüye Ait Elektronik Cihazlar Kullanılmak Suretiyle Elektronik İzleme

Elektronik izleme; rızası alınmak koşuluyla yükümlüye ait elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle de yapılabilir. Yükümlünün bu izlemeden yararlanabilmesi için sisteme uyumlu elektronik cihaz, GSM hattı, internet ve gerektiğinde program aboneliği gibi izleme için gerekli diğer ihtiyaçları karşılanır.

Soruşturma, kovuşturma ve infazın bütün aşamalarında niteliği itibarıyla elektronik izlemeye uygun bütün tedbir ve yükümlülükler hakkında yükümlüye ait elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle izleme yapılabilir.

Mevzuatta düzenlenen; konutu terk etmemeye, bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulmaya ve hapis cezasının konutta çektirilmesine ilişkin kararların infazı, kişinin yaşadığı konutun çevresi sistem haritası üzerinde kısıtlı alan hâline getirilerek, kararda belirtilen zaman dilimi içerisinde yükümlünün konutunda bulunup bulunmadığı izlenmek suretiyle yerine getirilir.

Adli kontrole ilişkin kararlar da dâhil olmak üzere soruşturma, kovuşturma ya da infazın diğer aşamalarında, hâkim, diğer adli merciler ya da denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından, belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak yükümlülüğü elektronik izleme yöntemiyle yerine getirilebilir.

Bu yükümlülük; karar bir yargı merci tarafından verilmiş ise kararı veren yargı merci bulunduğu il sınırları, denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından verilmiş ise denetimli serbestlik müdürlüğünün bulunduğu il sınırları ile sınırlıdır. Yükümlü, kararı veren merci yargı çevresi ya da görev alanı dışında bir yerde ikamet ediyor ise ikametinin bulunduğu il sınırları, sistem haritası üzerinde kısıtlı alan hâline getirilip, yükümlünün başvuru yapması gereken zaman diliminde, bu bölgeden coğrafi konumu alınarak biyometrik imza yöntemiyle kararda belirtilen sayıda imza atması suretiyle yerine getirilir.

Belirli yerlere gitmekten yasaklanma, belirlenen yer veya bölgeden çıkmama yükümlülükleri; kararda belirtilen yer veya bölgenin sistem haritası üzerinde kısıtlı alan hâline getirilerek, kararın niteliğine göre yükümlünün bu yer ya da bölgeye girip girmediği ya da çıkıp çıkmadığı izlenmek suretiyle yerine getirilir.

Belirlenen kişilere yaklaşmamaya dair verilen denetimli serbestlik tedbirleri; karar kişinin konutu ya da işyeri gibi belirli bir bölgeye yaklaşmamak şeklinde ise bu bölgeler sistem haritası üzerinde kısıtlı alan hâline getirilip yükümlünün bu bölgeye girip girmediği tespit edilmek suretiyle yerine getirilir. Karar, kişiye belirli bir mesafeden fazla yaklaşılmaması yönünde ise izleme, kişinin rızası bulunmak koşuluyla biyometrik imza ile takip sistemine ilişkin yazılım, kişinin elektronik cihazına da kurularak her iki cihaz arasındaki mesafenin tespiti ve yükümlünün belirlenen mesafeden daha fazla kişiye yaklaşıp yaklaşmadığının belirlenmesi suretiyle yerine getirilir.

Eğitim, kamu yararına çalışma, bir iş sözleşmesine dayanarak çalışma ve kendi işini kurarak işletme gibi yükümlünün belirli zamanlarda belirli bölgelerde bulunmasının zorunlu olduğu hâllerde bu izleme, belirtilen bölgeler sistem haritası üzerinde kısıtlı alan hâline getirilerek

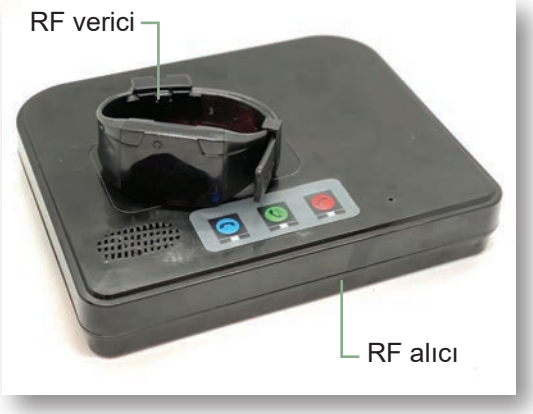
yükümlünün belirlenen zaman dilimi içerisinde bu bölgede bulunup bulunmadığını tespit etmek suretiyle yerine getirilir. Niteliği itibarıyla elektronik izlemeye uygun diğer denetimli serbestlik karar ve tedbirleri de bu maddede düzenlenen biyometrik imza ile takip sistemi uygulanmak suretiyle yerine getirilebilir.

2.3.8. Radyo Frekansı (RF) Ünitelerin Özellikleri ve Çalışma Şekli

- Ev ünitesi, GSM operatörü aracılığıyla iletişim sağlar.
- İki parçadan oluşur. Bir tanesi kişinin ayağına takılan kelepçe (RF verici), ikinci parça ise eve kurulan, telefon hattı üzerinden izleme merkezi ya da sistem ile haberleşmeyi sağlayan alıcı parçadır.
- Kişinin ayağına kelepçe takıldıktan sonra ev içerisinde mesafe tanımlaması yapılır, sisteme tanıtılır ve sistem üzerinden takibi yapılır.
- Cihaz, verici ile RF üzerinden haberleşir.
- Alıcı ünitesinin merkez ile iletişimi kopsa dahi alıcı çalışır. İletişim kurulduğunda veri aktarımına devam eder (Görsel 2.23).

RF (Radyo Frekansı Vericinin) Özellikleri

- Tek adımda bacağa montaj edilebilir.
- Sabotaj önleyici vidalara sahiptir.
- Radyo Frekansı sinyali üzerinden alıcı ünitesi ile iletişim kurar.
- Su geçirmezlik özelliğine sahiptir.
- Çarpmalara karşı dayanıklı ve zor koşullarda çalışmaya uygundur.
- Pil ömrü: 36 ay sürekli çalışabilir.

Görsel 2.23: RF ünitesi

2.3.9. Mağdur Koruma Ünitesinin Çalışma Şekli

- Elektronik izleme merkezinden fail ve mağdurun konumlarının harita üzerinden sürekli takibine imkân sağlar.
- Üç parçadan oluşur (Görsel 2.24). Bir tanesi mağdurun üzerinde taşıması gereken GSM hattı üzerinden mağdur ile sesli ya da yazılı haberleşmeyi ve izleme merkezi ile karşılıklı veri aktarımını sağlayan alıcı ünitedir. İkinci parça failin ayağına takılan kelepçe (RF verici), üçüncü parça ise failin üzerinde taşıması gereken, özel taşıma kılıfı olan, GSM hattı üzerinden kişi ile sesli ya da yazılı haberleşmeyi ve izleme merkezi ile karşılıklı veri aktarımını sağlayan alıcı parçadır.
- Failin ayağına kelepçe takıldıktan sonra yaklaşmaması veya girilmemesi gereken bölge harita üzerinden işaretlenir ya da failin mağdura yaklaşmaması gereken mesafe bilgisi sisteme kaydedilir.

- İhlal durumunda elektronik izleme merkezine gelen ihlal sinyali sonrasında ilgili birimlerle irtibata geçilerek eş zamanlı müdahale yapılır.
- Alıcı ünitesinin merkez ile iletişimi kopsa dahi alıcı çalışır. İletişim kurulduğunda veri aktarımına devam eder.
- Mağdur ve fail alıcı üniteyi yanından ayırmamalıdır ve günlük ortalama iki saat şarja takmalıdır.
- Failin tekrar suç işleme eğilimine karşı tüm hareketlerini kaydeder.

Görsel 2.24: Mağdur koruma ünitesi

Mağdur Ünitesi	Fail (Şiddet Uygulayan) Ünitesi
Hareket hâlinde ya da evde şüpheli veya sanığın yakınlığını algılar.	Failin ayak bileğine uygun ve güvenlidir.
GPS ile mağdurun yeri anlık belirlenebilir. Acil durumlarda GSM teknolojisi ile mağdurun izleme merkezi ile görüşme imkânına sahiptir.	GPS+RF+GSM özelliklerini birleştirir. Ayarlanabilir ve montaj kolaylığı olan kordonu vardır. Anti-alerjik, suya dayanıklı ve sabotaj korumalıdır.
Faile elektronik kelepçe takıldıktan sonra bu ünite mağdura verilir.	İzleme merkezi ile GPRS veya CSD üzerinden haberleşme gerçekleştirilebilir.
Mağdur için artırılmış güvenlik önlemlerini sağlar.	Hükümlü ile kısa mesaj veya sesli olarak iletişim imkânı sunar.
Failin risk düzeyine göre mağdur ile fail arasında 50 metre ile 10 km mesafe belirlemeye imkân sağlar.	Titreşimli veya sesli alarmlar ile uyarıda bulunabilir.
Ses ve titreşimle mağduru uyarır.	Sınırlandırılmış bölgeye girdiğinde ya da mağdura belirlenen mesafeden daha fazla yaklaştığında hem mağdura hem de izleme merkezine uyarı verir. Aynı zamanda fail elindeki üniteden de sesli ya da titreşimle uyarılır.

2.3.10. Elektronik İzleme İhlal Türleri

- **Dönüş Yapmadı:** Hakkında "konutta gözetim ve denetim altında bulundurma yükümlülüğü" verilen kişinin belirlenen saatte evine dönüş yapmadığı anlamına gelmektedir.
- **Yasaklılık Sırasında Terk:** Yükümlünün evde bulunması gereken saat aralığında konutunu terk ettiği anlamına gelmektedir.
- **Alıcı Kapalı:** Yükümlüde kullanılan GPS ünitesi ve GSM ünitesinin kapandığı, bilgi alınamadığı anlamına gelmektedir.
- **Yasaklanan Alana Girme:** Yükümlü hakkında verilen belli bir bölgeye yaklaşmama kararına ilişkin kararlarda yükümlünün kendisine yasak olarak belirtilen bir bölgeye yaklaştığı anlamına gelmektedir.
- **Kayış Sabotaj:** Yükümlülerde kullanılan kelepçenin klips bölgesinde veya kordondan kaynaklı bir problem olduğu anlamına gelmektedir.
- **Vücut Sabotaj:** Kelepçenin yükümlünün vücudu ile temasının kesildiği anlamına gelmektedir.
- **Verici Kayıp:** Yükümlüde kullanılan GPS ünitesi ile kelepçenin belli bir mesafe kadar uzaklaştığı anlamına gelmektedir.
- **Takip Cihazı Pili Zayıf:** Yükümlüde kullanılan GPS ünitesinin şarjının azaldığı anlamına gelmektedir.
- **Takip Cihazı Cevapsız Çağrı:** Yükümlüde kullanılan GSM veya GPS ünitesinin iletişime kapalı olduğu yükümlüden bilgi akışının gelmediği anlamına gelmektedir.
- **Yükümlü Hâlâ Yok:** Yükümlünün eve dönmesi gereken saatte dönüş yapmadığı anlamına gelmektedir.
- **Kapsam Bölgesi İhlali:** Yükümlünün çıkmaması gereken bir bölgeden çıktığı anlamına gelmektedir.

2.4. KORUMA KURULLARI

Denetimli serbestlik müdürlükleri bünyesinde bulunan koruma kurullarının temel görevi; ceza infaz kurumlarından salıverilen hükümlülerin yeniden suç işlemelerini önleyici tedbirler alarak toplum içinde insan hakları ve onuruna yakışır bir hayat sürmeleri ve üretici bireyler olmalarını sağlamak ve yaşam kalitelerini yükseltmektir.

Koruma kurullarının bir başka görevi ise ülke genelinde yeniden suç işlemeyi önleyici tedbirleri alarak toplumsal barışa katkıda bulunmaktır.

2.4.1. Koruma Kurullarının Oluşumu

Cumhuriyet Başsavcılığınca her yılın ocak ayı içerisinde koruma kurulu oluşturulur. Koruma kurulunun kimlerden oluştuğu ve çalışma usul ve esasları üyelere bildirilir. Koruma kurulu; Cumhuriyet Başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet Başsavcı vekili ya da Cumhuriyet Savcısının başkanlığında aşağıdakilerin katılımı ile oluşur:

- Baro temsilcisi
- Belediye başkanı veya görevlendireceği yardımcısı

- Cumhuriyet Başsavcısı tarafından belirlenecek bir ceza infaz kurumu müdürü
- Denetimli serbestlik müdürü
- Millî eğitim müdürü
- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler il veya ilçe müdürü
- Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı temsilcisi
- Teşkilatı bulunan yerlerde Çalışma ve İş Kurumu il müdürü
- Ziraat ve Halk Bankası müdürleri
- Ticaret ve sanayi odaları, ziraat odaları, borsalar, esnaf ve sanatkârlar birliği yöneticileri
- Adalet Komisyonunun yetki çevresinde varsa Cumhuriyet Başsavcısı tarafından uygun görülen;
    - Kamuya ait fabrikaların yönetici seviyesindeki temsilcileri
    - Kamuya yararlı dernek veya vakıfların yönetici seviyesindeki temsilcileri
    - Özel bankaların yönetici seviyesindeki temsilcileri

Koruma kurulu toplantısının gündemine göre Cumhuriyet Başsavcısı; ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulu başkanı, gençlik ve spor il/ilçe müdürü, Türkiye Diyanet Vakfı il/ilçe temsilcisi, il/ilçe sağlık müdürü, ilçe sağlık müdürü bulunmuyor ise devlet hastanesi başhekimi veya toplum sağlığı merkezi başkanı, özel idare müdürü, kolluk amirleri ile ilgili kişi ve kurumların temsilcilerini toplantıya davet edebilir.

ÖNEMLİ

- Koruma kurulunun yetki alanı adalet komisyonunun yargı çevresi ile sınırlıdır.
- Koruma kurulunun yazı işleri hizmetleri, müdürlük tarafından yürütülür.

2.4.2. Koruma Kurulu Gündeminin Hazırlanması

Koruma kurulunun gündemi, koruma kurulu başkanının görüşü alındıktan sonra müdürlük tarafından hazırlanır. Kurulun gündeminde; salıverilen hükümlülerin talepleri, şüpheli, sanık ve hükümlülerin toplum içinde denetim ve takibi konusunda kurumlar arası iş birliğini gerektiren durumlar, eski hükümlülere yönelik hazırlanan projeler, hizmetler listesi ile kurumsal eğitimler ve programlar listesinin güncellenmesi, koruma kurulu kararlarına itiraz gibi konular yer alır.

Gündem, toplantı tarihinden en geç bir hafta önce koruma kurulu üyelerine ulaştırılır. Gündemin içerisinde toplantının nerede ve ne zaman yapılacağına dair bilgilere de yer verilir.

Koruma kurulu çalışmalarına başlamadan önce müdür veya müdür yardımcısı tarafından gündem takdim edilir, müdürlük tarafından yürütülen infaz ve iyileştirme çalışmaları ve koruma kurulunca alınan kararlara ilişkin yapılan işlemler ve sonuçları hakkında koruma kurulu üyelerine bilgi verilir.

2.4.3. Koruma Kurullarının Çalışma Usul ve Esasları

Koruma kurulu üç ayda bir toplanır. Koruma kurulu başkanının gerekli görmesi hâlinde koruma kurulu her zaman toplanabilir.

Koruma kurulu; üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Toplantı yeter sayısına ulaşılamazsa bu husus bir tutanakla tespit edilerek toplantı bir hafta sonra çoğunluk aranmaksızın yapılır.

Koruma kurulunda alınan kararlar tespit edilerek katılanlarca imzalanır ve ilgilisine bildirilir. Kararların yerine getirilmesini müdürlük takip ederek sonucu hakkında koruma kuruluna bilgi verir.

2.4.4. Koruma Kurulunun Görevleri

Koruma kurulunun görevleri şunlarıdır:

- Ceza infaz kurumundan salıverilen hükümlülerin meslek veya sanat edinmelerinde, iş bulmalarında, bir meslek veya sanat sahibi olanlar ile tarım işletmeciliği yapmak veya işyeri açmak isteyenlere araç ve kredi sağlanmasında bu kişileri ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirmek.
- Müdürlükçe hazırlanacak mesleki eğitim projeleri ile başvuru sahibinin kendi işini kurma projelerini karara bağlamak, yürütülen projeleri izlemek ve bitirilen projelerin sonuçlarını değerlendirmek.
- Ceza infaz kurumundan salıverilenlerin öğrenimlerine devam etmelerini sağlamaya yönelik her türlü tedbiri almak ve bu konuda müdürlük tarafından hazırlanan projeleri görüşmek ve karara bağlamak.
- Ceza infaz kurumundan salıverilenlerin aileleri ve sosyal çevreleriyle oluşabilecek psiko-sosyal sorunlarının çözümüne yardımcı olmak.
- Müdürlük tarafından denetim ve takibi yapılan denetimli serbestlik kararlarının yerine getirilmesinde kurumlar arası iş birliği gerektiğinde müdürlüğe yardımcı olmak.
- İş arama izni verilen hükümlüleri çalışabilecekleri işler ve yerler konusunda bilgilendirmek.
- Hizmetler listesi ile kurumsal eğitimler ve programlar listesinin hazırlanması ve güncellenmesinde müdürlüğe görüş ve öneride bulunmak.
- Alınan kararların yürütülmesini temin etmek amacıyla kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler ile uygun görülen gönüllü gerçek ve tüzel kişilerle iş birliği yapmaktır.

2.4.5. Koruma Kuruluna Başvuru

Ceza infaz kurumundan salıverilen veya denetimli serbestlik altında bulunan hükümlüler ya da kanuni temsilcileri dilekçeyle başvurabilirler. Sözlü başvuru hâlinde buna ilişkin tutanak düzenlenir. Başvuru dilekçesi ile birlikte;

- Başvuruyu yapan kişinin kimlik bilgilerini gösterir belge,
- Ceza infaz kurumundan salıverilen hükümlüler için verilen salıverilen hükümlüye ait durum bildirme formu istenir.

Eksik belge ile yapılan müracaatlar kayıt altına alınır ve ilgiliden on beş gün içinde eksikleri tamamlaması istenir. Haklı, geçerli ve gerektiğinde belgelendirilebilen mazereti olmaksızın eksikliklerini tamamlamaması durumunda dilekçelerinin değerlendirilmeyeceği kişiye bildirilir.

Başvuruda bulunan her kişi için bir dosya açılır. Dosyanın içerisinde, yapılan çalışmaların bulunduğu talep formu ile başvuru belgeleri yer alır. Dosya üzerine talep sahibinin adı soyadı, talep konusu ve koruma kurulu kayıt ekranındaki kayıt numarası yazılır.

Koruma kurulunun yetki alanında ikamet etmeyenlerin başvuruları müdürlük muhabere defterine kaydedildikten sonra yetkili koruma kurulunun bulunduğu müdürlüğe gönderilir ve durum kişiye bildirilir.

Koruma kurulunun görev alanına girmeyen başvurular müdürlük muhabere defterine kaydedildikten sonra ilgili kuruma gönderilir ve durum kişiye bildirilir.

Koruma kuruluna başvuruda maddi yardım isteminde bulunma hakkı, salıverilen hükümlüler için ceza infaz kurumundan salıverilme tarihinden itibaren bir yıl geçmekle düşer.

ÖRNEK FORM

T. C.

ADALET BAKANLIĞI

Cumhuriyet Başsavcılığı .....

Koruma Kurulu Başkanlığı

KORUMA KURULLARI

BAŞVURU DEĞERLENDİRME FORMU

18/4/2007 tarihli ve 26497 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Yönetmeliği'nin 105 inci maddesinde yer alan **BAŞVURU DEĞERLENDİRME FORMU (BDF)** tanımı doğrultusunda hazırlanmıştır.

Başvuru değerlendirme formu 8 bölümden oluşmakta olup, koruma kurullarına başvuran ceza infaz kurumundan salıverilen hükümlüler ve suçtan zarar görenler için doldurulur.

Başvuru değerlendirme formu, ceza infaz kurumundan salıverilen hükümlülerin gereksinimlerinin belirlenerek çözüme kavuşturulması yoluyla yeniden topluma kazandırılması, suçtan zarar gören kişilerin, suç nedeniyle karşılaştıkları psiko-sosyal ve ekonomik sorunların çözümüne yardımcı olunması ve gerekli toplumsal kaynakları devreye sokarak ilgilinin toplumla bütünleşmesine olanak tanınması amacıyla yürütülecek çalışmalara temel oluşturan bilgileri içerir.

Bu form, kişinin koruma kurullarına başvuru talebini değerlendirmek amacıyla kişisel bilgilerinin, sağlık , aile, iş ve sosyo-ekonomik durumunun, sosyal çevre ilişkilerinin, kişi hakkında görüşmelerden elde edilen izlenim ve talebine ilişkin değerlendirmelerin alındığı bireysel görüşmeler ve gerektiğinde ev ziyareti yapılması suretiyle düzenlenir.

Denetleme memuru, soruları formda olduğu şekliyle sormak zorunda değildir. Görüşme içerisinde bu soruların cevaplarını nasıl elde edeceği, görüşen denetleme memurunun inisiyatifindedir.

DOSYA NUMARASI	
ADI-SOYADI	
T.C KİMLİK NUMARASI	
BAŞVURU TARİHİ	
HAZIRLAYANIN ADI- SOYADI	

1. KİŞİSEL BİLGİLER	
Başvuru amacı	
Başvuruyu yapan kişinin statüsü	
Başvuru sahibinin adı- soyadı	
Önceki suç(ları)nı, suç(ların) tarihini, yargılama sonuçlarını, ceza infaz kurumunda kalma süresini, DS süresini belirtiniz.	
Cinsiyeti	
Doğum yeri ve tarihi	
Yaş aralığı	
Çocuk/ yetişkin	
Uyruğu	
Medeni durumu	
Askerlik durumu	
Ev adresi	
Ev telefonu	
Cep telefonu	
Ulaşılabilecek başka bir telefon	
Öğrenim durumu nedir?	
Sürücü belgesi var mı?	
Sürücü belgesi varsa sınıfı	
Yabancı dil biliyor mu?	
Cevabınız evet ise hangi dil olduğunu ve düzeyini belirtiniz.	
Bilgisayar kullanmasını biliyor mu?	
Düzeyini belirtiniz.	

2. SAĞLIK DURUMU	
Fiziksel engeli var mı?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Fiziksel görünüşünde dikkat çekici başka bir durum var mı?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Devam eden fiziksel bir hastalığı var mı?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Kişinin fiziksel bir rahatsızlığı nedeniyle düzenli olarak kullandığı bir ilaç var mı?	
Cevabınız evet ayrıntılı bilgi veriniz.	

Daha önce önemli bir hastalık geçirdi mi?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Daha önce ameliyat oldu mu?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Sigara/ alkol/ madde gibi alışkanlıkları var mı?	
Cevabınız evet ise ne olduğunu ve kullanım sıklığını belirtiniz.	
Sigara/ alkol/ madde gibi alışkanlıkları için hiç tedavi gördü mü?	
Cevabınız evet ise tedavi süresini ve nerede tedavi gördüğünü belirtiniz.	
Herhangi bir psikolojik rahatsızlığı var mı? (Geçmişi varsa onu da belirtiniz)	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Psikolojik rahatsızlığı için hiç tedavi gördü mü?	
Cevabınız evet ise tedavi süresini ve nerede tedavi gördüğünü belirtiniz.	
Ailesinde fiziksel, zihinsel veya psikolojik rahatsızlığı olan biri var mı?	
Cevabınız evet ise kime ait olduğunu belirtiniz.	
Herhangi bir sosyal/ sağlık güvencesi var mı?	
Cevabınız evet ise ne olduğunu belirtiniz.	
Ailesinden biri(leri)nin herhangi bir sosyal/ sağlık güvencesi var mı?	
Cevabınız evet ise ne(ler) olduğunu belirtiniz.	

3. AİLE BİLGİLERİ	
Kişinin bakmakla sorumlu olduğu birisi var mı?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Kim(ler)le yaşıyor?	
Evli ise eşinin yaşı/eğitimi ve iş durumu	
Çocukları varsa cinsiyetini, yaşını, eğitimini, mesleğini belirtiniz.	

4. İŞ BİLGİLERİ	
Mesleği var mı?	
Varsa belirtiniz.	
Şu an herhangi bir yerde çalışıyor mu?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Varsa daha önce yaptığı işler ve süreleri	
İşten ayrılma nedenlerini belirtiniz.	
Herhangi bir kursa katıldı mı?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Sahip olduğu sertifika(lar) var mı?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Kendini hangi alanlarda yeterli görüyor?	

5. EKONOMİK DURUM BİLGİLERİ	
Gelir kaynakları (beraber yaşıyorlarsa anne, baba, eş, çocuk, kardeş gelirleri; dul, yetim, emekli, sakatlık maaşları; kira vb gibi)	
Taşınır/ taşınmaz malları (ev, arsa, araba vb. gibi)	
Birikmiş borçları (kira borcu vb. gibi)	
Ailenin temel ihtiyaç giderleri ne kadardır?	
Oturulan ev kime ait (kira, anne-babaya ait vb. gibi) kira ise miktarını belirtiniz.	
Yaşadığı konutun türü	
Evin fiziksel koşulları (oda sayısı, ısınma sistemi vb. gibi)	

6. SOSYAL ÇEVRE BİLGİLERİ	
Aile içi ilişkiler (anne-baba ile görüşmüyor/ ya da onlardan destek alıyor, eş ile sorunlu, çocukları ile ilişki kuramıyor vb. gibi	
Komşular ile ilişkiler (komşuları tarafından dışlanıyor, komşu ilişkisi yok, komşuları ile sorunlu ya da desteklerini alıyor vb. gibi)	
Akrabalar ile ilişkiler (destek alıyor, akrabaları tarafından dışlanıyor, görüşmüyor ya da görüşme sıklığı vb. gibi)	
Arkadaşları ile ilişkileri (arkadaş ortamının yeniden suç işleme üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulmalı, olumlu arkadaş desteği, arkadaşları ile görüşme sıklığı vb. gibi)	
Boş zamanlarındaki aktiviteleri	
Özel ilgi alanları var mı?	
Cevabınız evet ise açıklayınız.	

7. KORUMA KURULLARI BAŞVURU BİLGİLERİ	
Koruma kuruluna başvurusu dışında başka kurumlara başvurusu var mı?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	
Cevabınız evet ise başka kuruma başvuru sonucu aldığı destekleri belirtiniz.	
Koruma kurullarından, başvuru amacı dışında başka beklentileri var mı?	
Cevabınız evet ise ayrıntılı bilgi veriniz.	

8. CİK'TEN SALIVERİLEN HÜKÜMLÜ NAMINA BAŞVURUDA BULUNAN KİŞİYE İLİŞKİN BİLGİLER	
Adı- Soyadı	
Adres ve telefon bilgileri	
Yakınlık derecesi	
Diğeri işaretlediyseniz belirtiniz.	
Kanuni temsilcisi ise yakınlık derecesi	
Diğeri işaretlediyseniz belirtiniz.	
Koruma kuruluna yaptığım başvuruda belirttiğim bilgilerin aşağıda adı geçene ait ve başvuru değerlendirme formunda yer aldığı gibi olduğunu beyan ederim.	
Tarih	
İmzası	

9. BEYAN VE İMZA	
Tarih	
İmzası	

10. DENETLEME MEMURUNUN GÖRÜŞÜ	
Varsa denetleme memurunun önerileri	
Görüşme tarihi	
Görüşmeyi yapan denetleme memurunun adı-soyadı	
Bu bölüme, ilk görüşmede kişinin evinde ziyaret edilmesi gerektiği sonucuna varılırsa ziyaret eden denetleme memurunun görüşleri yazılacaktır.	
Ziyaret tarihi	
Ziyaret eden denetleme memurunun adı-soyadı	
İmzası	

06.09.2021 tarihinde geçerli olan Koruma Kurulları Başvuru Değerlendirme Formudur.

2.4.6. Talep Formu

Kurula başvuru yapan ceza infaz kurumundan salıverilen hükümlüler ile görüşme yapan denetimli serbestlik memuru tarafından talep formu düzenlenir.

Talep formu, salıverilen hükümlülerin gerekli toplumsal kaynaklardan faydalanılarak topluma yeniden kazandırılmaları ve toplumla bütünleşmelerine olanak tanınması amacıyla yürütülecek çalışmalara temel oluşturan bilgileri içerir. Bu formda kişisel bilgiler, sağlık, aile, iş ve sosyoekonomik durum, sosyal çevre ve ilişkiler ile kişi hakkında görüşmelerden elde edilen izlenim ve kişinin talebine ilişkin mevcut sertifika, diploma, çalışma deneyimi ile değerlendirmeler yer alır.

Talep konusu dikkate alınarak talepte bulunanın ekonomik, eğitim ve mesleki durumunu gösteren belgeler, varsa Türkiye İş Kurumu kayıt belgesi veya numarası ile müdürlükçe gerekli görülen diğer belgeler talep formuna eklenir.

Talep formu, bireysel görüşmeler ve gerektiğinde ev ziyareti yapılması suretiyle düzenlenir ve kişinin dosyasında saklanır. Bu formların saklanmasında özel hayatın gizliliğine dikkat edilir.

2.4.7. Taleplerin Değerlendirilmesi

Koruma kurulu tarafından talepler değerlendirilirken kişinin yapması gereken çalışmalar ile katkı sağlayacağı hususlar gözden geçirilir ve kişilerin çalışmalara aktif olarak katılımı sağlanır.

Salıverilen hükümlülerin talepleri değerlendirilirken hizmetler listesi ile kurumsal eğitimler ve programlar listesi göz önünde bulundurularak bu kişilerin iş bulmalarına veya kendi işlerini kurmalarına ya da bu amaçla mesleki eğitim almalarına öncelik verilir.

Koruma kurulunca, dosyanın daha ayrıntılı hazırlanmasına veya başka çalışmaların yapılmasına karar verilmesi hâlinde, eksikliklerin veya yapılacak çalışmaların müdürlük tarafından yerine getirilmesi istenir.

2.4.8. Takip Formu

Kendi işini kuranlar veya işe yerleştirilenlerin işyerlerindeki durumları ile eğitim kurumuna yerleştirilenlerin kurumlardaki durumları denetimli serbestlik memuru tarafından belirli aralıklarla denetlenerek takip formu düzenlenir. Kendi işini kuranlar ile işe yerleştirilenler en az bir yıl süreyle takip edilir.

İşe yerleştirilenlerin iş yerlerindeki uyum süreçleri ile eğitim kurumuna devam edenlerin kurumlardaki uyum süreçleri denetimli serbestlik memurları tarafından iş yerleri veya kurumları ziyaret edilerek kontrol edilir ve iş yeri ile kurum yetkililerinin görüşleri takip formunda belirtilir.

Takip formu kişinin dosyasında saklanır. Bu formların saklanmasında özel hayatın gizliliğine dikkat edilir.

2.4.9. Projelerin Hazırlanması

Salıverilen hükümlülerin yeniden suç işlemelerinin önlenmesi ve topluma kazandırılmaları amacıyla iş ve meslek edinmelerine yönelik projeler hazırlanabilir.

Projeler, ilgili kurum veya kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının iş birliğinde hazırlanır. Bu projelerde ilgili kurum veya kuruluş ya da sivil toplum kuruluşlarının mevzuatları dikkate alınır.

İş ve meslek edindirme projelerinin, iş gücü piyasası ihtiyaç analizleri doğrultusunda, en kısa sürede iş imkânı sağlayacak nitelikte olmasına dikkat edilir. Ayrıca mesleki eğitim projelerinde, katılımcılara sertifika verilmesi sağlanır. Projeler hazırlanırken o bölgede faaliyet gösteren kamu ve özel kurum veya kuruluşların hangi nitelikte personel ihtiyacı olduğu araştırılır ve bu doğrultuda mesleki eğitimler verilerek, istihdam konusunda ilgili kurumlarla çalışmalar yapılır.

Hazırlanan projelere ilişkin koruma kurulu onayı projeye eklenir. Ayrıca onaylı projelerin bir örneği daire başkanlığına gönderilir.

2.4.10. Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanarak Cezanın İnfazında Salıverme Öncesi Değerlendirme Raporu

Değerlendirme raporu öncesi denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazını talep eden hükümlü hakkında, ceza infaz kurumu psiko-sosyal, eğitim servisi gibi eğitim ve iyileştirmeye yönelik çalışmalar yürüten servislerde görevli uzman veya öğretmen tarafından değerlendirme raporu düzenlenir.

Hazırlanan raporda hükümlünün;

- Ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı,
- Haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı,
- Yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği,
- Uygulanan eğitim ve iyileştirme programlarına katılımı, bu konudaki çaba ve gayreti,
- Tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı,
- Salıverme sonrasına kendini ne kadar hazırladığı, gerekçeleri ile birlikte açıkça belirtilir.

Bu fıkralar uyarınca yapılacak değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlünün katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile sportif ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınır.

Yabancı uyruklu hükümlünün ülkede kalmasının, siyasi, idari ve kamu güvenliği açısından, sakıncalı olup olmadığı, sınır dışı edilmesi gerekip gerekmediği hususunda Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla İçişleri Bakanlığından görüş sorulur.

2.4.11. Sosyal Araştırma Raporu

Sosyal araştırma raporu; şüpheli veya sanığın geçmişi, ailesi, çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal, ekonomik, ruhsal ve psikolojik durumu ile çevresinin sistemli bir bakış açısıyla değerlendirildiği, topluma ve mağdura karşı taşıdığı risk ile ihtiyaçlarının belirlendiği ve bu ihtiyaçlara yönelik hizmet, program ve kaynaklarla ilgili önerileri içeren hüküm öncesi rapordur.

Rapor; soruşturma evresinde Cumhuriyet Savcısının talep etmesi veya kovuşturma evresinde hâkim ya da mahkemenin isteği üzerine denetimli serbestlik uzmanı tarafından hazırlanır.

Rapor; şüpheli veya sanık ile bunların aile ve sosyal çevreleriyle görüşülerek hazırlanır. Gerekli görülmesi hâlinde mağdur ile de görüşülebilir.

Raporda; şüpheli veya sanığın kimlik bilgileri, varsa önceki suç bilgileri, sağlık bilgileri, ailesi, yaşadığı yer, arkadaş çevresi, eğitimi, kişisel özellikleri, sosyal ve ekonomik durumu, bilişsel ve psikolojik durumu, topluma ve mağdura karşı taşıdığı risk ile tutum ve davranışları belirtilir. Raporun sonuç bölümünde, suç işlenmesinde risk oluşturabilecek unsurlar ve kişinin topluma ve kendisine zarar verme riski değerlendirilir.

Denetimli serbestlik uzmanı, kişinin hapis dışı ceza veya tedbir kararı ile toplum içinde iyileştirilmesinin mümkün olduğu kanaatinde ise; hapis cezası verilmesinin kişi üzerinde oluşturabileceği olumsuz etki ve sonuçları değerlendirerek, hapis dışı ceza veya tedbir kararı verilmesi durumunda şüpheli veya sanığın iyileştirilmesi ve yeniden topluma kazandırılması için ihtiyaç duyacağı hizmet, program veya kaynakları belirtir. Raporun sonunda takdirin mahkemeye ait olduğu açıkça yazılır.

Raporun hazırlanması sürecinde kişinin yanlış beyan verdiğine dair izlenim edinilmesi veya verilen cevapların çelişkili olması durumunda bu husus gerekçeleri ile birlikte raporun sonuç bölümünde açıklanır. Ayrıca raporun hazırlanmasıyla ilgili bütün kaynaklar ve bilgi toplama biçimleri ile gerekli olduğu hâlde yapılamayan işlemler, görüşmelerin yerine getirilememe gerekçesi ile birlikte raporda belirtilir.

Rapor hazırlanırken şüpheli veya sanığın ceza infaz kurumunda bulunması hâlinde, rapor, ceza infaz kurumuna gidilerek hazırlanır. Raporu hazırlayan denetimli serbestlik uzmanı, ceza infaz kurumuna giderek şüpheli veya sanık ile konuşulanları başkalarının duymayacağı ancak görüşmenin güvenlik nedeniyle ceza infaz kurumu görevlilerince izlenebileceği bir ortamda açık

görüş usulüne tabi olarak yapar. Denetimli serbestlik uzmanının talep etmesi hâlinde görüşmede, ceza infaz kurumu görevlisi hazır bulunur. Ceza infaz kurumu, denetimli serbestlik uzmanının şüpheli veya sanık ile görüşebilmesi için gerekli işlemleri yerine getirir.

Denetimli serbestlik uzmanı tarafından düzenlenen sosyal araştırma raporu, müdürlüğe sunulur. Bu rapor, talep eden ilgili makama iletilir ve UYAP bilişim sistemi ortamında saklanır. Sosyal araştırma raporu, kişisel bilgiler içerdiğinden bu raporun saklanmasında özel hayatın gizliliğine dikkat edilir.

Şüpheli ve sanıkların sadece kişisel ve ekonomik durumlarının tespitine ilişkin talepler sosyal araştırma raporu kapsamında değerlendirilmez, bu talepler kolluk ya da ilgili birimlerce yerine getirilir.

Ceza infaz kurumunda bulunan ve hakkında sosyal araştırma raporu talep edilen şüpheli veya sanık ile ilgili olarak ceza infaz kurumundan rapor içeriğinde kullanılmak üzere bilgi talep edilebilir.

SOSYAL ARAŞTIRMA RAPORU ÖRNEK FORM

Şüpheli/ Sanık İle İlgili Bilgiler	
Adı Soyadı	
T.C. Kimlik Numarası	
Cinsiyeti	
Doğum Yeri	
Doğum Tarihi	
Uyruğu	
Medeni Durumu	
Askerlik Durumu	
Adres	
Telefon	

1- Suç(lar)la İlgili Bilgiler

2- Aile Bilgileri

3- Eğitim Durumu

4- Sosyo-ekonomik Durumu

5- Yerleşim Yeri Durumu

6- Sosyal Çevre Bilgileri

7- Fiziki ve Sağlık Durumuna İlişkin Bilgiler

9- Alkol ve Madde Kullanımı

10- Bilişsel Özellikleri

11- Kişisel Özellikleri

12- Tutum ve Davranışları

13- Bireyin Toplumla Bütünleşmesi Amacıyla İhtiyaç Duyduğu Her Türlü Hizmet, Program ve Kaynaklara İlişkin Genel Değerlendirme

14- SAR'ın Hazırlanmasında Kullanılan Kaynaklar				
14/1	Görüşülen kişi ve kurumları belirtiniz.			
	Adı	Görüşme Tarihleri ve Saatleri	Bilgi Toplama Biçimi	İmza
1				
2				
14/2	İncelenen belgeleri belirtiniz.			
14/3	Gerekli olduğu hâlde yapılamayan işlem ve görüşmeleri ve nedenlerini belirtiniz.			
Gerekli olduğu hâlde yapılamayan işlem ve görüşme yoktur.				
14/4	Gerekli olduğu hâlde yapılamayan işlem ve görüşmelerin raporun hazırlanmasına etkisini belirtiniz.			

SAR'ı Hazırlayan Denetim Görevlisinin	
Adı Soyadı	Unvanı

06.07.2021 tarihinde geçerli olan Sosyal Araştırma Raporu örneğidir.

2.4.12. Gönüllü Çalışanlar

Denetimli serbestlik, yardım ve koruma hizmetlerinde gönüllü kişilerden de yararlanılabilir. Gönüllü çalışabilmek için aşağıdaki koşullar aranır.

- Türk vatandaşı olmak.
- Başvuru tarihinde on sekiz yaşını bitirmiş olmak.
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin 1. fıkrası (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan suçlardan hükümlü bulunmamak.

Çalışmak isteyen gönüllüler müdürlüğe dilekçe ile başvurur. Gönüllülerden; gönüllü başvuru formunu doldurmaları ve yerleşim yeri belgesi istenir. Başvurana ait adli sicil belgesi müdürlük tarafından temin edilir. Başvurular, komisyon tarafından incelenerek karara bağlanır. Başvurusu kabul edilen gönüllülere müdürlükçe tanıtım kartı verilir.

Gönüllü çalışanlar hakkında görev, yetki ve sorumluluk yönünden kamu görevlilerine ilişkin hükümler ile 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un ilgili hükümleri uygulanır. Gönüllü çalışanların görevleri sebebiyle işlemiş oldukları suçlarla ilgili olarak soruşturma izni, soruşturmaya konu eylemin gerçekleştiği yer adalet komisyonu başkanı tarafından verilir. Gönüllülerin hizmet verecekleri alana yönelik programların hazırlanması, takibi ve değerlendirilmesi müdürün görevlendirdiği uzmanın rehberliğinde olur.

Gönüllüler çalışmak istedikleri alanı seçme konusunda bilgi, beceri ve ilgi alanları göz önüne alınarak yönlendirilir. Gönüllü çalışanlardan; psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog, pedagog, eğitim uzmanı, psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmenliği ünvanına sahip olanlara, sosyal araştırma raporu düzenleme ve sorumluluğunu yazılı olarak kabul etmeleri hâlinde rapor hazırlama görevi verilebilir. Gönüllülerin çalışmalarından en iyi şekilde yararlanabilmek için onları hizmete teşvik edecek ortam müdürlük tarafından sağlanır. Çalışma programı, sorumlulukları, müdürlüğün genel işleyişi ve kuralları ile bunlara uymamanın sonuçları gönüllü çalışana yazılı olarak bildirilir. Gönüllü çalışmaya başlayanların listesi müdürlük tarafından daire başkanlığına bildirilir.

Gönüllüler, çalıştıkları müdürlüğün genel işleyişi ile çalışma usul ve esaslarına doğrudan veya dolaylı müdahalede bulunamaz. Belirlenen kurallara ve çalışma programına uymayan gönüllülere yazılı uyarı yapılır. Uyarıya rağmen kurallara ve çalışma programına uygun davranmayan gönüllülerin görevine müdürün teklifi üzerine komisyon tarafından son verilir.

2.4.13. Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinde Tutulacak Kartonlar

Müdürlüklerde bazı kartonların tutulması zorunludur. Bu kartonlar aşağıdaki gibidir.

- Müdürlüklerden bakanlığa gönderilen yıllık iş cetveli örneklerinin konulduğu iş cetvelleri kartonu
- Yıllık olarak düzenlenen çalışma raporlarının konulduğu çalışma raporları kartonu
- Teftiş sonucunda düzenlenen tavsiye raporlarının konulduğu teftiş tavsiye raporları kartonu

- Müdürlük tarafından diğer kurumlarla yapılan iş birliği protokollerinin konulduğu protokoller kartonu
- Komisyon tarafından alınan kararların konulduğu infaz işlemleri değerlendirme komisyonu karar kartonu
- Müdürlüğün yetki alanı içindeki resmî ve özel kurum ve kuruluşlarca yürütülen eğitim programlarına, iş ve meslek kursları ile sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere ilişkin düzenlenen listelerin konulduğu kurumsal eğitimler ve programlar kartonu
- Gözetim altında veya kamu yararına çalışma yaptırımının ya da yükümlülüğünün infazına ilişkin işlerin ve bu işlerin yerine getirilebileceği kurumların listesinin konulduğu hizmetler listesi kartonu
- Cumhuriyet Başsavcılığı veya mahkemeler tarafından soruşturma veya kovuşturma evresinde talep edilmesi hâlinde düzenlenen sosyal araştırma raporlarının konulduğu sosyal araştırma raporu kartonu
- Koruma kurulu kararlarının tarih sırasıyla konulduğu koruma kurulu karar kartonu
- Koruma kurulu gündemine alınan projelerin düzenli bir şekilde tarih sırasıyla konulduğu koruma kurulu proje kartonu

2.4.14. İş Cetvelleri ile Çalışma Raporlarının Hazırlanması

Her yılın ocak ayı içerisinde; kaydedilen karar türlerine göre bir önceki yıl içerisinde gelen, kapatılan ve bir sonraki yıla devreden dosya sayısını gösterir iş cetveli hazırlanır.

Çalışma raporu, bir önceki yıl gelen kararların infazına, yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibine ve iyileştirilmesine yönelik çalışmalar ile kurumlar arası iş birliğine ilişkin tespit, değerlendirme ve önerilerden oluşur. Genel müdürlüğe sunulacak yıllık faaliyet raporuna esas teşkil etmek üzere, müdürlükler tarafından düzenlenen iş cetveli ile çalışma raporları her yılın şubat ayının ikinci haftasında daire başkanlığına gönderilir.

2.4.15. Elektronik Ortamda Kayıt

Müdürlükte her türlü veri, bilgi ve belge akışı ile dokümantasyon işlemleri ve bunlara ilişkin her türlü kayıt, dosyalama, saklama ve arşivleme işlemlerinde UYAP bilişim sisteminin sağladığı imkânlardan, güvenli elektronik imzada kullanılmak suretiyle yararlanılır. Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belgeler ayrıca fiziki olarak gönderilmez.

Diğer kişi, kurum veya kuruluşlara verilmek üzere elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde, tutanak veya belge aslının aynı olduğu belirtilerek ad, soyad, ünvan ve sicil numarası yazılmak suretiyle görevli personel tarafından imzalanır ve gerekirse mühürlenir.

Müdürlüğe elektronik ortam dışında gelen evrak, taranıp elektronik ortama aktarılarak UYAP bilişim sistemine kaydedilir. Kurum ve kuruluşlardan elektronik ortam dışında gelen evrak ile fiziken muhafazası gereken diğer belgeler ayrıca mahsus kartonlarında muhafaza edilir. Kişisel verilerin kaydı ve paylaşılmasında bu verilerin yetkisiz kişilerce elde edilmesini veya hukuka aykırı kullanılmasını önlemek için her türlü tedbir alınır.

2.4.16. Defterlerle Basılı Evrakın Temini

Elektronik ortamda kayıt için UYAP bilişim sisteminde yer alan şablonlar kullanılır, ayrıca fiziki defter ve basılı evrak kullanılmaz. Müdürlüklerde kullanılacak fiziki defter ve basılı evrakın örnekleri bakanlıkça tespit edilerek bastırılır ve dağıtılır.

Bu yönetmelikte yer alan form, plan, rapor ve gerekli diğer dokümanlar daire başkanlığınca oluşturularak denetimli serbestlik müdürlüklerine gönderilir.

DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI

2.1 UYGULAMA

ÖRNEK OLAY

Hükümlü …… resmi belgede sahtecilik yapmak suçundan yargılanmıştır. Hükümlünün ilâmında hâkim kararı şu şekilde ifade edilmiştir.

‘’Toplanan delillere göre sanığın resmî belgede sahtecilik suçundan 5237 sayılı Kanun’un 204. maddesinin 1. fıkrasına göre 2 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına.

Cezanın failin geleceği üzerindeki olası etkileri gözetilerek takdiren 1/6 oranında indirilerek 1 yıl 8 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına.

Sanık hakkında resmî belgede sahtecilik suçundan verilen hükmün, 5271 sayılı Kanun’un 231/5 maddesi gereğince HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASINA.

Sanık hakkındaki 5271 sayılı Kanun’un 231/8 maddesi gereğince 5 yıl denetim süresi tayinine.

Takdiren sanığın 1 yıl süre ile denetimli serbestliğine takdiren bu süre içinde bir eğitim kurumuna devam etmesine.

Sanığın 5271 sayılı Kanun’un 231/10 maddesi gerince denetim süresi içerisinde kasten yeni bir suç işlemediği veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerine uygun davrandığı takdirde açıklanması geri bırakılan hükmün ortadan kaldırılarak hakkında açılan kamu davasının düşmesine’’ karar verilmiştir.

Hükümlü, örnek olayda sunulan mahkeme kararını yerine getirmek üzere denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmiştir. Kararın infazını gerçekleştirmek için yapılması gereken iş ve işlemleri grup çalışması amaçlı bulunduğunuz büroya ait işlemler olacak şekilde sıralayınız?

UYGULAMA YÖNERGESİ

Öğretmen grup içerisinde yer alan öğrenciye bulunduğu grubun uygulamasını yaptırıp her bir öğrenciyi değerlendirerek ve rubrik değerlendirme anahtarını yine her öğrenci için dolduracaktır.

1. Her öğrenci denetimli serbestlik müdürlüğünün bir bürosunu (Gelen evrak-kayıt kabul bürosu, değerlendirme ve planlama bürosu, infaz bürosu, denetim bürosu) temsil etmek üzere gruplar isimlendirilecektir.
2. Sınıf içi düzenleme yapılarak büroların işleyişini temsilen gruplar yerleşeceklerdir.
3. Denetimli serbestlik bürolarını uygulamaları ve bürolar arası işleyişi canlandırmaları için öğrenci seçilip yerleşimleri ayarlandıktan sonra bir öğrenci çağrı belgesini alıp denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat eden yükümlüyü temsil edecektir.
4. Yükümlünün bürolardaki işlemleri tamamlandıktan sonra uygulama sonlandırılacaktır.

Kayıt Kabul Bürosu Gözlenecek Davranışlar

S. No.	İş Adımı	Yetersiz (0-3)	Geliştirilmeli (3-6)	Yeterli (6-10)
1	Kişinin kendini ispata yarar belgesini kontrol etti.			
2	Kişinin yasal süre içerisinde başvuru yapıp yapmadığını kontrol etti (tebligat incelemesi, sistem incelemesi).			
3	Sistemden kimlik kontrolünü yaptı.			
4	Yükümlünün dosyasını hazırladı.			
5	Kişinin müracaat ettiğine dair müracaat tutanağını düzenledi.			
6	Denetimli serbestlik uygulamaları, hak ve yükümlülükler, ihlal durumları ve bunun sonuçları hakkında yükümlüyü bilgilendirdi.			
7	Yükümlünün dosyasını taradı.			
8	Yükümlünün fotoğrafını çekti.			
9	Dosya türüne göre kişi değerlendirme ve planlama bürosuna veya infaz bürosuna yönlendirdi.			

İnfaz Bürosu Gözlenecek Davranışlar

S. No.	İş Adımı	Yetersiz (0-3)	Geliştirilmeli (3-6)	Yeterli (6-10)
1	Kayıt kabul bürosu ve ya değerlendirme ve planlama bürosundan tevzi ile yönlendirilen dosyayı inceledi.			
2	Kişinin vaka sorumlusuna müracaat etmesi üzerine kişiye karar türüne göre uyması gereken kuralları açıkladı.			
3	Kişinin vaka sorumlusuna müracaat etmesi üzerine kişiye karar türüne göre hazırlanan denetim planını ve yükümlülüklerini açıkladı.			
4	Hazırlanan denetim planı ile kurallara uymanın sonuçlarını açıkladı.			
5	Yükümlülük türüne göre gerekli yazışmaları yaptı (Hastane sevk işlemleri, kamu kurum ve kuruluşları yazışmaları, savcılık ve mahkemeler ile ilgili yazışmalar, kolluk yazışmaları vb.).			
6	Vaka sorumlusu kişi ile ayda bir kez görüşme yaparak infazın takibini yaptı.			
7	Kayıt kabul bürosu veya değerlendirme ve planlama bürosundan tevzi ile yönlendirilen dosyayı inceledi.			
8	Öğrenci yükümlü ile olumlu bir iletişim kurdu.			

Notlar: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Değerlendirme ve Planlama Gözlenecek Davranışlar

S. No.	İş Adımı	Yetersiz (0-3)	Geliştirilmeli (3-6)	Yeterli (6-10)
1	Dosya incelemesini yaptı.			
2	Dosya üzerinden infaz hâkimliği kararı ve müddet-namesini inceledi.			
3	Dosya üzerinden yükümlüye ait ilâmı inceledi.			
4	Sistemden sabıka kaydını inceledi.			
5	Sistemden dosyadan sorumlu vaka sorumlusunu belirledi.			
6	Yükümlü ile görüşme yaptı. Risk ve İhtiyaç Değer-lendirmesini yaptı. Ardef Formunu doldurdu.			
7	Ardef sonucuna göre kişinin risk ve ihtiyaçları dikkate alınarak denetim planını hazırladı.			
8	Denetim planındaki yükümlülükleri ve uyması ge-rek kuralları yükümlüye etraflıca açıkladı ve teb-liğ etti.			
9	Dosya ile birlikte yükümlüye vaka sorumlusuna yönlendirdi.			

Notlar: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Denetim Bürosu Gözlenecek Davranışlar

S. No.	İş Adımı	Yetersiz (0-3)	Geliştirilmeli (3-6)	Yeterli (6-10)
1	İnfaz bürosundan (denetim / elektronik kelepçe) kararı gereğini yapmak üzere kaydetti.			
2	Elektronik kelepçe takılacağına dair evrakı hazırladı.			
3	Elektronik kelepçe aparatlarını hazırladı.			
4	Yükümlünün ikametgahına gitti.			
5	Denetimli serbestlik memuru, elektronik izleme merkezini aradı ve yükümlünün elektronik takip kaydının başlatılmasını talep etti.			
6	Elektronik izleme merkezinden onay aldıktan sonra yükümlüye elektronik kelepçe aparatları ve kullanımını açıkladı.			
7	Kelepçe kullanım hususunu yükümlü anladıktan sonra elektronik kelepçe, sabit ünite ve şarj aparatını kişiye zimmetledi.			
8	Denetim memuru konuttan ayrıldı.			

Notlar: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-2

A) Aşağıda verilen cümlelerin başındaki boşluğa cümlede yer alan ifade doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

1. ( ) Cumhuriyet Başsavcılığınca her yılın mart ayı içerisinde koruma kurulu oluşturulur.

2. ( ) Koruma kuruluna katılım istekleri genel müdürlükçe değerlendirilir.

3. ( ) Denetimli serbestlik müdürlüğü bünyesinde, koruma kurulu üç ayda bir toplanır.

4. ( ) Nakil talebi kabul edilen yükümlü beş gün içinde müdürlüğe müracaat etmek zorundadır.

5. ( ) Hükümlülerin hangi adli kontrol türünden faydalanabileceğine karar veren makam denetimli serbestlik müdürlüğüdür.

6. ( ) Mahkemelerce gönderilen denetimli serbestlik kararları en geç üç gün içerisinde UYAP bilişim sistemine kaydedilir.

7. ( ) Tebligat Kanun'u gereğince, yükümlünün bilinen en son adresine tebligat yapılır.

8. ( ) Yükümlülerin, tüm denetimli serbestlik kararlarında tebligat ve bildirimleri kanuni temsilcisine yapılır.

9. ( ) Yükümlü, hakkındaki işlem ve eylemlere yönelik şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurabilir.

10. ( ) Kayıt kabul bürosunca müdürlüğe müracaat eden yükümlülere denetim planı hazırlanır.

B) Aşağıda verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru kelimeleri yazınız.

11. Denetim planı, şüpheli, sanık veya hükümlünün müdürlüğe müracaatından itibaren en geç …… iş günü içinde hazırlanır.

12. Yükümlülerin risk ve ihtiyaçlarının tespiti amacıyla …… formu doldurulmaktadır.

13. Kamu hizmeti tedbirini yerine getiren yükümlüler belli aralıklarla denetlenerek …… düzenlenir.

14. Kendi işini kuranlar ile işe yerleştirilenler en az …… yıl süreyle takip edilir.

15. Yükümlüler için hazırlanan …… ; uyulması gereken kural ve yükümlülükler ile denetim ve süresinin belirtildiği belgedir.

16. Komisyon, önüne gelen işleri …… gün içinde karara bağlar.

17. Salıverilen yükümlülerin koruma kurullarına başvurmaları halinde oluştulacak belgeye …… denir.

18. Kayıt ve kabul işlemleri tamamlanan yükümlülerin infazına başlanılmak üzere dosyasının yönlendirilmesi işlemine …… denir.

19. Yükümlülerin risk ve ihtiyaç değerlendirmesi …… bürosunca yapılır.

20. Denetimli serbestlik görevlilerince hükümlülere uygulanan risk ve ihtiyaç saptama aracı …… denir.

21. Yükümlünün denetim süreci içinde yürütülen denetim ve iyileştirme çalışmalarını düzenli olarak …… takip eder.

22. Konutu terk etmeme kararının infazı …… suretiyle de yerine getirilebilir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru cevabı işaretleyiniz.

23. 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu'na göre koruma kurullarının sekreterya hizmetleri aşağıdaki birimlerden hangisi tarafından yürütülür?

A) Denetimli serbestlik daire başkanlığı

B) Türkiye barolar birliği

C) Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı

D) Denetimli serbestlik müdürlüğü

E) Ceza infaz kurumu müdürlüğü

24. Aşağıdakilerin hangisi hapis cezasının ertelenmesi kapsamında hükmedilen denetimli serbestlik tedbirlerinden değildir?

A) Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri

B) Rehber görevlendirilmesi

C) Bir eğitim kurumuna devam etme

D) Ücret karşılığı gözetim altında çalışma

E) Belli hakları kullanmaktan yoksun kalma

25."Karar öncesinde mahkemenin isteği üzerine, sanığın geçmişi, ailesi çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal ve ekonomik durumu, ruhsal ve psikolojik durumu, toplum ve mağdura karşı taşıdığı riskler hakkında ayrıntılı sosyal araştırma raporu hazırlayıp sunmak"

Yukarıda verilen görev müdürlüklerin hangi aşamada yerine getirdiği görevdir?

A) Soruşturma evresinde

B) Kovuşturma evresinde

C) Kovuşturma evresi ve sonrası görevler

D) Salıverme sonrası görevler

E) Koşullu salıverme evresi görevler

26. Aşağıdakilerden hangisi denetimli serbestlik müdürlüklerinin taşra teşkilat yapısında bulunur?

A) Değerlendirme ve planlama şube müdürlüğü

B) Elektronik izleme şube müdürlüğü

C) Cumhuriyet başsavcılığı

D) Daire başkanlığı

E) Çocuk hizmetleri şube müdürlüğü

27. Aşağıdakilerden hangisi denetimli serbestlik müdürlüğü bürolarından değildir?

A) Değerlendirme ve planlama

B) Gelen evrak-kayıt kabul

C) Koruma kurulları

D) Daire başkanlığı

E) Çocuk hizmetleri

28. Yükümlünün iyileştirilmesi ve topluma kazandırılmasına yönelik çalışmaların planlandığı, denetimli serbestlik personelinin çalışma yöntemini belirleyen belge ye …… denir."

Yukarıda verilen cümlede bırakılan boşluğa aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A) Denetim planı B) Takip formu C) ARDEF

D) Talep formu E) Sosyal araştırma formu

29. İnfaz işlemleri değerlendirme komisyonu, kararlarını kaç gün içinde sonuca bağlar?

A) 3 B) 7 C) 15

D) 20 E) 30

30. İnfaz işlemleri değerlendirme komisyonu, aşağıdakilerden en az kaç kişi ile toplanır?

A) 1 B) 2 C) 3

D) 4 E) 5

31. Aşağıdakilerden hangisi denetimli serbestlik kararı verilen yükümlülerin uyması gereken kurallardan değildir?

A) Yapılan çağrılara uymak B) Denetim planına uymak

C) İyileştirme çalışmalarına katılmak D) Koruma kuruluna başvurmak

E) Denetimli serbestlik personelinin önerilerine uymak

32. Aşağıdaki büro görevlilerinden hangisi infaz işlemleri ve değerlendirme komisyon toplantısında bulunmaz?

A) Değerlendirme ve planlama bürosu
B) İnfaz bürosu
C) Eğitim ve iyileştirme bürosu
D) Denetim bürosu
E) Kayıt kabul bürosu

33. "Yükümlüler infaz hizmetlerinin yürütülmesi sırasında müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı kanun, yönetmelik ve genelgelere aykırı olduğu gerekçesiyle itirazda ya da……. şikâyette bulunabilirler."

Verilen bu cümlede bırakılan boşluğa aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

A) İnfaz hâkimliğine
B) Sulh ceza mahkemesine
C) Asliye ceza mahkemesine
D) İlamat ve infaz bürosuna
E) Denetimli serbestlik daire başkanlığına

34. Aşağıdakilerden hangisi denetimli serbestlik müdürlüklerince kararların infazı süresince gerçekleştirilen uygulamalardan değildir?

A) Mahkemelerce verilen adli para cezasının tahsil edilmesi
B) Hükümlünün tedavi için sağlık kuruluşuna sevkinin yapılması
C) Hükümlünün eğitim kurumuna sevkinin yapılması
D) Hükümlünün kamu yararına çalışma cezasının uygulanması
E) Hükümlünün elektronik kelepçe ile takibinin yapılması

35. "Yükümlülerin iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması; ile bireysel görüşme ve grup çalışması yapılması, boş zamanların yapılandırılması, yükümlülerin meslek kurslarına katılmalarının sağlanması gibi faaliyetlerle yerine getirilir."

Yukarıda verilen görevleri yerine getiren büro aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eğitim ve iyileştirme
B) Kayıt kabul
C) İnfaz
D) Koruma kurulu
E) Gelen evrak

36. I. Denetim planının uygulanması için kurumlar arası yazışmaların yapılması

II. Yükümlüler hakkında bir soruşturma veya kovuşturma olup olmadığının takibinin yapılması

III. Elektronik kelepçe takmak

IV. Yükümlüler için denetim planının hazırlanması

Yukarıdakilerden hangileri vaka sorumlusunun görevleri arasında yer alır?

A) I-II B) I-III C) III-IV

D) I-III-IV E) II-III-IV

37. "Kayıt ve kabul işlemleri tamamlanan yükümlü dosyalarının infaz bürosuna veya değerlendirme ve planlama bürosuna UYAP sistemi aracılığı ile yönlendirilir."

Yukarıda verilen işlem aşağıdakilerden hangisi ile tanımlanır?

A) Dosya iletisi B) Tevzi etme C) Sevk etme

D) Yönlendirme E) Kayıt iletisi

38. Aşağıdakilerden hangisi koruma kurulları üyeleri arasında yer almaz?

A) Belediye başkanı B) Denetimli serbestlik müdürü

C) İl sağlık müdürü D) Millî eğitim müdürü

E) Cumhuriyet Başsavcısı

39. Aşağıdakilerden hangisi, hakkında denetimli serbestlik kararı verilen yükümlünün uyması gereken kurallardan biri değildir?

A) Yapılan çağrılara ve uyarılara

B) İyileştirme çalışmaları kapsamında belirlenen yükümlülükler

C) Kararın infazı ve denetim için belirlenen kurallar

D) Hazırlanan denetim planı

E) İşverenin görüş ve önerileri

40. Aşağıdakilerden hangisi mağdur koruma ünitelerinin teknik özelliklerinden değildir?

A) Hareket hâlinde ya da evde şüpheli veya sanığın yakınlığını algılar.

B) Anti-alerjik, suya dayanıklı ve sabotaj korumalıdır.

C) Gps ile yer anlık belirlenebilir.

D) Artırılmış güvenlik önlemlerine sahiptir.

E) Mağdur ile fail arasında 10 km'ye kadar mesafeyi belirleyebilir.

41. Yükümlünün evde bulunması gereken saat aralığında konutunu terk etmesi aşağıda verilen elektronik ihlâl türlerinden hangisidir?

A) Dönüş yapmadı B) Yasaklanan alana girme C) Alıcı kapalı

D) Yasaklılık sırasında terk E) Kayış sabotaj

42. Aşağıdakilerden hangisi vaka sorumlusunun görev ve sorumluluklarından değildir?

A) Denetim planını hazırlamak

B) Yükümlüyü; hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirmek

C) Yükümlünün iyileştirilmesine yönelik programlara katılımını sağlamak

D) Yükümlünün toplum içinde denetim ve takibinin gerçekleştirmek

E) Yükümlü hakkında verilen kararlarının yerine getirilmesini takip etmek

B) Aşağıdaki sorunun cevabını noktalı alana yazınız.

43. Araştırma ve Değerlendirme Formu aracılığıyla saptanan yükümlünün ihtiyaçları nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-1	
1. D	20. denetim
2. D	21. E
3. Y	22. D
4. D	23. B
5. Y	24. D
6. Y	25. B
7. D	26. E
8. D	27. C
9. Y	28. E
10. Y	29. A
11. D	30. • Eğitim ve iyileştirme programları • Aile görüşmesi • Eğitim ihtiyacı • Mesleki eğitim • Ekonomik destek • Sosyal destek • Ruhsal destek ve psikiyatrik • Çalışma • Boş zamanları değerlendirme
12. vaka sorumlusu	
13. çocuk hizmetleri bürosu	
14. idari ve mali işler	
15. adli kontrol	
16. adli kontrol	
17. ihlalen	
18. tedavi ve denetimli serbestlik	
19. infazen	

CEVAP ANAHTARI

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-2	
1. Y	28. A
2. Y	29. B
3. D	30. B
4. D	31. D
5. Y	32. E
6. D	33. A
7. D	34. A
8. Y	35. A
9. D	36. A
10. Y	37. B
11. beş	38. C
12. araştırma ve değerlendirme formu	39. E
13. takip formu	40. B
14. bir	41. D
15. denetim planı	42. A
16. yedi	43. • Çocuğun denetim altına alınması • Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar • Hapis cezasının ertelenmesi • Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma • Tedavi ve denetimli serbestlik • Etkin pişmanlık • Adli para cezasına karşılık kamuya yararlı bir işte çalıştırılma • Koşullu salıverilme • Mükerrerlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik • Hapis cezasının konutta çektirilmesi • Adli kontrol • Hükmün açıklanmasının geri bırakılması • Denetimli serbestlik uygulanarak cezaların infazı
17. talep formu	
18. tevzi etme	
19. değerlendirme ve planlama	
20. ARDEF	
21. infaz bürosunca	
22. elektronik izleme	
23. D	
24. A	
25. B	
26. C	
27. D	

KAYNAKÇA

- Adalet Alanı Çerçeve Öğretim Programı, 2020
- Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu, Resmi Gazete (25881, 03 Temmuz 2005).
- Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetleri El Kitabı, Adalet Bakanlığı Yayını, Ankara 2007.
- Denetimli Serbestlik Müdürlüklüleri İnfaz Bürosu Uygulayıcı Klavuzu, Yayım No: 51, Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2016.
- Denetimli Serbestlik Müdürlüklüleri Kayıt Kabul Bürosu Uygulayıcı Klavuzu, Yayım No: 52, Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2016.
- Denetimli Serbestlik Müdürlüklüleri Gelen Evrak Bürosu Uygulayıcı Klavuzu, Yayım No: 54, Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2016.
- Denetimli Serbestlik Müdürlüklüleri Değerlendirme ve Planlama Bürosu Uygulayıcı Klavuzu, Yayım No: 56, Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara 2016.
- Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği, Resmi Gazete 31655, 10 Kasım 2021.
- GÖKCEN, Ahmet, Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989.
- KAMER, Vehbi Kadri, Denetimli Serbestlik Kararlarının İnfazı(Kısaltma: "…infazı…"), Ankara 2007.
- NURSAL, Necati-ATAÇ, Selcen, Denetimli Serbestlik ve Yardım Sistemi (Probation), Ankara 2006.
- Yavuz, Hakan A. (2012). —Denetimli Serbestliğin Türk Ceza Adalet Sistemi İçerisindeki Genel Görünümü Üzerine, Adalet Dergisi, Yıl: Ocak 2012, Sayı 42, s.58-75.
- Yavuz, Hakan A. (2012). —Denetimli Serbestliğin Ortaya Çıkışı ve Karşılaştırmalı Hukuktaki Gelişim Süreci, Terazi Hukuk Dergisi, Yıl: Şubat 2012, Sayı 66, s. 75-88.
- Yavuz, Hakan A. (2012). —Denetimli Serbestliğin Türk Ceza Adalet Sistemindeki Tarihsel Gelişim Sürecill, TBB Dergisi, Yıl 2012, Sayı 100, s. 317-342.
- İnan, A. (2015). Medeni bilgiler ve M.Kemal Atatürk'ün el yazıları, sad. yay. haz. : A. Sevim, A. Süslü, M. A. Tural, III. Baskı, Ankara. AKDTYK, Atatürk Araştırma Merkezi.
- TDK Güncel Türkçe Sözlük
- TDK Yazım Kılavuzu

GENEL AĞ KAYNAKÇASI VE GÖRSEL KAYNAKÇASI

Materyalin genel ağ kaynakçası ve görsel kaynakçasına aşağıdaki karekoddan ulaşılır.

Karekoda ulaşılmaması durumunda aşağıdaki linki kullanabilirsiniz.

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=1773

NOTLAR